Dzisiaj 28 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc Drukarnia Polska w Poznaniu, św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 544

Poznań, sobota dnia 23 listopada 1929

Rok XXIV

Sfery gospodarcze a osiedlanie się Niemców w Polsce

Przestrzegaliśmy już opinję publiczną na tem miejscu kilkakrotnie, że po umowie likwidacyjnej zbliża się nowe dla żywiołu polskiego, szczególnie w dzielnicy zachodniej, niebezpieczeństwo w postaci bliskiego już przyznania w traktacie handlowym Niemcom z Rzeszy prawa osiedlania się w Polsce. I tym razem — jak w sprawie umowy likwidacyjnej — w prasie niemieckiej głośno o bardzo niedalekiem już sfinalizowaniu pertraktacyj; tylko z polskiej strony zachowuje się znowu wobec własnego społeczeństwa „dyskrecję".

Ponieważ nie chcemy, by w kwestji osiedlania się Niemców polska opinja publiczna została postawiona wobec faktu dokonanego, jak w sprawie umowy likwidacyjnej, a przedewszystkiem jej przepisów, utwierdzających na ziemiach naszych osady, stworzone przez pruską Komisję Kolonizacyjną, przeto zwracamy się przedewszystkiem z zapytaniem do odnośnych organizacyj gospodarczych, reprezentujących nasze mieszczaństwo, co im o niebezpieczeństwie wiadomo, i co zrobiły, ażeby je uchylić. Czy organizacje te uczyniły wszystko, co należy, ażeby wziąć zawczasu w obronę interesy ekonomiczne swych warstw, nie mówiąc już o dobrach ich narodowych, — czy przynajmniej uświadomiły członkom swym to, do czego rozwój pertraktacyj zmierza?

Narazie tylko pytamy, tylko stawiamy zagadnienie. Odpowiedź nie do nas należy. Ale należy do nas, jako organu, stojącego na zachodzie na straży polskich dóbr gospodarczych, narodowych, państwowych, — podnoszenie, gdy jeszcze czas, stanowczego głosu przestrogi.

Że mobilizowanie opinji publicznej przed faktem dokonanym nawet w dzisiejszych czasach daje pewne rezultaty, tego dowodem właśnie toczące się układy o traktat handlowy polsko-niemiecki. Protokół, podpisany w swoim czasie w imieniu polskiego ministerstwa spraw zagranicznych przez p. Jackowskiego, szedł tak daleko, że np. godził się na osiedlenie się w Polsce kupców Niemców z Rzeszy, choćby tylko jednego zatrudniali pomocnika. Obecnie pod naciskiem opinji publicznej polska strona zastrzega się podobno, żeby się osiedlać mogli tylko tacy kupcy z Rzeszy, którzy zatrudniać będą conajmniej 4 pomocników.

Chroni to drobne kupiectwo, ale zostawia narażone — średnie i większe. Tem bardziej, że, szczególnie u Żydów, przyjęte jest zatrudnianie w handlu w charakterze pomocników—członków rodziny właściciela magazynu, co bardzo ułatwia osiągnięcie liczby 4 pomocników.

Mówią, jakoby zasłonięte miało być naogół rzemiosło, natomiast młody nasz przemysł ma być całkowicie wystawiony na niebezpieczeństwo konkurencji niemieckiej.

Osiedlanie się Niemców z Rzeszy na roli nie ma być podobno przewidziane z wyjątkiem tych, którzy znajdą zatrudnienie w przemyśle rolniczym.

Głos mają teraz odnośne nasze sfery gospodarcze i ich organizacje przedewszystkiem: niech się wypowiedzą, jak rozumieją swoje dobro, jak patrzą na swoją przyszłość. My ze swej strony pragniemy rzeczy tylko jednej, by się nie powtórzyło przysłowie polskie: **Mądry Polak po szkodzie!**

Stan zdrowia Clemenceau pogorszył się

Paryż, 23. 11. (Radjo wł.). Stan zdrowia J. Clemenceau z każdą godziną się pogarsza. Chory jest przeważnie nieprzytomny. Lekarz dr. de Gennes oświadczył, że chociaż płuca i serce są silne, to jednak zatrucie kwasem moczowym poczyniło duże postępy. Stan nerek jest bardzo niepokojący.

Briand optymistą

Paryż, 23. 11. (PAT). Po skończeniu posiedzenia komisji spraw zagr. izby deputowanych jeden z członków komisji oświadczył przedstawicielowi Ag. Havasa, że w toku obrad deputowany Scapini zapytał Brianda, jakie stanowisko zajęłaby Francja w razie najazdu niemieckiego na Polskę.

Briand miał odpowiedzieć na to pytanie co następuje:

Uczynioneby zostały wszystkie wysiłki w celu zapobieżenia takiemu konfliktowi. Zresztą naprężenie polsko-niemieckie znacznie się zmniejszyło od czasu zawarcia układu polsko-niemieckiego. Poza tem wszystkie traktaty i konwencje, podpisane od czasu Locarna, noszą podpisy Polski i Niemiec. Briand miał w końcu dodać, iż Niemcy zobowiązały się uroczyście do poszanowania granic polskich.

Od redakcji: O ile informacje powyższe podane zresztą w trybie warunkowym, są ścisłe, to świadczyłyby o wielkim optymiźmie p. Brianda. Optymizm ten nie pozwala mu dostrzec ciągłych ataków niemieckich na Polskę, natomiast p. Briand mówi o „uroczystych zobowiązaniach" Niemiec w stosunku do granicy polskiej. Tymczasem zobowiązań takich niestety niema, a codzienna praktyka wykazuje inne ustosunkowanie się Niemiec do spraw polskich. Polityka oparta na błędnych przesłankach może doprowadzić tylko do ujemnych następstw.

Po mowie Milleranda

Opinja Bainville'a i Bienaime'a

Paryż, 23. 11. (PAT). Onegdajsze wystąpienie b. prezydenta republiki Milleranda, ostrzegające przeciwko niebezpieczeństwom, które pociąga za sobą prowadzona obecnie przez Francję polityka ugodowa z Niemcami oraz ustępstwa na ich rzecz uczynione, wywołuje w prasie liczne komentarze. Organa lewicowe, jak np. „Ere Nouvelle", wykpiwają Milleranda, przypisując mu chęć zwrócenia na siebie uwagi i bagatelizują jego alarmy. Prasa prawicowa natomiast podnosi słuszność ostrzeżeń.

W „Liberte" Bainville przyznaje, że wystąpienie Milleranda nie przypada do gustu szerszej publiczności, która kocha spokój i nie lubi, aby wzniecano w jej sercu trwogę. Tak było przed rokiem 1914, gdy ludzie czepiali się łapczywie każdego uspokajającego symptomu, zapominając o ofiarach. Tych ostatnich jest niestety pod dostatkiem. Dość wspomnieć o „Anschlussie", o „korytarzu polskim i wogóle o kwestji granic Rzeszy niemieckiej. Lecz nikomu nie sprawia przyjemności myśl o możliwych komplikacjach. Przecież tak wygodne jest wmawianie w siebie, że istnieją Ligi Narodów, Locarno, pakt Kelloga itd. Podobnie przed r. 1914 dowodzono, że Haga przeszkodzi wojnie i wogóle niemożliwą jest w XX stuleciu. Otóż właśnie z tego powodu, że egzystują możliwości krwawego konfliktu, należy przedsięwziąć odpowiednie środki ostrożności dla utrzymania pokoju.

„La Victoire" Bienaime zapytuje, co się stało ze sojuszami i węzłami przyjaźni, zawartemi w czasie wielkiej wojny. Anglja pierwsza pod kierunkiem Lloyda Georgea węzły te rozluźniła. Włochy niezadowolone wskutek rzekomo słabego poparcia przez Francję co do żądań ich granic, są raczej nieżyczliwie usposobione. Stany Zjednoczone odosobniły się egoistycznie.

Pozostały Polska, Rumunja i Mała Ententa oraz kilka innych narodów. Francja zawsze jest ich przyjaciółką, z niektóremi zaś nawet złączona jest węzłami sojuszu. Lecz powstaje pytanie, czy traktuje ich ona rzeczywiście jako sojuszników, dopuszczając do współpracy w polityce międzynarodowej.

Millerand dał doskonałą odpowiedź na wymienione pytania, przyznając otwarcie, że Francja od pewnego czasu zapomina o swych sojusznikach. Polska zauważyła to oczywiście i stara się o zabezpieczenie siebie w inny sposób. Dowodem tego zacieśnienie przez nią węzłów z Rumunją. Z drugiej strony Mała Ententa coraz więcej się konsoliduje. Europa centralna dąży do zapewnienia własnemi siłami swego bezpieczeństwa. Nic podobnego nie miałoby miejsca, gdyby aljanci pozostali złączeni między sobą przynajmniej na okres czasu, potrzebny do ostatecznej konsolidacji nowej Europy.

We Lwowie spokój

Lwów, 22. 11. (AW). Wczoraj panował we Lwowie spokój. Wiadomości o przygotowaniu przez młodzież staroruską odwetu wobec ukraińców, w związku z demonstracjami okazały się nieścisłe. W związku z zajściami policja aresztowała 15 osób, podejrzanych o udział w demonstracjach przed konsulatem sowieckim i o wybicie szyb. W czasie demonstracji został raniony Wierzbicki, syn dyrektora gimnazjum „Narodnego Domu". Wczoraj wieczorem w sali „Narodnego Domu" rozpoczął się zapowiedziany koncert Kółka Młodzieży Ukraińskiej. Ponieważ w tym samym czasie młodzież staroruska poczęła się zbierać w zamiarze zgotowania odwetu ukraińcom przez wtargnięcie na ten koncert, przedstawiciel starostwa przerwał koncert i zarządził opróżnienie sali.

Czyżby odwrót?

Podczas gdy prasa konserwatywna ze „Słowem" wileńskiem na czele tłumaczy odczyt p. Świtalskiego jako zapowiedź przewrotu, radykalny odłam „sanacji" nie jest tak kategoryczny. Organ socjalistów rządowych „Przedświt" zapewnia, że milczenie p. Świtalskiego o stosunku rządu do projektu konstytucyjnego B. B. świadczy o nietraktowaniu go przez sfery kierownicze „sanacji" ultimatywnie. Tego samego zdania jest, zdaje się, radykalno-„sanacyjny" „Kurjer Poranny", który uważa nawet za wskazane uspokajać opozycję, wyrażając się o niej z galanterją, niespotykaną wogóle oddawna ani w tem piśmie, ani w obozie rządowym. „Kurjer Poranny" pisze więc:

„Nikt nie myśli o wprowadzeniu takiego ustroju, któryby zamykał usta opozycji, krytyce i kontroli: to też drzwi do szlachetnej i uczciwej emulacji o udział we władzy nie będą z pewnością przed nikim zamknięte i w nowym układzie stosunków prawno - państwowych".

Jeżeli uwagi te mają jakiekolwiek znaczenie to chyba to, że wyrażają dążenie do układów i kompromisów z opozycją. Oczywiście radykalny „Kurjer Poranny" myśli tylko o kompromisie z lewicą.

Aresztowanie centralnego komitetu komunistycznego

Z Warszawy donoszą, co następuje: W lipcu i sierpniu wyjechała do Moskwy delegacja robotników polskich komunistów na zaproszenie władz partji komunistycznej. Po tej wycieczce partja komunistyczna ożywiła swoją działalność. Wskutek tego władze bezpieczeństwa przystąpiły już we wrześniu do likwidacji organizacji, która właśnie teraz została zakończona. Zlikwidowano wydział techniczny oraz komitet centralny. Jeden z głównych składów bibuły, częściowo drukowanej na miejscu, częściowo w Gliwicach i Gdańsku, został zlikwidowany w mieszkaniu Arona Mejkla przy ul. Gęsiej, gdzie zabrano przeszło 1000 kg bibuły komunistycznej. Podczas tych rewizyj ujęto Ozjasza Mendla, który się okazał delegatem Kominternu do warszawskiej organizacji z władzą dyktatorską.

W ostatnich dniach równocześnie przeprowadzono 42 rewizje a poprzedniej nocy wypuszczono na miasto o 5-tej rano 62 patrole policji śledczej, wskutek czego ujęto cały komitet centralny m. i. zostali aresztowani: 1) dr. Kamila Horwitz, kierowniczka wydziału kobiecego partji, używająca anonimu „baby". Jest ona siostrą Maksymiljana Horwitza, jednego z kierowników partji, znanego pod pseudonimem „Walewski", 2) Izaak Gordin, pseudonim „Jean", b. kandydat na posła sejmowego, niedawno za propagandę komunistyczną opuścił więzienie, pozbawiony obywatelstwa polskiego, 3) Bronisław Derman, pseudonim „Robert", specjalnie zajmował się propagandą, 4) Gołda Auter, sekretarka centralnego komitetu, techniczka paszportowa, 5) Jadwiga z Janiszewskich Olszewska, nauczycielka muzyki i obcych języków, działająca w partji jako „hrabina", zajęta w sekretarjacie i redakcji, 6) Lejba Biderman, członek Kominternu, kierownik biura zagranicznego polskiej partji komunistycznej, 7) Roman Matys, główny skarbnik partji, który w chwili aresztowania posiadał 50 000 zł w obcych walutach. Matys przed 2 laty karany został za kradzież, co mu nie przeszkadzało zresztą pełnić obecnie funkcji tak odpowiedzialnej. (w)

Stolica wychodztwa w Ameryce

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Nowy Jork, w listopadzie.

Niemal że pół miljona obywateli miasta Chicago przyznaje się do pochodzenia polskiego. Nic więc dziwnego, iż wśród naszego wychodźtwa miasto to odgrywa rolę stolicy, której wpływów mniejsze osiedla często zazdroszczą, ale też zazwyczaj im ulegają. Ludność pochodzenia polskiego stanowi mniej więcej jedną szóstą wszystkich mieszkańców tego szybko rosnącego miasta, będącego najważniejszym w Stanach Zjednoczonych węzłem kolejowym i jednem z głównych środowisk przemysłowych. Polski charakter można zauważyć w kilku dzielnicach, a szczególnie w okolicy skrzyżowania dwóch ważnych arteryj komunikacyjnych: Milwaukee Avenue i West Division Street. Polskie szyldy, polskie nazwiska, mowa polska, to wszystko świadczy o przywiązaniu wychodztwa do tradycyj przywiezionych z za Oceanu przez rodzicow obecnej generacji Amerykanów pochodzenia polskiego, gdyż tak naszych braci należy nazywać.

Trzy dzienniki polskie wychodzą w Chicago: „Dziennik Zjednoczenia", „Dziennik Chicagowski" i „Dziennik Związkowy". Prócz tego mamy kilka tygodników, wydawanych przez organizacje. Prasa polska ma swój wpływ na życie codzienne wychodztwa mimo, iż młodsza generacja z większą łatwością czyta po angielsku, niż po polsku. Nie należy zapominać, iż „Dziennik Zjednoczenia" jest organem potężnej organizacji katolicko-narodowej, Zjednoczenia Polsko-Rzymsko-Katolickiego, walczącej o polskość w szkole i kościele. Walka ta prowadzona, wbrew niektórym wysoko postawionym czynnikom tak świeckim, jak i duchownym, przejdzie do historji jako jedna ze świetlanych kart, świadczących o żywotności polskości. „Dziennik Związkowy", któremu od czasu dojścia do władzy radykalizujących czynników w Związku Narodowym Polskim, brak należytego kierownictwa, odznacza się mimo odmiennych przekonań politycznych, gotowością do współpracy w licznych poczynaniach społecznych i kulturalnych, mających na celu podtrzymanie ducha polskości wśród wychodztwa. Trzeci, najlepiej pod względem finansowym stojący organ „Dziennik Chicagowski", jest niezależnym od organizacyj wychodczych i dzięki swemu redaktorowi, jednemu z głębszych myślicieli na tutejszej niwie dziennikarskiej, zabiera często głos w ważnych sprawach w sposób bezstronny, dobrze przemyślany i ma na celu dobro ogółu.

Przejeżdżając przez dzielnice polskie zauważyć można, iż jedynie drobne sklepy noszą nazwiska i napisy polskie. Przez dłuższy czas kupcy polscy prowadzili „buzness" osobno, nie organizując się, a tem samem ulegając współzawodnictwu kupców niepolskiego pochodzenia. Dzisiaj sytuacja zmienia się na lepsze, dzięki utworzeniu organizacji, dokoła której grupują się poważni polscy kupcy. Może to mieć swój wpływ nawet na eksport z Polski, gdyż jeżeli weźmiemy pod uwagę np. fakt, że materjały łódzkie, czy bielskie kalkulują się w Ameryce, mimo cła, i że w samem Chicago jest około 1500 krawców pochodzenia polskiego, to widzimy, iż organizacja kupiectwa na wychodztwie otwiera szerokie horyzonty przy zręcznie poprowadzonej propagandzie na rzecz „starokrajskich" wyrobów.

Przyglądając się przeciętnemu naszemu wychodzcy w Chicago, zauważymy przykry fakt, pewnego niedociągnięcia jego ogólnej kultury, mimo szczerej polskiej natury i inteligencji, wrodzonej ponad przeciętną. Dotykamy tutaj zagadnienia niezmiernie ważnego i przykrego. Stwierdzić niestety trzeba, iż ci, którzy dorobią się majątku, pozwalającego im na posyłanie dzieci do szkół wyższych, uniwersytetów itd. przenoszą się z dzielnic polskich i starają się aż nazbyt często zatrzeć ślady pochodzenia polskiego. Przeciętny polski adwokat chicagoski będzie miał 95 proc. polskiej klijenteli, lecz będzie mimo to podkreślał przynależność do społeczeństwa amerykańskiego, a nie polskiego lub polsko-amerykańskiego. Dzieci takiego adwokata, już nietylko nie będą mówiły po polsku, ale nawet trzymać się będą z daleka od wszystkiego co polskie. Amerykanie, innego niż polskiego pochodzenia, ze zdziwieniem patrzą na ten snobizm, a tych, którzy wpychają się w ich szeregi, zarzekając się polskości, nieraz traktują jako ubogich krewnych, których wstydzić się należy. Ponieważ jednak odpływ inteligencji polskiej jest widoczny, pozory kultury rażą w dzielnicach polskich. Nie znaczy to bynajmniej, aby te dzielnice nie były zamieszkiwane przez ludzi zacnych, zdrowo myślących i uczciwych. Przeciwnie, stwierdzić należy, iż dzielnice polskie robią na przybyszach z Polski niezmiernie miłe wrażenie. Inaczej jednak przeciętny Amerykanin zapatruje się na ten problem. Jego rażą niskie domy, małe sklepiki oraz szkółki parafjalne. Należy się spodziewać, że „inteligencja" pochodzenia polskiego zrozumie kiedyś, iż jej przyszłość leży w kierowaniu tym ludem, z którego wyrosła, a nie we wpraszaniu się w szeregi Amerykanów pochodzenia irlandzkiego, lub niemieckiego.

A. M

Święta za miesiąc!

Oszczędności złożone na książeczkę

P. K. O.

umożliwią Ci urządzenie gwiazdki.

Każdy Urząd pocztowy jest zbiornicą P. K. O.

Pw 4969

Manifestacje antyżydowskie na wyższych uczelniach Czechosłowacji

Studenci czescy i niemieccy w walce o numerus clausus — Krwawe starcia — Groźba zamknięcia uczelni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Praga, 22 listopada.

Antyżydowskie wystąpienia studentów czeskich na wydziale lekarskim Uniwersytetu Karola w Pradze, wywołały wielką sensację wśród całej opinji publicznej — była to bowiem pierwsza manifestacja studentów czeskich przeciw nadmiarowi żywiołu żydowskiego na wyższych uczelniach. Skierowana była ona głównie przeciw studentom żydowskim z Polski i Rumunji, których na samym wydziale lekarskim jest kilkuset. Manifestacja medyków praskich zakończyła się pochodem przez ulice miasta przy udziale około 800 osób.

Cele manifestacji wyjaśnia najlepiej rezolucja, którą delegacja medyków po wiecu akademickim wręczyła dziekanowi wydziału lekarskiego, prof. Schrutzowi. W rezolucji domagają się studenci zaprowadzenia na uniwersytetach czeskosłowackich częściowego „numerus clausus" dla studentów niektórych narodowości (przedewszystkiem Żydów), dalej podziału studentów na dwie kategorje: czeskosłowacką i cudzoziemską, zasadniczego dopuszczenia do zajęć praktycznych tylko tych studentów-obcokrajowców, którzy uprzednio złożą egzamin z języka państwowego, przyjmowania na stanowiska demonstratorów i fiskusów tylko obywateli czeskosłowackich, dalej tolerowania na terenie akademickim przy sprawowaniu czynności urzędowych tylko języka państwowego i wreszcie zaostrzenia stosowanych norm przy nostryfikacji dyplomów. Dziekan prof. dr. Schrutz oświadczył delegacji akademików, że poprze niektóre z wysuniętych w rezolucji postulatów, wypowiedział się jednak przeciwko zaprowadzeniu w Czechosłowacji „numerus clausus".

Po wystąpieniu studentów czeskich doszło na niemieckich wyższych uczelniach Pragi do manifestacyj studentów niemieckich, które przybrały o wiele gwałtowniejszy charakter.

Punktem kulminacyjnym zaburzeń były wystąpienia „hakenkreuzlerów" w dniu 18 b. m. W dniu tym we wszystkich wyższych uczelniach niemieckich odbyło się szereg wieców, których ideą przewodnią było hasło: „precz z Żydami!" Studentów Żydów usuwano przemocą z uniwersytetu i politechniki, bijąc ich przytem dotkliwie. Dziewięciu studentów, którzy wbrew zarządzeniom policji chcieli na ulicy przemawiać, aresztowano. Podczas demonstracji poturbowano mocno 19 studentów żydowskich.

Do starcia doszło m. i. koło „Ogniska" akademickiego, będącego centrum studentów zagranicznych W „Ognisku" zebrali się studenci Żydzi, od strony ulicy zaś usiłowały wedrzeć się tłumy studentów niemieckich Temu starał się zapobiec silny oddział policji, który został zaatakowany przez demonstrantów kamieniami, cegłami i powyrywanemi z płotów kołkami tak, że policja musiała użyć pałek gumowych, a nawet dobyć szabel. Po krótkiem starciu rozpędzono demonstrantów.

Następnego dnia od wczesnego rana w szeregu punktów miasta przeważnie koło budynków uniwersyteckich, gromadziły się tłumy studentów niemieckich, przyczem na tych zebraniach, przeprowadzanych wyraźnie według zgóry ułożonego planu, występowali mówcy nacjonalistyczni i podniecali do dalszych wystąpień. Główne starcie w tym dniu miało miejsce w budynku niemieckiej politechniki oraz przed jej rektoratem. Liczne patrole policyjne wszędzie rozpędzały zbierające się grupy, aresztując przywódców.

W dniu 19 b. m. doszło też — za przykładem Pragi — do zajść antyżydowskich na politechnice niemieckiej w Bernie Morawskiem. Studenci nacjonalistyczni niemieccy zorganizowali tam pochód ulicami miasta, który został rozproszony przez policję.

W dniach 20 i 21 b. m. demonstracje w Pradze trwały. Wykłady na uniwersytecie niemieckim miały przebieg stosunkowo spokojny. Natomiast medycy czescy odbyli wiec, na którym ponownie zażądali wprowadzenia „numerus clausu". Mimo zakazu policji postanowili urządzić pochód demonstracyjny przez śródmieście. W południe doszło do gwałtownych starć z policją; szarżowała m. i. też policja konna.

Odbyły się też manifestacje akademickie w Bernie i Bratysławie.

W sprawie artykułu „Orędownika Wielkp."

Prokurator sądu okręgowego w Poznaniu przesyła nam następujące sprostowanie:

„Informacja, umieszczona w nr. 516 „Kurjera Poznańskiego" z 7 listopada 1929, że zajęcie nr. 240 „Orędownika Wielkopolskiego" z powodu artykułu p. t. „Sprawa Baćmagi w nowem oświetleniu", dokonane przez Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu, ustało w myśl art. 78 dekretu prasowego, ponieważ sąd nie wydał w ciągu dni 14 orzeczenia, zatwierdzającego to zajęcie, — jest niezgodna z istotnym stanem rzeczy. Wedle bowiem akt sprawy karnej przeciwko Tadeuszowi Powidzkiemu, odpowiedzialnemu redaktorowi „Orędownika Wielkopolskiego" (I. Ds. 32/29) odnośne zajęcie nastąpiło dnia 16 października 1929, zaś wydział karny sądu okręgowego w Poznaniu postanowieniem z dnia 30 października 1929 wspomniane zajęcie zatwierdził. Zatem termin ustawowy dni 14 został zachowany, i skutki przewidziane w art. 78 dekretu prasowego nie nastąpiły".

W uzupełnieniu tego sprostowania zaznaczamy, że postanowienie sądu okręgowego doszło redakcji „Orędownika Wielkopolskiego" 22-go dnia po pojawieniu się w nim artykułu inkryminowanego, a mianowicie dnia 7 listopada. Stąd powstało w międzyczasie w redakcji „Orędownika Wielkopolskiego" przypuszczenie, że zajęcie numeru 240 „Orędownika" ustało, co jednak — jak wykazuje powyższe sprostowanie — nie nastąpiło.

Z dobrych najlepsze

ANODOWE

Fabryka Elementów i Bateryj

„BATRA"

Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 5/7

Pw 7222-47,114

Pw 6203-41,116

PIXAVON

czy mydło dziegciowe

Między mydłem dziegciowym a Pixavonem jest taka różnica, jak między dniem a nocą. Mydło dziegciowe, wytwarzane bezpośrednio z surowej smoły, posiada niemiły zapach i zawiera substancje drażniące i barwiące skórę, co uważać należy za właściwości ujemne. Pixavon natomiast, dzięki temu, iż fabrykowany jest nie z surowej smoły, lecz z Pitralu, nie posiada tych ujemnych cech, jest bezbarwny i nie zawiera składników, wywołujących podrażnienie skóry. Pixavon jest wyrabiany na zasadzie własnego patentu za Nr. 234794 na Pitral. Tw 86

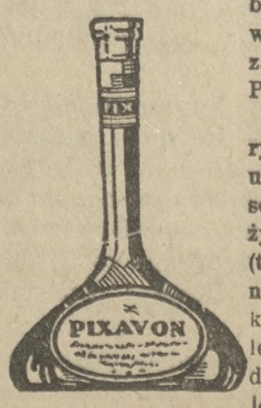

Wszystkim, którym zależy na utrzymaniu włosów, zalecamy używanie Pixavonu (tylko w oryginalnem opakowaniu), który stosować należy zarówno w domu jak i w salonie fryzjerskim.

Zebranie powiatowe Stonnictwa Narodowego w Wolsztynie

W dniu 22. bm. w wielkiej sali p. Piotrowskiego odbyło się zebranie przedstawicieli Kół Stronnictwa Narodowego z całego powiatu wolsztyńskiego. Trzeba stwierdzić, że powiat wolsztyński dzięki wielkiej energji pp. dr. Wróbla i red. Wróbla (ojca), a także p. Józefa Kadzińskiego ma zorganizowanych 21 kół wiejskich Stronnictwa Narodowego, to też na zebraniu było około 400 osób z 30 miejscowości. Zebranie zagaił i przewodniczył ogólnie szanowany działacz p. red. Ludwik Wróbel, powołując do stołu prezydjalnego księdza proboszcza Kokocińskiego z Kębłowa i p. Wastaka z Obry oraz p. Antkowiaka z Adamowa.

Pierwsze przemówienie o sytuacji politycznej wygłosił b. poseł red. Adam Piotrowski z Poznania, który w sposób przekonywający porównał stosunki, jakie panowały w Polsce przed majem 1926 r. i po maju. Przemówienie to było przerywane głosami potakiwania, a mowę nagrodzono oklaskami. Drugi zkolei mówca p. dyr. J. Kawecki w swem mocnem przemówieniu podkreślił te przyczyny, które spowodowały tak ciężkie położenie rolnictwa, a także dał obraz tej sytuacji politycznej, w jakiej się obecnie znajdujemy. W zakończeniu swego przemówienia wyraził podziękowanie miejscowym działaczom w imieniu Zarządu Wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego za dobrą organizację powiatu, co także wyraża się w tem, że we wszystkich okręgach wyborczych do sejmiku powiatowego postawiono kandydatów narodowych na własnych listach, które noszą nazwę List Narodowo-Gospodarczych. Jest także charakterystyczne, że Narodowa Partja Robotnicza, widząc siłę Stronnictwa Narodowego nie wystawiła własnej listy, a kandydaci tej partji stoją na listach Narodowo Gospodarczych. Pan dyr. Kawecki zakończył swe przemówienie wezwaniem do tem lepszej organizacji ludzi narodowych, bo potrzebne to jest nie ze względu na siłę Stronnictwa Narodowego, a na dobro Polski. I to przemówienie nagrodzone było oklaskami.

W dyskusji zabrał głos ks. prob. Graszyński z Gościeszyna, który podniósł sprawę wyborów sejmikowych, a także przemawiał p. dyr. Przybylski z Dąbrowy Starej. Na zakończenie zebrania uchwalono jednomyślnie protest przeciwko ostatniej umowie rządu polskiego z Niemcami, wzywając rząd do ogłoszenia umowy, a także posłów Stronnictwa Narodowego, by nie dopuścili, iżby umowa ta była przez Sejm potwierdzona.

Piękne to zebranie zakończono okrzykami na cześć Rzeczypospolitej Polskiej.

Bezpośrednio po zebraniu odbyło się posiedzenie Komitetu Wyborczego Narodowej Listy Gospodarczej do sejmiku powiatowego. W posiedzeniu tem wzięli udział prezesi Kół Stronnictwa Narodowego z całego powiatu. Omówiono plan akcji wyborczej, przyczem organizację pracy z ramienia Komitetu zlecono następującym osobom w poszczególnych okręgach wyborczych:

1) na okręg Kaszczor — ks. wikary Pankowski,

2) na okręg Kębłów — Andrzej Kotlarski z Kębłowa,

3) na okręg Gościeszyn — ks. prob. Graszyński,

4) na okręg Niałek Wielki — Stanisław Dulat z Wolsztyna,

5) na okręg Chobienice — Konstanty Andrys z Chobienic,

6) na okręg Rakoniewice — Lisiewicz z Tłok Nowych,

7) na okręg Kuźnica Zbąska — Stanisław Różycki z Borui.

Terminarz kalendarzowy
na rok 1930

otrzymają bezpłatnie wszyscy abonenci na początku grudnia bieżącego roku.

Klęska „sanacji" wśród młodzieży akademickiej

Wiec „sanacyjny" zamienia się w manifestację na rzecz obozu narodowego

Wczoraj wieczorem w sali p. Jarockiego miał się odbyć wiec przedwyborczy, zwołany przez „sanacyjną" grupkę t. zw. Myśli Mocarstwowej w związku ze zbliżającemi się wyborami na VI Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej. W oznaczonej porze sala wypełniła się po brzegi — wśród uczestników jednak znajdowało się zaledwie garstka „sanatorów", resztę zaś stanowiła młodzież narodowa.

Wśród niezwykłej konsternacji inicjatorów wiecu przewodniczącym wybrano prezesa „Bratniej Pomocy" T. S. U. P. p. Józefa Nowaka, jednego z czołowych kandydatów Listy Narodowej nr. 1.

Leader „mocarstwowców" p. Troczyński mimo to próbował przemawiać. Widząc jednak zdecydowany nastrój całej sali — „sanatorzy" dali za wygraną i wśród ironicznych okrzyków opuścili salę. Było ich ogółem... dwudziestu siedmiu (na sali znajdowało się ponad 300 osób).

Po ich wyjściu przemawiali wśród gorącego aplauzu całej sali przywódcy młodzieży narodowej pp. Wyganowski, Jankiewicz i Zdzisław Jaroszewski, wzywając ogół młodzieży do głosowania na listę narodową nr. 1 i wykazując szkodliwość roboty, prowadzonej przez „sanatorów" z pod znaku Myśli Mocarstwowej, popieranych także przez t. zw. Młodzież Demokratyczną.

Jednomyślnie uchwalono rezolucję treści następującej:

Rezolucja.

„Studenci Uniwersytetu Poznańskiego i Wyższej Szkoły Handlowej, zebrani na wiecu przedwyborczym t. zw. „Myśli Mocarstwowej" w dniu 22 listopada r. b.

„stwierdzają, że „Myśl Mocarstwowa" jest organizacją niepoważną, używaną przez czynniki „sanacyjne" do osłabiania sił obozu narodowego na wyższych uczelniach,

„że t. zw. hasła, głoszone przez „Myśl Mocarstwową", godzą właśnie w zasadnicze podstawy mocarstwowego rozwoju Polski i z punktu widzenia narodowego są nad wyraz szkodliwe,

„że faktu tego dowiodło m. i. demonstracyjne usunięcie się „Myśli Mocarstwowej" od udziału w wiecu ogólno-akademickim, zwołanym w Warszawie przez Naczelny Komitet Akademicki w sprawie fatalnego układu likwidacyjnego z Niemcami — a także okoliczność, że organ Myśli Mocarstwowej „Wiadomości Akademickie" ukazuje się na łamach „Dziennika Poznańskiego", który w sprawie układu likwidacyjnego zajął tak niesłychane stanowisko.

„Zebrani stwierdzają, że przedstawiciele „Myśli Mocarstwowej", zasiadający w władzach organizacyj akademickich, nie zrobili nic dla dobra tych organizacyj, lecz przeciwnie, narazili ich dobre imię przez niedbałe spełnianie swych obowiązków, jak to stało się n. p. w Akademickiej Lidze Katolickiej.

„Zebrani stwierdzają, że jedyną listą, godnie reprezentującą ogół młodzieży akademickiej Poznania, jest lista narodowa nr. 1, postanawiają głosować na tę listę i wzywają ogół młodzieży do jaknajwydatniejszego jej poparcia."

Rezolucję przyjęto hucznemi oklaskami.

W ten sposób wiec młodzieży „sanacyjnej" skończył się zupełną klęską jego inicjatorów i zamienił się we wspaniałą manifestację na rzecz obozu narodowego i listy narodowej nr. 1.

Jak nam komunikuje akademicki Narodowy Komitet Wyborczy, wielki wiec listy narodowej nr. 1 odbędzie się w poniedziałek, 25 b. m. o godz. 6 po południu w westybulu Collegium Medicum (ul. Fredry).

Jak Niemcy utracili Poznań?

Wspomnienia majora pruskiego

W związku z dziesiątą rocznicą usunięcia Niemców z Wielkopolski, prasa niemiecka zamieszcza szereg artykułów i wspomnień, zawierających dużo ciekawego materjału, dotyczącego okoliczności, wśród których nastąpiło uwolnienie naszej dzielnicy z pod jarzma pruskiego. Artykuły te zredagowane są oczywiście w sposób tendencyjny, niemniej jednak zasługują na uwagę z naszej strony.

Interesujące wspomnienie p. t. „W jaki sposób Niemcy utracili Poznań?", ukazały się na łamach nacjonalistycznej „Deutsche Zeitung". Autorem ich jest major w stanie spoczynku Merckel, zamieszkały obecnie w Friedenau pod Berlinem, który był jednym ze świadków i uczestników pamiętnych dni w r. 1918 i 1919.

W początku grudnia 1918 roku przybył on do Poznania, jako swego miasta garnizonowego. Zameldowawszy się w komendzie generalnej, otrzymał rozkaz zajęcia się sprawami „Grenzschutzu" na odcinku Pleszew — Strzałkowo. Według jego relacji, „Grenzschutzowi" polecono wówczas, by obsadził dawną granicę niemiecko - rosyjską, celem zapobieżenia przedostaniu się chorób zakaźnych na teren Poznańskiego. W rzeczywistości chodziło niewątpliwie o przeszkodzenie w komunikowaniu się Polaków z Wielkopolski z ich rodakami w b. Kongresówce.

Mjr. Merckel stwierdza jednak, że polecenie to zostało wykonane przez „Grenzschutz" tylko w niewielkiej mierze, a to wskutek sabotażu, stosowanego przez radę robotniczo - żołnierską, funkcjonującą wówczas przy poznańskiej komendzie generalnej. Autor bardzo ostro ocenia działalność rad robotniczo - żołnierskich, twierdząc, że one głównie stały się przyczyną utraty Poznańskiego przez Niemców.

„Rada robotniczo - żołnierska w Poznaniu — pisze p. Merckel — w myśl woli przywódców rewolucji niemieckiej miała skład „parytetyczny", t. j. składała się w połowie z Polaków, w połowie zaś z Niemców. Owa „parytetyczność" o tyle jednak nie była przestrzeganą, że Polacy wysłali do rady robotniczo - żołnierskiej swą inteligencję: adwokatów, lekarzy i wielkich właścicieli ziemskich, którzy służyli w wojsku niemieckiem i częściowo piastowali stanowiska oficerskie, podczas gdy delegaci niemieccy rekrutowali się z marynarzy hamburskich, socjalistycznych zawodowców i tym podobnych żywiołów, które więcej były opanowane frazesami rewolucyjnemi, niż odczuwały świadomość powagi położenia.

„Podczas gdy delegaci polscy od samego początku z całą zaciekłością walczyli o przeprowadzenie swych celów, delegaci niemieccy w wielkiej swej części zadowolili się objęciem w swe posiadanie zamku cesarskiego w Poznaniu i jego zapasów oraz wyznaczeniem sobie i swemu otoczeniu odpowiednich gaż. Stałym zwrotem, używanym przez tych panów, było oświadczenie, że przecież wszystko zostanie uregulowane przez traktat pokojowy.

„Przypominam sobie — pisze dalej mjr. Merckel — z jaką beztroską i zarozumiałością jeden z niemieckich delegatów w radzie robotniczo - żołnierskiej odtrącał wszystkie moje interwencje, ostrzegające przed gwałtownym wybuchem tego wszystkiego, co przygotowywane było przez Polaków w Poznaniu zupełnie jawnie. Codziennie kolejami napływały do Poznania rzesze żołnierzy, których tutaj, staraniem rady robotniczo - żołnierskiej, podejmowano i żywiono, jakkolwiek komenda generalna ustawicznie zwracała uwagę, że pochodzą oni przeważnie z pułków, które nie mają nic wspólnego ani z Poznaniem, ani z okręgiem korpusu. Zredagowany w tym duchu meldunek do ówczesnego ministerstwa wojny w Berlinie i doniesienia o szerzeniu się propagandy polskiej a nawet o tworzeniu polskich jednostek wojskowych i o coraz liczniejszem noszeniu odznak polskich na czapkach wojskowych — nie zwróciły niczyjej uwagi. Przyczyną tego był fakt, że także ministerstwo wojny miało swą radę robotniczo - żołnierską, która decydowała o wszelkich zarządzeniach. Pan Hello von Gerlach (znany pacyfista niemiecki — Red.), który pełnił wówczas funkcje sekretarza stanu, odwiedził Poznań i uznał, że wszystko jest w najlepszym porządku.

„Zarządzeniem ministerstwa wojny — czytamy dalej w artykule — zasięg działania komendy generalnej w Poznaniu został jeszcze bardziej ścieśniony do obszaru, wyznaczonego od południa przez linję Leszno — Jarocin, a od północy przez linję Poznań — Września. Obszary, położone na północ od tej linji, zostały przydzielone drugiemu korpusowi armji, a położone na południe od niej — szóstemu korpusowi armji. W ten sposób zapewniono ostatecznie przewagę Polakom, wobec których Niemcy byli zupełnie bezbronni. Próba ustalenia wspólnej linji działania z sąsiedniemi oddziałami wojskowemi nie udała się, gdyż i one miały swe rady żołnierskie. Doszła do skutku tylko rozmowa z oficerem sztabu generalnego jednej z dywizyj kawalerji, którą wyładowano na Śląsku. Rozmowa ta jednak była bezskuteczna — także wspomniana dywizja kawalerji miała radę żołnierską. Podczas gdy do Poznania napływało coraz więcej żołnierzy narodowości polskiej i awanturników (?), z ministerstwa wojny przyszedł rozkaz, by oddziały wojskowe, należące do garnizonu poznańskiego, nie były kierowane do Poznania, lecz wyładowywane na granicy pewnych określonych odcinków i demobilizowane w innych miejscowościach. W ten sposób pułk artylerji polnej nr. 20. poszedł do Głogowa, a pułki piechoty nr. 46 i 47 do innych miejscowości. Na wiadomość o transporcie jednego z pułków kawalerji, przynależnych do prowincji poznańskiej, próbowano zatrzymać go w Poznaniu. Dowódca oświadczył jednak, że ludzie jego stoją pod wpływem propagandy rewolucyjnej i kieruje nimi jedna tylko myśl: by jaknajprędzej dostać się do domu; będzie więc zadowolony, jeśli uda mu się zatrzymać choć paru ludzi do pieczy o konie. Tylko pułk grenadierów nr. 6. przybył w zwartych szeregach do Poznania.

„To krótkie przedstawienie faktycznych okoliczności — pisze mjr. Merckel — wystarczy, by wykazać jak bezsensownemi były zarzuty, podnoszone przeciw ówczesnemu komendantowi, generałowi von Bock und Pollach, że nie utrzymał w swych rękach Poznania — zarzuty, których założeniem było żądanie, by generał, planowo obrabowany ze wszystkich sił zbrojnych, w mieście zrewolucjonizowanem i podminowanem przez ruch narodowo - polski, z ludnością nastrojoną w tym kierunku i z rzeszą żołnierzy, zorganizowaną również w tym kierunku i uzbrojoną, której siły obliczać należy na conajmniej 10 tysięcy ludzi, by ów generał mógł zdziałać to, czego dokazać nie mogli wśród znacznie lepszych okoliczności komenderujący generałowie w Królewcu i w Gdańsku, w Altonie i w Szczecinie, w Magdeburgu i Wrocławiu. Generał v. Bock und Pollach czynił wszelkie możliwe próby. Liczył on na uczestników kursu aspirantów oficerskich w Biedrusku, lecz otrzymał odpowiedź, że może wszystkiego się domagać, byle tylko nie tego, by strzelali oni do „rodaków". — Próbował uzyskać wpływ na niemieckich członków rady robotniczo - żołnierskiej, ale spotkał się z odmową, a nawet z szyderstwem i kpinami. Mimo to wytrwał w Poznaniu; odrzucił wszystkie propozycje polskie odwiezienia go w specjalnym pociągu do Zbaszynia i pozostał nawet na posterunku, kiedy opuścili go ordynansi i służba i kiedy zamknięty został przez Polaków w więzieniu; oświadczył wówczas, że nie opuści dobrowolnie swej placówki, dopóki Hindenburg pozostanie na stanowisku. Wkońcu, jako ostatni, został przemocą odtransportowany przez Polaków w styczniu 1919 r.".

Dalszą część wspomnień mjr. Merekela, dotyczącą powstania polskiego w mieście Poznaniu, streścimy w jednym z najbliższych numerów naszego pisma. Zawiera ona również sporo interesujących szczegółów, jakkolwiek nie pozbawiona jest antypolskiej tendencyjności.

Skutki trzęsienia ziemi

Nowy Jork, 23. 11. (Radjo wł.). Dnia 17 bm. kiedy parowiec holenderski „Vlardingen" przepływał przez cieśninę Belle Isle (Nowa Funlandja), nagle podniosła się olbrzymia fala obok okrętu i zmiotła z pokładu trzech marynarzy i oficera, którzy zatonęli. Było to w chwili, w której w całej Półn. Ameryce odczuto trzęsienie ziemi.

Sprawozdanie p. Dewey'a za trzeci kwartał 1929 r.

Ukazało się w druku sprawozdanie p. Ch. Dewey'a za trzeci kwartał 1929 r.

W pierwszej części swej pracy p. Dewey stwierdza, iż plan stabilizacyjny funkcjonował sprawnie.

Bilans płatniczy Polski

Część druga sprawozdania poświęcona została szczegółowej analizie polskiego bilansu płatniczego. P. Dewey stwierdza, iż Polska, wobec konieczności odbudowy, wywołanej olbrzymiemi szkodami, wyrządzonemi przez wojnę, jak również dzięki rozwojowi naturalnych bogactw i przystosowania przemysłu do nowych warunków terytorjalnych i ekonomicznych kraju, miała znacznie większe zapotrzebowanie kapitałów, aniżeli można było ich nagromadzić z wewnętrznych oszczędności.

Do r. 1927, według oficjalnych obliczeń, cały wzrost zagranicznego zadłużenia kraju, zarówno prywatnego, jak państwowego, wyniósł zaledwie 577 miljonów zł; natomiast w r. 1927 wzrost netto zagranicznego długu obliczono na 949 milj. zł. Kraj pożyczający jest krajem importującym. Wyraziło to się wybitnie w naszym bilansie handlowym począwszy od kwietnia 1927 r.

Nadwyżka przywozu towarów nad wywozem wyniosła r. 1927 — 323 milj. zł, a w 1928 r. wzrosła do sumy 886 milj. zł, wskutek drobnego zmniejszenia się wywozu w porównaniu z 1927 r. i zwiększenia się przywozu o przeszło 17 proc. Poza deficytem w obrocie towarowym, złota i srebra przywieziono za 107 milj. zł, pozostałe zaś pozycje rozchodowe przewyższyły w 1928 r. sumę wpływu o 202 milj. zł, co razem podniosło ujemne saldo pozycyj bieżących do sumy 1.195 milj. zł.

Różnica między ogólnym dochodem i rozchodem jest pokrywana transakcjami pieniężnemi, jak obce pożyczki i kredyty, kupno i sprzedaż własności przez cudzoziemców, zmiany w zapasie dewiz w kraju i t. p. Poniższe zestawienie wykazuje przypuszczalne sumy wzrostu netto głównych kategoryj kredytów i pożyczek zagranicznych, udzielonych Polsce w latach 1927 i 1928:

	1927 r.	1928 r.
Pożyczki rządowe i samorządowe	450.1	73.3
Pożyczki prywatne (przeważnie kredyty towar.)	414.8	660.8
Pożyczki banków i instytucyj kredytowych	84.5	181.9

Zapas złota i walut obcych Banku Polskiego wzrosły w r. 1927 o 960 milj. zł, w r. 1928 spadły tylko o 79 milj. zł.

Ze względu na wielkie możliwości gospodarczego rozwoju Polski jest rzeczą prawdopodobną i pożądaną, by przywóz surowców dla celów przemysłowych oraz towarów o charakterze produkcyjnym był nadal w dużych rozmiarach utrzymany. Pożądanem jest jednak zrównoważenie w miarę możności tego przywozu przez wywóz towarów i usługi handlowe.

Zagadnienie komunikacji

Wielką wagę widzi p. Ch. Dewey w zagadnieniu rozwoju tranzytu kolejowego w Polsce i poświęca tej sprawie część trzecią sprawozdania.

W analizie tego zagadnienia p. Dewey podkreśla rozwój Gdańska i stwierdza, iż z wzrostem handlu zagranicznego Rzpltej port gdański nie jest w stanie zadośćuczynić wszystkim potrzebom i budowa portu Gdyni okazała się gospodarczą koniecznością. W ogólnym programie rozbudowy Gdyni przewiduje się jej zdolność przeładunkową do 4 milj. ton miesięcznie i wówczas Gdynia stanie się jednym z największych portów na Bałtyku. Te dwa porty umożliwiają Polsce bezpośredni kontakt z resztą świata i jednocześnie te dwa porty i polskie koleje państwowe służyć będą drogą tranzytową dla dużej ilości towarów do różnych państw Europy środkowej i na bliski Wschód. — Następnie zajmuje się p. Dewey kwestją rozwoju polskiego kolejnictwa. Długość linij kolejowych w 1920 r. wynosiła 13.150 klm. w 1928 r. — 17.235 klm. Również poważnie wzrosła ilość lokomotyw, wagonów towarowych oraz osobowych. Przeciętna dzienna ilość załadowanych 15 tonowych wagonów wynosiła w 1920 r. 7.170, zaś w 1928 r. wzrosła do 17.410.

Stabilizacja stosunków rolniczych

Część czwartą swego sprawozdania poświęca p. Ch. Dewey zagadnieniu stabilizacji stosunków rolniczych.

Jest rzeczą niezmiernie ważną, aby wielka część ludności polskiej, utrzymująca się z rolnictwa, a wynosząca 66 proc. całej ludności państwa polskiego mogła posiadać zadawalającą siłę kupna, aby tym sposobem przemysł krajowy mógł utrzymać pomyślne warunki rozwoju i dostatecznie pojemny rynek zbytu dla swych towarów. Dobrobyt robotników nie jest uzależniony od cen artykułów spożywczych, które dzięki sztucznym zarządzeniom lub z innych przyczyn są niskie, natomiast najważniejszą rzeczą dla niego jest stałość pracy.

Przyjmując za podstawę r. 1927 — 100, hurtowy wskaźnik cen artykułów przemysłowych wynosił we wrześniu 102,9, a rolnych 82. Ceny produktów rolnych doznając wielkich wahań znajdują się daleko wtyle za cenami przemysłowemi. Dla naprawy tych niedomagań i uzyskania lepszych cen produktów rolniczych istnieje jedna tylko droga t. j. ulepszenia metod sprzedaży. Przemysł, spieniężając swe wytwory, uznał za potrzebę utworzenie związków zbytu. Rolnictwo winno w tym względzie wykorzystać doświadczenia przemysłu. Polska posiada dobrze zorganizowany system rolniczych towarzystw spółdzielczych. Rząd jest wybitnie zainteresowany w rozwoju ruchu spółdzielczego. Dla wzmocnienia ruchu spółdzielczego koniecznem jest wyszkolenie fachowego personelu, a w tym celu należałoby stworzyć specjalny fundusz na wykształcenie dodatkowej liczby kierowników spółdzielczych. Tam, gdzie odczuwa się potrzebę instytucyj spółdzielczych, ale brak dostatecznych kapitałów, można wypracować plan, na podstawie którego państwo udzieli część funduszu zakładowego w formie pożyczki celem tworzenia nowych spółdzielni. Pożyczka podlegałaby zwrotowi na rzecz państwa w ciągu określonej liczby lat z wkładek nowych członków i z dochodów spółdzielni.

Trudności rolnictwa tłumaczą się w Polsce brakiem kredytów sezonowych i właściwej organizacji handlowej. Rolnictwo, jeżeli chce otrzymać należną mu część kredytu po umiarkowanej stopie procentowej, musi się zorganizować, aby zadośćuczynić wymaganiom instytucyj kredytowych. Dla usprawnienia działalności poszczególnych spółdzielni, koniecznem jest powstanie centralnej spółdzielni, posiadającej swój własny samodzielny kapitał, złożony drogą subskrypcji przez spółdzielnie członkowskie. Przy udoskonaleniu takiego systemu można byłoby uzyskać kredyt w dostatecznej ilości dla pokrycia sezonowych zapotrzebowań rolnictwa. Istniejący jednocześnie rejestrowy zastaw rolniczy dostarcza sposobów zabezpieczenia pożyczki na terminy umożliwiające rolnictwu prawidłową gospodarkę rynkową swemi produktami. Oprócz centrali kredytowej i związków zakupów należy rozwinąć również centralę spółdzielczą dla sprzedaży każdego z najważniejszych gatunków zbóż oraz pewnych produktów mlecznych i zwierzęcych.

Jeżeli zdrowy i powszechny system kredytu rolniczego oraz sprzedaży i kupna produktów rolnych obejmie całą Polskę, nietylko rząd będzie w możności pomagać rolnictwu w odpowiednich rozmiarach, lecz zainteresuje się nim również kapitał zagraniczny, jak i krajowy. Duże organizacje, dzięki swym rozmiarom, będą mogły zmniejszyć koszta produkcji, pracować z większą wydajnością, uzyskiwać najtaniej kredyt i sprzedawać swe wytwory po najlepszych cenach.

Przed poprawą?

Część piątą i ostatnią swego sprawozdania p. Ch. Dewey poświęca analizie położenia gospodarczego Polski za okres sprawozdawczy, konstatując między innemi, iż Polska weszła w tę fazę rozwoju, w której zmiany warunków ekonomicznych dokonywują się w sposób łagodniejszy i wahania stopy procentowej popytu konsumcyjnego i cen towarów nie przybierają tak ostrej i gwałtownej formy, jak dawniej. Stwierdzając stan pewnej depresji w ogólnej sytuacji gospodarczej kraju, równocześnie dodaje p. Dewey, iż niema żadnych oznak istotnego przesilenia gospodarczego, w rzeczywistości bowiem zachodzi możliwość nowego ruchu zwyżkowego w miarę realizacji tegorocznych zbiorów, zwłaszcza, gdyby miała nastąpić poprawa cen zbóż.

Na zakończenie tej pracy p. Dewey analizuje sytuację rolnictwa, przemysłu i handlu, rynku pieniężnego, cen i płac oraz handlu zagranicznego.

Kąpiel z domieszką
„Christol"
jako nadzwyczajne odświeżenie.
Do nabycia we wszystkich aptekach drogerjach i składach aptecznych.
Tw 688

Przeciw niewłaściwym metodom wyborczym

Oświadczenie zarządu „Bratniej Pomocy" U. P.

Od zarządu „Bratniej Pomocy" Tow. Stud. Uniw. Pozn. otrzymujemy następujący list z prośbą o ogłoszenie:

„W związku z artykułem p. t. „Z za kulis Okręgowej Komisji Wyborczej na zjazd Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej", który ukazał się w nr. 271 „Dziennika Poznańskiego" z dnia 23 bm. w dziale „Wiadomości Akademickie", zarząd „Bratniej Pomocy" Tow. Stud. U. P. zastrzega się kategorycznie przeciw wyzyskiwaniu jego pisma do Okręgowej Komisji Wyborczej dla celów agitacji wyborczej na rzecz listy nr. 2.

„Zarząd „Bratniej Pomocy" stwierdza, że listą, która najlepiej reprezentuje interesy samopomocowe młodzieży akademickiej, jest niewątpliwie lista narodowa nr. 1.

„Za Zarząd „Bratniej Pomocy": (—) Stanisław Janiszewski — wiceprezes, (—) Celestyn Graszewicz — sekretarz.

Meridol
używają miljony
bo jest on najskuteczniejszym środkiem domowym do
nacierania i pielęgnowania

Spotkanie!

Witaj drogi przyjacielu,
wyznać szczerze trzeba
Że przybyło Ci urody - cerę
masz efeba...
- Cud przemiany tej odkryję bez wynagrodzenia:
Bo używam „PRZEMYSŁAWKI"
mydła do golenia,
Pw 5878-Ż. 788

Akcja monarchistów na Śląsku

Wrocław, 23. 11. (Radjo wł.). Tutejsza komunistyczna „Schlesische Arbeiterzeitung" ogłosiła alarmującą wiadomość, że związki prawicowe przygotowują monarchistyczny „pucz" w najbliższych dniach. Władze policyjne wiadomość tę częściowo potwierdziły.

COGNAC Monnet NAJLEPSZY FRANCUSKI

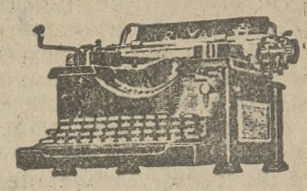
NAJBARDZIEJ UDOSKONALONA
AMERYKAŃSKA
MASZYNA DO PISANIA
ROYAL
TRADE ROYAL TYPEWRITER MARK COMPANY, INC.
Upoważnione przedstawicielstwo:
Przygodzki i Hampel
Poznań, Sewer. Mielżyńskiego 21.
Tel. 21-24.
n w 4082

Niemasz lepszego
ZEGARA i BUDZIKA
nad wyrób marki
Hamburg-Amerika
Tw 870

PULSA
ŚRODKI DO PIELĘGNOWANIA ZĘBÓW
od 75 lat wyróżniane
Tw 681

Mam zaszczyt donieść
mojej Szanownej Klijenteli, że magazyn mój ZNACZNIE POWIĘKSZYŁAM, zaopatrując go w jeszcze większy wybór
płaszczy od 145 zł
futer . . . od 750 zł
sukien . . od 90 zł
„U pani jest znacznie taniej, aniżeli gdzieindziej"
do tych słów dodała już moja klijentela
„i gatunek jest znacznie lepszy".
Polecam najmodniejsze garsonki, bluzki, bieliznę, szlafroczki, pończochy, rękawiczki, torebki i wspaniałą biżuterję paryską — „taniej".
WPaniom Urzędniczkom udzielam dogodnych warunków.

Stefanja Konopińska
właśc.: Anna Łuczakowa
Poznań - Gwarna 9 - Tel. 23-23
Kw 1200

Trup w koszu

Tajemnicze zabójstwo pani Blanc Rigaudin i jej syna — Związek tej sprawy z głośną aferą anarchisty Almeraydy

Paryż, 23. 11. (AW). Głośna afera anarchisty Almereydy, którą opisywał Daudet, wypłynęła znowu na powierzchnię. „L'Action Française" zamierza z tego ukuć druzgoczącą broń wobec policji. Słynny anarchista Almereyda zginął tragicznie w r. 1928. Powiesił się podobno w celi więziennej na sznurowadle. Ponieważ Almereyda, jak się później okazało, posiadał trzewiki zapinane na guziki, padło podejrzenie, że Almereyda został zgładzony, ponieważ miał posiadać papiery wysoce kompromitujące najwybitniejsze osobistości polityczne.

Po śmierci anarchisty papiery te nie zostały odnalezione. Wiedziała o nich tylko niejaka pani Blanc Rigaudin, która w tajemniczy sposób zginęła. Znaleziony trup w koszu okazał się właśnie panią Blanc Rigaudin. Morderstwo nie było rabunkowe. Mordercy nie odnaleziono.

Po kilku miesiącach w ten sam sposób zginął jej syn. W prasie zawrzało. Przypomniano sobie, iż Rigaudin opowiadał, że wie od matki, gdzie są kompromitujące papiery, i że zrobi z nich użytek.

Przeciw policji padają najcięższe zarzuty, zarówno ze strony skrajnej lewicy, jak i skrajnej prawicy.

Zamach na pociąg

Opowiadanie podróżnych

Wiedeń, 23. 11. (PAT). Dzienniki uzupełniając pierwsze wiadomości, donoszą z Sofji, że Orient-Express przybył do Sofji z 4-godzinnem opóźnieniem. Podróżni opisują napad na pociąg w sposób następujący: Kiedy pociąg pośpieszny o godz. 8,30 znajdował się w odległości 2-ch kilometrów od Carybrodu, eksplodowała pod wagonem restauracyjnym bomba, w chwilę potem eksplodowała druga bomba pod wagonem bagażowym, wyrządzając tylko nieznaczną szkodę. Pociąg stanął natychmiast, przyczem z ciemności padło na pociąg około 12 strzałów karabinowych. Maszynista odłączył lokomotywę od pociągu i z największą szybkością pośpieszył do Carybrodu celem zażądania pomocy. Konduktorzy zgasili światła, a pasażerowie pokładli się na podłodze celem uniknięcia strzałów. Konduktorzy znaleźli następnie na torze kolejowym trzy bomby, które nie eksplodowały. Po półtoragodzinnem czekaniu powróciła lokomotywa z oddziałem żołnierzy jugosłowiańskich z Carybrodu. Pociąg odjechał następnie w tempie powolnem do Carybrodu, a następnie do Sofji.

Po demonstracjach lwowskich

Warszawa, 23. 11. (PAT). Minister spraw zagr. Zaleski przyjął w dniu 22. bm. posła sowieckiego w Warszawie Bogomołowa w sprawie demonstracji nacjonalistycznej młodzieży ukraińskiej przed konsulatem sowieckim we Lwowie. Minister wyraził ubolewanie, że zajścia te miały miejsce. Policja nie zdołała dość szybko im zapobiec, ponieważ odbywały się one niespodziewanie w kilku miejscach jednocześnie. Minister zapewnił posła Bogomołowa, że rząd wydał odpowiednie zarządzenia, aby na przyszłość nie mogły się podobne zajścia powtórzyć.

Niedola urzędników

Warszawa, 23. 11. (AW). Zarząd Stow. Urzędników Państw. informuje o ciężkiej sytuacji materjalnej urzędników. Od r. 1927 tj. od czasu zaprzestania mnożnej byt pracowników państwowych uległ poważnemu pogorszeniu. Stowarzyszenie Urzędników Państw. zamierza w tych dniach wszcząć zabiegi o podwyższenie uposażeń służbowych przedstawiając konkretny projekt pokrycia budżetowego podwyżki poborów przez podwyższenie cen wyrobów monopolowych a przedewszystkiem monopolu spirytusowego.

Samoloty niemieckie nad Gdynią

Gdynia, 23. 11. (Tel. wł.) Najwidoczniej już w wykonaniu polsko-niemieckiej umowy lotniczej przeleciały dzisiaj o godz. 11,40 przed południem poraz pierwszy nad Gdynią dwa niemieckie Fokkery pasażerskie D 972 i D 1083. Samoloty te leciały z Gdańska do Berlina. Z powodu panującej mgły przeleciały nad Gdynią bardzo nisko.

W wzmiankowanej umowie Polska godzi się w drodze wzajemności na to, że samoloty niemieckiej linji pasażerskiej Lufthansa przelatywać mogą nad terytorjum polskiem.

Rozbudowa portu gdańskiego

Gdańsk, 23. 11. (AW). W związku z nawiązaniem przez Polskę stosunków handlowych z Czechosłowacją i Rumunją, które kierować będą swoje transporty tranzytowe przez port gdański, wolna strefa tutejszego portu ma być znacznie rozbudowana. Obecnie czynione są przygotowania do wzniesienia wielkiej hali w Nowym Porcie, która obejmie około 8 tysięcy metrów kw. i do przebudowania urządzeń portowych, celem umożliwienia zawijania małym statkom.

Seminarzystka zastrzeliła zakonnicę

Lwów, 23. 11. (AW). Wczoraj w Żółkwi w czasie nieszporów odprawianych w miejscowym kościółku sióstr Felicjanek 19-letnia seminarzystka Olga Redkówna strzeliła trzykrotnie z rewolweru do zakonnicy Chrostekówny, kładąc ją trupem na miejscu. Redkówna zdradzała od dłuższego czasu objawy zboczenia umysłowego na tle erotycznym. Przesłuchana w policji oświadczyła, że z całego zajścia nie zdaje sobie sprawy.

Ustawa plebiscytowa

Berlin, 23. 11. (PAT). Gabinet Rzeszy na wczorajszem posiedzeniu powziął decyzję, stwierdzającą, że projekt ustawy plebiscytowej przeciwko planowi Younga posiada charakter, zmieniający konstytucję, wobec czego przyjęcie tej ustawy w drodze plebiscytu wymaga większości wszystkich uprawnionych do głosu obywateli.

Briand o ewakuacji Nadrenji

Paryż, 23. 11. (PAT). Na wczorajszem posiedzeniu komisji spraw zagr. Izby deputowanych Briand przedstawił sytuację międzynarodową w związku z sprawą ewakuacji Nadrenji. Minister oświadczył, że z końcem lutego przekona się, czy plan Younga będzie mógł być zrealizowany. O ileby nie był on stosowany, wówczas sprawa ewakuacji nie będzie aktualna. Gdyby natomiast był stosowany, w takim razie Francja nie miałaby żadnego interesu stwarzać jakichkolwiek trudności w przyspieszeniu ewakuacji. Następne posiedzenie, poświęcone zagadnieniu Saary, odbędzie się w poniedziałek.

W obronie wolności słowa

Warszawa, 23, 11. (Tel. wł.) We wtorek w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa odbędzie się wiec w obronie wolności słowa pod honorowem przewodnictwem Bolesława Limanowskiego i Aleksandra Świętochowskiego. Przemawiać będą prof. Kulczycki, redaktor Rembieliński, mecenas Śmiarowski, senator Strug, mecenas Szurlej, mecenas Urbanowicz oraz redaktor Thugutt. (w)

Obniżenie dyskonta

Wiedeń, 23. 11. (AW). Austrjacki Bank Narodowy obniżył stopę dyskontową z 8½ na 8 procent.

Morderstwo rabunkowe

Gdańsk, 23. 11. (AW). W okolicach Pruszcza znaleziono zwłoki obrabowanego polskiego robotnika sezonowego Józefa Kosiora. Łupem bandyckiego napadu padły oszczędności zamordowanego, które stanowiły 35 dolarów i 125 guld. zarobione w czasie sezonu letniego. Morderca, którym ma być niejaki Piotr Pawłowski, po dokonaniu morderstwa zbiegł do domu swoich rodziców w Starogardzie.

Amb. Laroche u Brianda

Paryż, 22. 11. (PAT). Min. Briand przyjął ambasadora Francji w Warszawie p. Laroche.

Szarańcza w Maroku

Londyn, 23. 11. (Radjo wł.). Donosz z Maroko, że chmura szarańczy długości trzydziestu kilku kilometrów opadła na miasto Marakesz i okolicę, pokrywając ziemię grubą warstwą.

Oświadczenie p. Jerzego Bandrowskiego

Od p. Jerzego Bandrowskiego otrzymujemy następujący list z prośbą o ogłoszenie:

„Ponieważ w ostatnich czasach miałem wiele przykrości z tego powodu, że mniej znający stosunki literackie mieniali mnie z mym bratem Juljuszem Kaden-Bandrowskim, autorem znanego, skandalicznego odczytu, proszę o umieszczenie w swem poczytnem piśmie mego oświadczenia, że poza związkami krwi, pomimo niezmiennej miłości braterskiej, ideowo ani życiowo nic mnie z nim nie łączy.

„Podwójne nazwisko, jakiego używa, ma oznaczać tylko, że jako młodszy mój brat i młodszy odemnie pisarz, chcąc się odemnie odróżnić, do czego miał zupełne prawo, do nazwiska ojca, przydał nazwisko matki.

Przekonany, że Szanowna Redakcja słusznej mej prośbie uczyni zadość, pozostaję itd.

„Jerzy Bandrowski".

Poświęcenie nowej elektrowni

Dziś o godz. 12 odbyło się uroczyste poświęcenie i uruchomienie nowej elektrowni miejskiej, znajdującej się na terenach dawniejszego fortu Czecha.

Poświęcenia dokonał w obecności ministra robót publ., przedstawicieli władz, prasy i licznych delegatów miast, ks. prob. Kucharski, wygłosiwszy poprzednio odpowiednie przemówienie. Następnie powitał zgromadzonych gości prezydent miasta, p. Ratajski, poczem przedstawił w krótkim zarysie dzieje powstania i budowy nowej elektrowni. Z kolei zabrał głos dyrektor gazowni miejskiej p. Dziurzyński, który piastuje godność prezesa komitetu budowy elektrowni. W krótkich słowach objaśnił prace około budowy elektrowni z punktu widzenia technicznego, a następnie oddał elektrownię w ręce odpowiednich władz. Minister robót publ. wydał natychmiast zarządzenie uruchomienia elektrowni. Licznie zgromadzeni goście zwiedzili urządzenia nowego zakładu miejskiego.

W końcu odbyło się wspólne śniadanie, podczas którego przygrywała orkiestra wojskowa. (z)

Z różnych stron Polski

Rozbudowa Gdyni i wybrzeża.

Dnia 29 i 30 bm. odbędą się w Gdyni posiedzenia stałej międzyministerjalnej komisji do spraw rozbudowy m. Gdyni i wybrzeża. Na posiedzeniach rozpatrywane będą m. in. sprawy komunikacji kolejowej na wybrzeże, zaopatrzenia Helu w słodką wodę, budowy nowej wielkiej plaży w Gdyni itd.

Zastrzelony przemytnik

Strażnik graniczny Kotys z Katowic zauważył osobnika nielegalnie przekraczającego granicę. Osobnik ten, nie usłuchał wezwania i począł uciekać, na skutek czego strażnik dał za uciekającym kilka strzałów karabinowych. Jedna z kul ugodziła go w kręgosłup, powodując natychmiastową śmierć. Jak wykazało dochodzenie, był to Henryk Szopa, robotnik z Marklowic. Przy zastrzelonym znaleziono pocztę z przemytem.

Według statystyki okręgowego inspektoratu Śląskiej Straży Granicznej w miesiącu październiku br. zatrzymano za nielegalne przekraczanie granicy 132 osoby, oraz 157 osób za przemycanie towarów. W sześciu wypadkach straż skonfiskowała przemyt bez właścicieli, w jednym wypadku straż graniczna musiała użyć broni palnej, raniąc przemytnika. Ogólna wartość skonfiskowanych towarów wynosi około 42.000 zł. W większości wypadków usiłowano przemycić wyroby tytuniowe, towary jedwabne i bawełniane.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89 85/100 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,76 zł. gotówką 212,34 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,76 zł, gotówką 173,10 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 23 listopada 1929.

Na dzisiejszej giełdzie był nastrój spokojny.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poż. konwers. 49 proc. i 8 proc. listy dolarowe ziemskie 87,50—87,25 proc. (przy dew. 8,90), natomiast 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie były w oddaniu po 41 proc. Dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 20,— (za 1 ctr. mtr.) bez oddawców, zaś zaofiarowanie było po 21,—

Akcje bankowe bez notowania. Za Bank Polski płacono 165,— bez materjału.

Z akcyj przemysłowych doszło do notowania jedynie Centr. Skór po 18,75 w płaceniu. Większe zaofiarowanie zauważono Dr. R. Maya po 90,— bez odbiorców.

Cedula urzędowa z dnia 23 listopada 1929.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 87,50—87,25% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% O.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Centrala Skór I em. zł. 18,75 P.

Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 23 listopada 1929 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. St. Zjedn. tr	8,89½	sp. 8,91½	kup. 8,87½

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Bukareszt	005,33¾	005,34	005,33½
Holandja	359,79	360,69	358,89
Londyn	043,48	043,59	043,37
Nowy Jork	008,89¾	008,91¾	008,87¾
Paryż	035,09¾	035,18½	035,01
Praga	026,43	026 49	026,37
Szwajcarja	173,00	173,43	172,57

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest.	000,00	119 50	119,25
5% poż. premj. dol.	000,00	000,00	065,50
5% poż. konw	000,00	050,00	049,75

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	000,00—127,00
Bank Polski	166,50—167,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Spiess	000,00—090,00
W. T. Węgla	069,50—069,75
Lilpop	000,00—084,00
Norblin	000,00—080,00
Starachowice	021,75—022,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 23 listopada 1929.

Pszenica march. od st. zał. 76-77 kg. przeciętn. jakości	239,00—240,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica march. od st. zał. 77 kg przeciętn. jakości	235,50—236,50
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad. 72 kg. przeciętnej jakości	173,00—175,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. do stacji załad.	160,00—167,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—179,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	190 00—191 00
Kukurydza Rumuńska, zdrowa sucha gwarant. wprost z Rumunji fr. wag. Berlin	170
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	28,75—34,50
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia	24,50—27,25
Tendencja utrzymana.	
Ospa pszenna	10,25—11,00
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	9,25—10,00
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	30,00—38.00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,50—14,50
Łubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18.50—19.00
Makuch lniany	23,40—23.60
Wytłoki suszone	09,00—09.40
Śrót Soya	18,70—18,80
Płatki ziemniaczane	15,20—15,70
Ogólna tendencja słabsza.	

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 23 listopada 1929.

Wypłaty na Warszawę: 46,75—46,95
Noty wielkie: 46,65—47,05

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nie pomógł odstraszający przykład

Zasądzony na śmierć w 1920 r. za defraudacje w wojsku — Brat popełnił później podobne nadużycia — Skazujący wyrok

Głośna była w swoim czasie sprawa urzędnika wojskowego XI rangi ś. p. Koszewskiego. W 1920 r. sprzeniewierzył on pieniądze skarbowe, a na zasadzie obowiązującej wówczas ustawy t. zw. „sierpniówki" zasądzono go na karę śmierci. Obrona dokładała wszelkich starań, aby młodego jeszcze człowieka ochronić od wymiaru strasznej kary i zabiegała w drodze łaski kilkakrotnie o zamianę na więzienie, jednak bezskutecznie.

Ostatnią noc spędził skazaniec w towarzystwie swego brata Władysława, o świcie następnego dnia na stokach winiarskiego fortu i warowni padła śmiercionośna salwa, przerywająca pasmo życia młodego człowieka, który zawinął wskutek lekkomyślności. Bratu skazańca Władysławowi posiwiały od tej chwili włosy.

Powoli zacierały się w jego umyśle wspomnienia strasznych chwil. Sądziłby należało, że po tych tragicznych przejściach osobistych Władysław Koszewski, który został później porucznikiem, uważać będzie pieniądze skarbowe jako nietykalną świętość. Tymczasem stało się inaczej, bowiem on również zboczył na manowce.

Powodziło mu się dobrze i był uczciwy aż do chwili, gdy w r. 1925 otrzymał stanowisko płatnika w baonie 12. Korpusu Ochrony Pogranicza w Skałacie. Później sprawował ten urząd w 4 baonie w Dedertałach w 1928 r., skąd przeniesiono go do 61 pp. w rodzinnym Ostrowie w Wielkopolsce. Por. Koszewski ożenił się w bież. roku i wkrótce potem w połowie marca br. aresztowano go na rozkaz komisji przeprowadzającej kontrolę kasową pod zarzutem sprzeniewierzenia.

Ujęcie skromnego i towarzyskiego oficera wzbudziło wielkie poruszenie. Zaniepokojony tym faktem dowódca pułku, polecił również przeprowadzić rewizję w kasie skarbowej. Okazało się, że w Skałacie sprzeniewierzył por. Koszewski około 1000 zł, w Dedertałach stwierdzono brak 5 tys. zł, przyczem, jak ustalono świadomie przekazał do kasy tylko 1660 zł, zamiast 6660. W Ostrowie w pułku ujawniono brak 7.700 zł, dalej 3.167 zł, razem przeszło 16.000 zł.

W czasie dochodzeń w więzieniu, oskarżony początkowo nie poczuwał się do winy, zeznając, iż nie może wyjaśnić powodów braków w kasie. W pewnym momencie jednak zmienił aresztowany swą taktykę i w listach przemycanych z więzienia wskazywał na sposoby załatwienia sprawy. Wówczas też zrodziła się w umyśle jego myśl o zgubie 11 tys. zł. Był to jednak raczej manewr obronny.

W tych dniach przed wojskowym sądem okręgowym w Poznaniu, pod przewodnictwem maj. Nidera toczyła się przez 5 dni rozprawa przeciw Koszewskiemu. Bronił mec. dr. Neusser. Badano mozolnie grube stosy ksiąg kasowych, wyświetlano pewne pozycje, a w rezultacie sąd nabrał przekonania o nieuczciwości por. Koszewskiego, skazując go na łączną karę 20 miesięcy więzienia, zastępującego dom poprawy wraz z utratą praw obywatelskich, nadzorem policyjnym i wydaleniem z wojska, oraz opłaty 10 tys. zł. tytułem nawiązku z zamianą na 4 mies. więzienia w razie niemożliwości uiszczenia. (k)

Poświęcenie organów

w kościele Ks. Ks. Salezjanów przez ks. bisk. Dymka

Wspaniałym gestem ze strony poznańskiego kupiectwa, było zbieranie składek na zakup organów dla kościoła Ks. Ks. Salezjanów. Kupiectwo rozumiejąc doniosłość tego apelu, chętnie w miarę możności przesyłało gotówkę i w krótce już można było zakupić organy w firmie W. Biernacki w Warszawie za około 24 tys. zł.

W piątek w dniu św. Cecylji patronki muzyki kościelnej odbyło się poświęcenie tych organów. Cały kościół, szczególnie wielki ołtarz tonął z tej okazji w powodzi zieleni, kwiatów i jarzących się świec. W pierwszych rzędach zajęli miejsca przedstawiciele miasta i licznie zebrane kupiectwo.

O godz. 17 przybył ks. bisk. W. Dymek, którego w uroczystej procesji wprowadzono do kościoła. W tym czasie śpiewały połączone chóry salezjańskie pod batutą ks. dyr. J. Kasprzyka, który powitał dostojnego gościa, składając serdeczne podziękowanie ofiarodawcom. Nastąpiła uroczysta achwila poświęcenia organów przez ks. biskupa przybranego w szaty liturgiczne przyczem chór wykonał nabożne pienia. W dalszym ciągu prof. Fel. Nowowiejski odegrał na nowych organach swój utwór. Uroczystość zakończyła się błogosławieństwem Najśw. Sakramentem przyczem chór śpiewał „Sancta Maria" na 7 głosów i „Tantum ergo" na 3 głosy; zkolei wykonano pieśni do św. Cecylji, a prof. Nowowiejski odegrał preludjum i fugę a-mol Bacha. (z)

Ciekawa premjera

„Adwokat i róże" Jerzego Szaniawskiego w Teatrze Polskim

Cieszący się wybitnym rozgłosem, przedziwnie subtelny i wytworny komedjopisarz Jerzy Szaniawski przemówi we wtorek ze sceny Teatru Polskiego na premjerze swej słynnej w całej Polsce komedji „Adwokat i róże".

Każde dzieło Jerzego Szaniawskiego stanowi rewelację. Tak jest wszędzie, to samo dzieje się w Poznaniu. Groteskowa komedja o „Papierowym kochanku", „Ptak", „Murzyn", „Żeglarz" — to są momenty wybitnych sukcesów znakomitego pisarza, jakie święcił na scenie Teatru Polskiego w ciągu niedługiego okresu czasu. To też zapowiedź wtorkowej premjery jest wydarzeniem dnia w naszem mieście.

Zresztą rozgłos jaki ta śliczna komedja zdobyła na wszystkich scenach polskich zwłaszcza w „Teatrze Nowym" w Warszawie każą wróżyć jej trwałe powodzenie i w spragnionej kulturalnych wrażeń stolicy Wielkopolskiej, zwłaszcza, że sztukę wyreżyserowała z pietyzmem p. Stanisława Wysocka i ujrzymy utwór w doborowej obsadzie, składającej się z czołowych sił zespołu Teatru Polskiego z dyr. Szczurkiewiczem w roli tytułowej. Śliczną nastrojową oprawę dekoracyjną skomponował artysta malarz p. Stanisław Jarocki.

Przedłużenie występów

Junoszy-Stępowskiego w Teatrze Nowym

Dowiadujemy się, że Dyrekcji Teatru Nowego udało się nakłonić naszego znakomitego gościa do odłożenia występów w Warszawie i przedłużenia pobytu w Poznaniu.

Wielki ten artysta ukaże się w poniedziałek, dnia 25. bm. w świetnej swej kreacji barona Würtza w doskonałej komedji Verneuill'a p. t. „Azais", w której niedawno święcił niebywałe triumfy w Krakowie.

O podwójne morderstwo

Ciekawa rozprawa w sądzie okręgowym w Poznaniu

W Krośnie w pow. obornickim niejaki Ignacy Sieradzki zapoznawszy się z córką gospodarza Jana Mazura — ożenił się z nią wkrótce i razem zamieszkali na majątku jej ojca, obejmując gospodarstwo. Z razu w rodzinie panowała zgoda, ale niebawem zjawiły się nieporozumienia o zapis gruntu, przyczem Sieradzki począł źle się obchodzić z żoną, bił ją, zaniedbywał gospodarstwo, aż wreszcie nad majątkiem roztoczył nadzór sąd. Z tego powodu przybywał często do Krośna komornik Wojciech Kulka.

Gdy któregoś dnia Mazur, Sieradzki i Kulka radzili nad gospodarstwem, powstał znowu ostry zatarg, przyczem Sieradzki dobył rewolweru i dał 7 strzałów z których 4 ugodziły 64-letniego teścia Mazura, a trzy komornika Kulę. Strzały były celne, — to też obaj wkrótce zmarli, a Sieradzkim zajęła się policja.

Dn. 28. bm. odbędzie się w sądzie okręgowym przy wzmocnionym składzie rozprawa, która budzi wielkie zainteresowanie, powołano 30 świadków i 3 rzeczoznawców. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 23 listopada 1929

Słońce: wschód 7,28; — zachód 15,51; — długość dnia 8 godz. 23 min

Księżyc: wschód 22.59; — zachód 13.26; — ost kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. C., najniższa plus 2 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: Wczoraj + 0,30 m; dziś + 0,31 m.

Kal. rzk.: Klemens; jutro Jan od Krzyża

Kal. słow.: Miływoj; — jutro Dorosław.

Wystawy

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18. otwarty w dni powszednie od godz 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 14 a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30. dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— ° **Ogólne zebranie Młodzieży Wszechpolskiej** odbędzie się dziś o godz. 20 w lokalu własnym przy ul św. Marcina 65. Obecność członków i kandydatów obowiązkowa. Goście mile widziani.

— ° **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło prawy brzeg Warty** zaprasza na zebranie plenarne, które odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godz 20 w małej sali Domu Katolickiego na Śródce. Na porządku obrad: aktualny referat o gruźlicy i jej skutkach, który wygłosi p. Kończal Feliks.

— ° **Konferencja gminnych radców sierót.** W dniu 28 bm. o godz. 10,30 odbędzie się w gmachu Sądu Grodzkiego w Poznaniu przy ul. Młyńskiej 1 a w sali nr. 1 zebranie gminnych radców sierocych, pod przewodnictwem sędziego opiekuńczego, z następującym porządkiem obrad: 1) Referat: Matka i dziecko jako podmiot prawa, 2) dyskusja, 3) pytania praktyczne i dyskusja nad niemi. Ze względu na ważność zagadnienia powyższego dla naszej opieki społecznej możliwie najliczniejszy udział gminnych radców sierót byłby jak najbardziej pożądany.

— ° **Z Towarzystwa polsko-jugosłowiańskiego.** W poniedziałek, dnia 25 bm o godz. 18 w sali „Seminarjum języka polskiego" w Collegium Maius (b. Zamek) odbędzie się walne zebranie członków Towarzystwa. Na porządku obrad ważne sprawy. Uprasza się członków o liczne stawienie się. W razie niedojścia do skutku, w dniu następnym odbędzie się tamże i o tejże godzinie drugie zebranie, prawomocne bez względu na ilość osób.

WYKŁADY

— ° **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Prof. Ignacy Hanus, lektor U. P., wygłosi w poniedziałek, 25 bm. ciekawy wykład p. t. „Poezja czeska po 1918 r.". Prof. Hanus znany jest ze swej gruntownej znajomości kultury i literatury czeskiej. To też niewątpliwie wszyscy, którzy się interesują poezją czeską i wszyscy przyjaciele Czechosłowacji przybędą gremjalnie na wykład.

— ° **„Św. Teresa, patronka misji".** Dn 26 bm. o godz. 17 wygłosi ks. prof dr. Mazurkiewicz na zebraniu sekcji misyjnej przy Sodalicji Pań Miejskich wykład na powyższy temat. Zebranie odbędzie się w sałce Szkoły Społecznej przy ul. Podgórnej 12 b I ptr. Prosimy o jak najliczniejsze przybycie członków oraz gości także z poza sodalicji. Zarząd.

ŻYCIE SOKOLE

— ° **Zjazd prezesów i naczelników** okręgu poznańskiego Związku Sokołów Polskich odbędzie się w niedzielę, 1 grudnia br. o godz. 10 na boisku Sokoła przy Drodze Dębińskiej. Obecność wszystkich prezesów i naczelników gniazd męskich i żeńskich konieczna. W nagłym wypadku winien stanąć zawsze chociaż zastępca.

— ° **Sokół, Poznań II. Jeżyce.** Wszyscy druhowie umundurowani i nieumundurowani winni się stawić obowiązkowo dnia 24 bm. o godz. 7,15 w lokalu zebrań p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. Zbiórka do udziału w rocznicy gniazda żeńskiego Tow. Gimn. Sokół Poznań XIII.

Przy cierpieniach serca i zwapnieniu naczyń, skłonności do udaru i ataków apopiektycznych naturalna woda gorzka **Franciszka Józefa** zapewnia łagodne wypróżnienie bez nadwyrężania się. Naukowe spostrzeżenia kliniczne przy chorobach naczyń krwionośnych dowiodły, że osobom w starszym wieku woda gorzka **Franciszka Józefa** oddaje nieocenione usługi. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 4985

Jubileusz 40-lecia!

Powszechnie i chlubnie zaprowadzona firma zw 20 160

H. Weichman w Poznaniu,

Ale e Marcinkowskiego 16

obchodzi w tych dniach rzadki jubileusz 40-lecia istnienia. Jest to najstarszy istniejący polski magazyn, specjalizujący się od chwili powstania w optyce okulistycznej, a opierając się na blisko półwiekowej zaszczytnej tradycji, sprosta najnowszym wymogom okulistyki. Bogato zaopatrzone zapasy w okularach i szkłach najdoskonalszych fabryk światowych, ustalonych opinją lekarską, służą nadal najlepszą podstawą a wyjednały u Szanownych Klientów miano zupełnego zaufania.

— ° **Baczność sokolice gniazda XII. Śródmieście!** Bierzemy udział w uroczystości I. rocznicy gniazda siostrzanego na Wildzie i wzywamy druhny umundurowane i nieumundurowane do jak najliczniejszego stawienia się pod sztandarem. Zbiórka rano o godz. 8 u drh. Zawadkowej, G. Wilda 75, skąd wymarsz pochodem do kościoła OO. Zmartwychwstańców.

Zarząd.

WYSTAWY

— ° **Wystawa zbiorowa Wilka Osseckiego** w Salonie Wielkop. Związku Art.-Plastyków (pl. Wolności 14 a), ciesząca się ogromnem powodzeniem, pozostaje otwartą jeszcze do dnia 27 bm. Wystawę zwiedzać można w dni powszednie od godz. 10—17, w niedziele i święta od godz. 11—15.

WIECZORY, KONCERTY

— ° **Wieczornica Papieskiego Dzieła Rozkrzewienia Wiary dla dzieci** odbędzie się nie w sobotę, 23 bm., lecz z przyczyn od zarządu niezależnych w niedzielę, dn. 24 bm. o godz. 13 w Domu Katolickim na Śródce.

— ° **Uroczysty wieczór.** Zarząd Ligi Katolickiej wraz z Związkiem Sodalicyj Marjańskich archidiecezyj naszych urządza w Poznaniu w poniedziałek, 9 grudnia br., o godz. 20 w auli Uniwersytetu Poznańskiego uroczysty wieczór ku uczczeniu 75-lecia Niepokalanego Poczęcia Najśw. Panny Marji. Szczegółowy program ukaże się w najbliższych dniach.

— ° **Baczność Dziatki!** W sobotę, dn. 7 grudnia o godz. 15 przyjeżdża z niebieskich krain wasz ukochany św. Mikołaj z licznemi niespodziankami do sali Ogrodu Zoologicznego. Proście więc dzisiaj waszych drogich rodziców aby wam pozwolili go powitać. — Tow. Pań św. Wincentego a Paulo na św. Łazarzu.

WYCHOWANIE, KURSY

— ° **Ze Związku Oficerów Rezerwy Rz. Polsk.** L. O. P. P. organizuje w miesiącu styczniu 1930 r. w Warszawie jednomiesięczny kurs obrony przeciwgazowej, po ukończeniu którego uczestnicy otrzymują dyplom instruktora I. klasy. Mieszkanie, utrzymanie i koszta podróży bezpłatne. Spieszne zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Z. O. R., ul. 27 Grudnia 19, gdzie i bliższych informacyj dotyczących kursu osiągnąć można.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— ° **Czytelnia dla Kobiet** (ul. Kantaka 8-9 II ptr.) zamienia z dniem 1 grudnia bibljotekę prywatną na wypożyczalnię publiczną. Wypożyczalnia, zaopatrzona w nowości, otwarta codziennie od godz 15 do 19. Zarząd.

— ° **Z Sodalicji Nauczycielek.** Sekcja Eucharystyczna zaprasza wszystkie sodaliski i także nauczycielki, które nie należą do sodalicji na nabożeństwo eucharystyczne, które odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godz. 18 w kaplicy sodalicyjnej O. O. Jezuitów.

— ° **Związek Hallerczyków — Placówka Poznań.** Wzywamy członków do gre-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „W tajdze Sybiru".
Aurora: „Czarny Pirot" z Douglasem Fairbanksem.
Bajka: „Magdalena".
Casino: „Magdalena".
Colosseum: „Strzał wśród Dżungli".
Corso: „Walka w prochowni."
Edison: „Parada rekrutów".
Kapitol: „Student z Pragi".
Metropolis: „Kobiety nie do małżeństwa".
Oedon: „Arlekinada życia".
Polonja — Górczyn. „Gdy mężczyzna kocha".
Renaissance: „W pogoni za diamentem".
Słońce: „Ogród Allaha"
Stylowe: „Sen o miłości"
Wilsona: „Dzikuska".

mjalnego udziału, możliwie w mundurach, w pogrzebie śp. dh. Stanikowskiego, dnia 25 bm. o godz. 15 z zakładu św. Józefa. Zarząd.

— * **Dziesięciolecie Akad. Koła Pomorskiego przy U. P.** W listopadzie br. obchodzi Akad. Koło Pomorskie przy Uniwersytecie Poznańskim dziesięciolecie swego istnienia. Z okazji tej uroczystości odbędzie się pod protektoratem kuratora koła, prof. dr. J. J. Bossowskiego w dniu 23 bm. w salach Belwederu przy ul. Marszałka Focha wieczór taneczny. W dniu dziesięciolecia, 26 bm. o godz. 10 odbędzie się uroczysta msza św., którą odprawi na intencję koła ks. prałat Prądzyński w kaplicy nowego Domu Akademickiego. Po mszy św. nastąpi wspólna fotografja. — Dnia 29 bm. o godz. 20 w sali 18 Coll. Minus odbędzie się uroczyste walne zebranie z udziałem zaproszonych gości i byłych członków. Na powyższe uroczystości prosimy o przybycie również wszystkich byłych członków i sympatyków koła. — Po zaproszenia na wieczór taneczny prosimy zwracać się pod adresem Akad. Koła Pomorskiego, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 28 part. lewo, w godz. 14—15.

— * **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej** urządza w dniach od 26 do 30 bm. rekolekcje dla pań pracujących w zawodzie kupieckim. Nauki wygłaszać będzie w kaplicy św. Józefa codziennie o godz. 19 ks. prałat J. Prądzyński. W bilety zaopatrzyć się można w firmach: St. Święcicki, ul. Nowa 7-8, A. Smoczyńska, św. Marcin 2 oraz w Związku Kobiet Pracujących, Al. Marcinkowskiego 1.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z „Harmonji".** W dniu 18 bm., w 29 rocznicę założenia towarzystwa odbyło się uroczyste zebranie w sali Stow. Techników. Zagaił zebranie prezes dyr. Ignacy Kaczmarek, witając gości i licznie przybyłych członków. Na wstępie uczczono pamięć zmarłych założycieli i członków, poczem chór pod dyrekcją prof. Poradowskiego odśpiewał hymn Feliksa Nowowiejskiego „Ufajcie". W zastępstwie chorego sekretarza p. Zaradniaka odczytał protokół zawiązkowy z dnia 18. 11. 1900 r. wicesekretarz p. Szarata, po ukończeniu zaś chór męski odśpiewał „Gaude Mater Polonia". Nastąpiło: sprawozdanie, deklamacja, referat na temat „Zadania „Harmonji" itd. Po wyczerpaniu porządku uroczystości przemówił wiceprezes, p. inż. Bzdęga, dziękując prezesowi imieniem zespołu za wytrwałą 10-letnią pracę na stanowisku prezesa i wręczając mu piękny dyplom z podpisem wszystkich członków. Na zakończenie uroczystości odśpiewał chór z towarzyszeniem fortepianu „Pieśń wolności" S. Poradowskiego. Uroczystość wywarła bardzo miłe wrażenie.

KRONIKA POLICYJNA

— * **Złośliwa swawola.** Nieznani złoczyńcy dopuścili się swawoli przez przewiązanie drutu z jednej strony szosy do drugiej, wskutek czego przejeżdżający samochód p. Stefańskiego został uszkodzony. (z.)

— * **Ujęcie złodziei.** Przytrzymano Klinger Baila z miasta Łodzi, za kradzież kieszonkową portfelu, zaw. 90 zł w Banku m. Poznania; Przybylskiego Leona bez mieszkania, za kradzież 187 zł firmie Zjednoczeni Fryzjerzy przy ul. Fredry 12. (z.)

— * **Nie Antoszkiewicz lecz Stablewski Stanisław,** W. Garbary 50, został ujęty z powodu kradzieży kieszonkowej. — Stablewski przy ujęciu podał fałszywe nazwisko Antoszkiewicza. Jak się okazało, Stablewski dnia 17 bm. zbiegł z zakładu wychowawczego w Antoniewie. (z.)

— * **Kradzieże i włamania.** Dr. Machowskiemu, Wierzbięcice 15, skradziono 2 futra wart. 5 000 zł Opis: futro męskie poszycie brązowe sukno, wewnątrz oposy tasmańskie, kołnierz wydry, futro damskie silowe podszewka lila. — Ze strychu p. Wąsowiczowej Anny, ul. Marsz. Focha 40, skradziono walizkę, 5 mundurów wojskowych, 5 sukien damskich, 2 swetry, pokrycie na futro, 15 sztuk bielizny, ogólnej wart. 2 000 zł. — Z pokoju czeladniczego mistrza rzeźnickiego p. Niklasiewicza, ul Chwaliszewo 2, skradziono p. Bednarskiemu Franc., Józefowi Natybie i Walentemu Wesołowskiemu 3 ubrania (popielate, brązowe i granatowe), płaszcz czarny męski z silowym kołnierzem, 2 srebrne zegarki męskie, złoty łańcuszek, parę męskich butów, różną bieliznę. — P. Mikołajczakowi Franc. z Lulinka pow. obornicki skradziono z powózki, pozostawionej w podwórzu przy W. Garbarach 11, płaszcz. (z.)

— * **Czyja własność?** W wydziale śledczym pokój 71 znajdują się następujące przedmioty, które pochodzą prawdopodobnie z kradzieży: Żółta walizka z płótna, suknia zefirowa, suknia w lila deseń, biała halka, 5 koszul damskich, podstaniczek, 15 chustek do nosa, 2 koszule damskie, znacz. M. L., sztuka na ręczniki 3,40 m, 3 nowe ręczniki (deseń), sztuka płótna białego 2,80 m, dług., sztuka białego płótna 2 m, kostjum beżowy, torebka damska beżowa, bransoletka „double", medaljon z P. W. K. z łańcuszkiem, naszyjnik alpakowy, suknia damska z niebieskiemi paskami, 2 m białego barchanu, kosz, halka biała damska, stanik damski, majtki damskie, fartuch damski, 5 koszul damskich, bluzeczka w czerwone kraty, ręcznik frotterowy, spódnik brązowy damski, sukienka w niebieskie kwiaty, majtki damskie, kartonik z pudrem i różnemi przyborami, kostjum kąpielowy damski, granatowa bluska damska, suknia damska marengo,

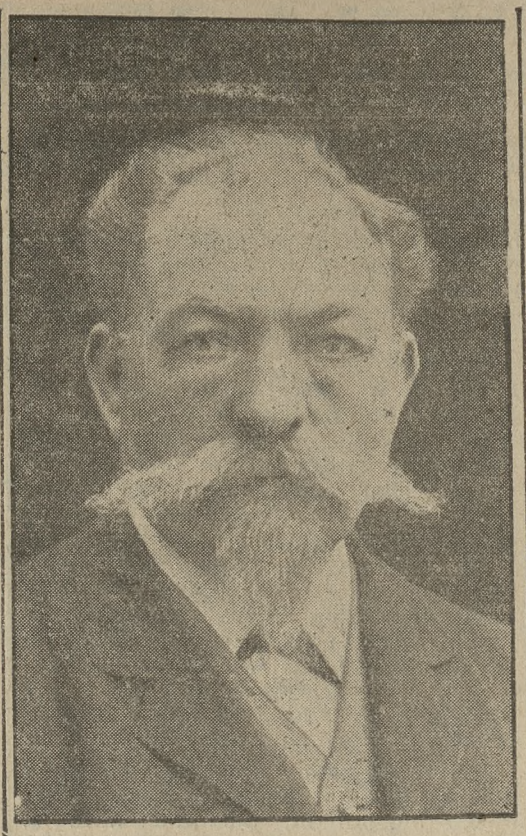

Śp. E. M. Mikołajczak,
założyciel firmy przy ul. Jezuickiej 2, która jutro, w niedzielę obchodzi 50-letni jubileusz przedsiębiorstwa. Z racji tak rzadkiej uroczystości odbędzie się o godz. 9 rano uroczysta msza św. w kościele Farnym.

2 szczotki do włosów, 13 p. pończoch damskich używanych, brzytew w okładce marki „Kaiser Ellison", 1 p. półbucików damskich lakierowanych, teka czarna używana, torebka damska alpakowa, staniczek, koszula siatkowa, 4 chusteczki do nosa, modry damski fartuch, suknia wyblakła, maszynka do strzyżenia włosów, niebieski letni płaszcz damski, srebrny zegarek męski z łańcuszkiem, złoty zegarek z łańcuszkiem bez szkła, kolczyk z czerwonym kamieniem, suknia damska woalowa w żółte pasy, kaftanik biały znacz. H. N. 11, suknia woalowa w czerwone i granatowe paski, suknia wełniana z paskiem i czerwoną agrafką, koszula męska z kołnierzykiem w paski, koszula męska biała z przodem niebieskim, szal damski crepe de chine z czarnym brzegiem, 1 p. szarych getrów, jedwabna bluzeczka obszyta paskiem czarno zielonym, baterja okrągła (do radja), futro męskie z kołnierzem czarnym, spód elki, guziki niciane, jasiek żółty satynetowy w niebieskie żółte kwiaty szydełkowany, sztuka płótna surowego z koszuli wiejskiej, sztuka sukna w deseń, 2 poduszki, laska, koszula damska znacz. K. M., poszewka na poduszkę z wstawką i falbanką, ciemno brązowy parasol damski, ubranie smokingowe — firma wypruta, walizka brązowa z okuciem żółtem — imitacja skóry krokodylowej, 4 koszule damskie z surowego płótna znaczone W. F., 3 koszule męskie, 2 p. kalesonów białe w paski, koszula damska z wyprutym monogramem, 6 chusteczek do nosi znacz. L. N., 1 p. rękawiczek białych skórzanych, lampka elektryczna, czapka skórzana szoferska, beret męski, niklowy łańcuszek do zegarka — szeroki z medalem, niklowy damski łańcuszek, double broszka z kopertą, guziki do mankiet, nóż rzeźnicki czarna zniszczona teka, 2 poduszki, worek z surowego płótna, wytrych i pendzel do golenia. Rzeczy te znaleziono u Marty Neumann, zam. przy ul. Dolina 7. Poszkodowani zgłoszą się w celu odebrania własności. (z.)

Ćwierć wieku pracy zawodowej

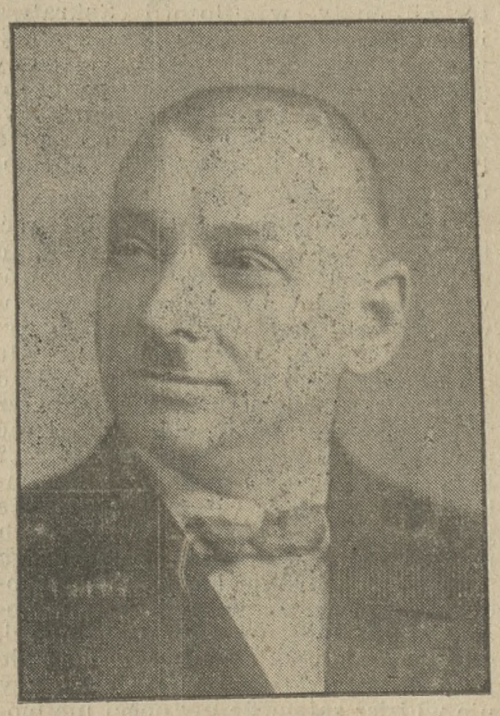

W dniu dzisiejszym obchodzi p. Franciszek Musielewski 25-lecie pracy zawodowej jako kasztelan magistracki. Jubilat wstąpił w służbę do urzędu miejskiego w roku 1904 i wytrwał na tym posterunku aż po dziś dzień. Nie zapominał nigdy, że jest Polakiem i katolikiem, należał do różnych towarzystw, oraz był współzałożycielem towarzystwa b. terminatorów pod wezwaniem św. Alojzego w Poznaniu. Gdy w roku 1918 zaświtała dla Polaków jutrzenka wolności, w drugi dzień powstania wywiesił na wieży ratuszowej sztandar narodowy, oraz brał czynn yudział w powstaniu. Jubilatowi „Szczęść Boże". (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Samobójstwo** popełniła w Grabowie pow. Ostrów córka pastora, 18-letnia Krystyna Wołowiecianka, pozbawiając się życia przez zażycie większej dawki trucizny. Przyczyna samobójstwa nieustalona.

— * **Zmyślony napad.** W tych dniach do posterunku policyjnego w Jarocinie wpłynęło doniesienie o postrzeleniu dyżurnego ruchu na stacji w Golinie, 30-letniego strażnika kolejowego Józefa Wasiela. Doniesienie to zrobił Wasiel. W dochodzeniach ustalono, że napadu nie było wcale. Na miejscu wypadku znaleziono niewystrzelony nabój i parabelę własność Wasiela, a poza tem, jak ustalił rzeczoznawca, rewolwer rzekomo napadniętego wykazywał ślady świeżych strzałów. Nie ustalono jeszcze, co spowodowało Wasiela do niedorzecznego doniesienia. (k.)

— * **Mordercę, złodzieja i dezertera w jednej osobie** ujawniono niedawno w Wielowsi niedaleko Pakości. Handlarz Wład. Piński przyjął do służby rzekomo niejakiegoś Jana Flötera, który układnem zachowaniem się wzbudził zaufanie swego chlebodawcy. P. Piński wysłał go ostatnio po zakupione bydło, wręczając mu 650 złotych gotówki na zapłacenie tegoż. Mało, że panu swemu już się nie pokazał, ale wrócił chyłkiem, by go ograbić jeszcze z płaszcza i obuwia wartości 250 zł. Zamierzał z pewnością zabrać jeszcze swoje stare ubranie, w którem znaleziono później jego dokumenty osobiste. Został jednak spłoszony i zbiegł, ostrzeliwując się przed pogonią. Z dokumentów okazało się, że jest to Florjan Cyganek, rzezimieszek, mający na sumieniu liczne kradzieże, dezercję z wojska, a nawet morderstwo. (pli.)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Madame Pompadour". W niedzielę, 24 bm o godzinie 15 po cenach zniżonych „Trubadur" z pp. Marynowicz, Szafrańską, Majem, Perkowiczem i Romanowiczem, kapelmistrz p. Tyllia. Wieczorem stale wyprzedana „Hrabina Marica" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem Raczkowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Leszczyński. W poniedziałek „Skowronek" z p. Fontanówną.

Dobiegają już końca ostatnie próby opery Różyckiego p. t. „Casanova", której premjera odbędzie się w czwartek. W ważniejszych partjach wystąpią pp. Bojar-Przemieniecka, Fedyczkowska, Fontanówna, Drabik (tytułowa), Karpacki, Sendecki, Zathey i in., kierunek muzyczny dyr. Wojciechowskiego, reżyserja p. Urbanowicza, nowe dekoracje art.-mal. p. Jarockiego, balet układu p. Statkiewicza.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro wieczorem pełna humoru komedja „Dunin - Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pięść", na której publiczność bawi się wybornie. Jutro po południu po cenach zniżonych rekordowa krotochwila Adama Grzymały - Siedleckiego „Maman do wzięcia".

Wyśmienita komedja J. Szaniawskiego, przygotowywana od dłuższego czasu przez p. Wysocką „Adwokat i róże", wejdzie na afisz w nadchodzący wtorek. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu z dyr. Szczurkiewiczem na czele. Nowe dekoracje St. Jarockiego. Premjera budzi wielkie zainteresowanie.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro w niedzielę jeszcze dwa razy świetna komedja Pagnola p. t. „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.) z p. K. Justianem w roli tytułowej. Komedja ta wzbudziła w Poznaniu wielkie zainteresowanie i cieszy się ogromnem powodzeniem.

W poniedziałek występ naszego znakomitego gościa p. K. Junoszy-Stępowskiego, który ukaże się w świetnej swej kreacji barona Würtza w doskonałej komedji Verneuil'a p. t. „Azais", granej na wszystkich scenach z niebywałem wprost powodzeniem.

Bajka dla dzieci w Teatrze Nowym. — W niedzielę o godz. 3-ciej po poł. przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów", która cieszy się ogromnem powodzeniem u naszych milusińskich. Dziateczki! uprośćie swych rodziców, by wcześniej dla was nabyli bilety ze względu na spodziewany tłok przy kasie.

Dania Darling, fenomenalna 7-letnia tancerka, która na swym pierwszym występie w Poznaniu była entuzjastycznie przyjmowana przez liczną publiczność wystąpi po raz drugi **w niedzielę, 1 grudnia, o godz. 12, w sali teatru „Słońce".** Dania Darling na drugim występie wykona przepiękny program, częściowo zmieniony, obejmujący najpiękniejsze tańce: klasyczne, ludowe, amerykańskie, holenderskie, charakterystyczne, ekscentryczne i wschodnie. Atrakcją występu będą znowu wykonane z niebywałym rozmachem i brawurą tańce polskie. **Najniższe ceny biletów.** Bilety w składzie cygar Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 20 405

Dziś występ Kwartetu Drezdeńskiego.

W ostatniej chwili przypominamy, że **dziś, w sobotę, dnia 23. b. m. wieczorem o godzinie 8 w sali Domu Ewangelickiego,** wystąpi światowej sławy **KWARTET DREZDEŃSKI.** Artyści, którzy cieszą się wielkim rozgłosem na całym świecie, wykonają kwartety: **Debussy g-moll** op. 10 (nie Ravela, jak poprzednio podano), **Beethoven F-dur** op. 59 i **Brahmsa a-moll** op. 51. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, wieczorem od godziny 7 przy kasie. zp 20142

III. koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej

pod dyrekcją prof. **St. Wiechowicza,** odbędzie się **w niedzielę, dnia 1 grudnia** w południe, o godzinie 12, w Auli Uniwersytetu. Filharmonja zaprosiła na III. koncert znakomitego kompozytora i dyrygenta Wielkopolskiego Związku Śpiewaków prof. St. Wiechowicza. Nazwisko prof. Wiechowicza dostatecznie znane z jego działalności na polu muzycznem, mówi samo za siebie. Wysoki poziom sztuki kapelmistrzowskiej wykazał prof. Wiechowicz na ostatnim koncercie z Filharmonją Warszawską, gdzie został owacyjnie przyjęty tak przez licznie zebraną publiczność jak i przez recenzentów. Na trzecim koncercie wykonane zostaną następujące utwory: A. Honegger „Chant de Joie" poemat symf. J. Sternicka - Niekraszowa fragmenty z „Oratorium", P. Hindemith Koncert na altówkę i Z. Kodaly Psalmy Hungaricy na chór, solo i orkiestrę. Jako soliści biorą udział pp. **Fedyczkowska, Barańska, Drabik i Heising.** Chór mieszany **„Koła śpiewackiego Polskiego"** i chór **„Im. Chopina". P. Jan Rakowski,** pierwszy alt - wiolista naszej Filharmonji odegra koncert P. Hindemitha na altówkę. Koncert ten z powodu olbrzymich trudności technicznych grywany będzie przeważnie przez samego kompozytora, który jest wybitnym altwiolistą. W p. Rakowskim znajdzie kompozytor godnego wykonawcę swego utworu. Sprzedaż biletów na ten nader interesujący i urozmaicony koncert w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, od jutra. zw 20 339

Teatr Wielki

DZIŚ — „Madame Pompadour" — operetka Falla.
Niedziela, 24. 11 o godzinie 15 „Trubadur", opera Verdiego. (Ceny zniżone).
Niedziela, 24. 11. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Poniedziałek, 25. 11. „Skowronek", operetka Lehara.
Wtorek, 26. 11. „Pan Twardowski", balet Różyckiego.
Środa, 27. 11. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Czwartek, 28. 11. „Casanova", opera komiczna Różyckiego (premjera).
Piątek, 29. 11. „Tatry", balet-opera Nowowiejskiego.
Sobota, 30. 11. „Casanova". opera komiczna Różyckiego.
Niedziela, 1. 12. o godz. 15 „Halka", opera Moniuszki. (Ceny zniżone).
Niedziela, 1. 12. wiecz. „Hrabina Marica", operetka Kalmana.
Poniedziałek, 2. 12. „Casanova", opera komiczna Różyckiego.
Wtorek, 3. 12. „Klejnoty Madonny", opera Wolf-Ferrari'ego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pięść".
Niedziela, 24. 11. o godz 15 „Maman do wzięcia". (Ceny zniżone).
Niedziela, 24. 11. wieczorem „Miłość czy pięść".
Poniedziałek. 25. 11. „Wiosna narodów".
Wtorek, 26. 11. „Adwokat i róże". (Premjera).
Środa, 27. 11. „Adwokat i róże".
Czwartek, 28. 11. „Adwokat i róże".
Piątek, 29. 11. „Miłość czy pięść".
Sobota, 30. 11. „Adwokat i róże".
Niedziela, 1. 12. o godz. 15 „Maman do wzięcia". (Ceny zniżone).
Niedziela, 1. 12. „Adwokat i róże".
Poniedziałek, 2. 12. „Miłość czy pięść".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.). Gośc. występ K. Justiana.
Niedziela, 24. 11. o godz 15 „Królewna Śnieżka i siedmiu karłów" — bajka dla dzieci.
Niedziela, 24. 11. wiecz. „Pan Topaz" (wielkie A. B. C.) Gośc. występ K. Justiana.
Poniedziałek, 25. 11. „Azais", gościnny występ Junoszy-Stępowskiego.
Wtorek, 26. 11. „Azais", gościnny występ Junoszy-Stępowskiego.

TEATR WIELKOPOLSKI
pod dyr. Bol Brzeskiego
„Niespodzianka", dramat w 3 aktach
H. Rostworowskiego.
23. listopada — Międzychód.
24 listopada — Opalenica.

„Bolesław Śmiały"
Stanisława Wyspiańskiego
25. listopada — Tuchola.
26. listopada — Chojnice.
27. listopada — Kościerzyna.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MŁODZIEŻ I WIEDZA

10 - LECIE POZNAŃSKIEGO KOŁA POLONISTÓW

Koło Polonistów na naszym Uniwersytecie obchodzi jutro dziesięciolecie swego istnienia.

Polonistyka poznańska nie może poszczycić się tak świetną tradycją, jak krakowska, lwowska a nawet warszawska. Poczęła się z chwilą powstania uniwersytetu, ściągając rzesze młodzieży miejscowej i zapędzonej nad Wartę grozą wojny. Nieliczne stosunkowo są te rzesze, jak gdyby nauka literatury miała, na gruncie poznańskim, mniej powabu od innych przedmiotów.

Zapał dla niej był i jest w każdym razie niezaprzeczony. Koło polonistów, skupiając młodzież obojga płci, miało i na celu dostarczyć jej wskazówek praktycznych i pomocy naukowych, nie mówiąc o względach towarzyskich, co razem wytwarza atmosferę korzystną dla nauki a pomocną dla tych, którym wypadło kierować młodzieżą w sali wykładowej i w zaciszu pracowni seminaryjnej. To też harmonja między profesorami a Kołem była zawsze. Pierwsi przyjmowali w pracach drugiego chętny udział; drugie, nie tracąc z oczu celu naukowego, wnosiło powiew nowego życia, młodości. I nic w tem dziwnego. Profesorowie i młodzież stanowią jedną i niepodzielną rzeczpospolitą naukową mimo różnic wieku, nauki i doświadczenia.

Miało też Koło swoje wielkie dni, gdy przyjmowało, w murach uniwersytetu, takich ludzi, jak Władysław Mickiewicz, Jan Kasprowicz, Karol Hubert Rostworowski i inni. Polonistyka poznańska dźwiga się też powoli mimo trudności związanych z mizerją przeznaczonych na pomoce naukowe dotacyj i z ubóstwem bibljotek poznańskich.

Dziesięciolecie może już wykazać pewne zdobycze. Starsi wśród polonistów ogłosili już szereg prac naukowych, podjęto wydawnictwo prac polonistycznych, które zyskało pewne uznanie ze strony krytyki. Uzdolnieni pracownicy seminaryjni zdołali zdobyć zasiłki na dalsze studja za granicą, co pozwala mniemać, że opróżnione kiedyś miejsca na katedrach da się zastąpić siłami tutaj wyszkolonemi. Nie mniej nie można taić, że jest jeszcze bardzo wiele do zrobienia. Pomyślny rozwój nauki zależy od jakości i ilości zawodowych pracowników. Uniwersytet daje dopiero początki zarówno wiedzy, jak i metody, która opiera się w pełni o intuicję i doświadczenia lat, a tym początkom musi towarzyszyć bezinteresowna żądza wiedzy, pragnienie opanowania metody, do której prowadzą teoretyczne wskazanie i wzory.

Nie można powiedzieć, by ustawa o magisterjach wzmogła bezinteresowną żądzę wiedzy i metody. Przeciwnie, czyni ona z uniwersytetu zakład przygotowawczy dla przyszłych nauczycieli szkół średnich, a nie dla przedstawicieli nauki. Z tego względu należy pomyśleć o stworzeniu przy uniwersytecie odpowiedniego Instytutu, któryby skupiłby prawdziwych miłośników wiedzy i oddzielił ich od rzeszy magistrantów. Wtedy związek między salą wykładową a seminarjum, a tem samem i młodzieżą skupioną w Kole naukowem będzie głębszy i skuteczniejszy.

Profesorowie chcą iść w pomoc młodzieży, zgodnie z tendencjami czasu. Istnieje nadzieja, że rozpoczynające się dziesięciolecie przyniesie na tem polu potrzebne zmiany. Muszą one iść przecież w parze z bezinteresownością, która nie może cechować tylko profesorów. W atmosferze kultu nauki dla nauki osiągnie się wyniki lepsze od dotychczasowych. Wypada ich życzyć tak profesorom jak młodzieży.

Tadeusz Grabowski.

Poznań.

PISMA NADESŁANE

„Samorząd Terytorjalny". Zeszyt 1. Treść: Od Redakcji. — B. Markowski: „Dochody i wydatki samorządu terytorjalnego". — Dr. J. Dunikowski: „Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego". — R. Grochowski: „Państwowa Rada Samorządowa". — C. Galasiewicz: „Stan i zadania samorządu na terenie województwa Białostockiego". — J. Bek: „Działalność powiatowego samorządu w b. Galicji od 1868—1918". — Kronika. — Przegląd ustawodawstwa. — Przegląd piśmiennictwa. — Bibljografja.

WŚRÓD ZAGADNIEN CZASÓW DZISIEJSZYCH

„Co nam mówi o nich „Pamiętnik warszawski?"

„Dnia 24 grudnia matka z synem nie kładli się do snu, czekając na pasterkę. W przestworzu między gwiazdami a dachami domów królowały dzwony. Weszła Fanny. Nie posłyszeli ani jej zajeżdżającego powozu, ani dzwonka, ani drzwi, które otwarły się i zamknęły. Weszła i stanęła: milcząca, otulona w ciemne futra, z twarzą zawoalowaną. Jaśniały tylko jej wargi, umalowane i zaciśnięte..."

Oto próbka stylu powieści Franciszka Mauriaca, podana w doskonałym szkicu Manfreda Kridla, w ostatnim 3-cim zeszycie „Pamiętnika Warszawskiego". W ustępie tym z powieści „Le Mal" (1924) opisał Mauriac, jak wśród bicia dzwonów Bożego Narodzenia zjawia się w cichej pobożnej rodzinie — Grzech. Cała pointa tego ustępu tkwi niewątpliwie w tem pozornie epickiem zdaniu o dzwonach, w znaczeniu, jakie ono posiada dla całego obrazu.

Podobnie jak wzmiankowana, obracają się i wszystkie inne powieści tego pisarza około starej jak świat walki dwóch pierwiastków w człowieku: ciała i ducha. Według własnych jego słów zadaniem współczesnej powieści jest usiłowanie coraz głębszego wnikania w poznanie namiętności, jest bowiem „rzeczą niemożliwą pracować dla lepszego poznania człowieka, nie służąc równocześnie sprawie katolickiej"; a sprawa to dla Mauriaca największej wagi.

Katolicyzm — to dla niego nieunikniona konieczność. „Oto mój dramat". — pisze w swych wynurzeniach: Dieu et Mammon (1929) — „Urodziłem się w tej religji, nie wybierałem jej; została mi narzucona od mego urodzenia... Należę do rasy tych, którzy urodzeni w katolicyźmie, zrozumieli, zaledwie osiągnąwszy wiek męski, że nie będą mogli już nigdy uciec od niego, że nie leży w ich mocy opuszczać go lub wracać doń. Byli w nim, są w nim i pozostaną w nim na zawsze. Żyją w powodzi światła; wiedzą, że to jest prawda... Co do mnie, jestem związany z Kościołem tak ściśle, jak człowiek z globem ziemskim; uciec odeń byłoby równem szaleństwem, jak myśleć o przeniesieniu się na inną planetę".

A że grzesznicy stanowią część integralną „mechanizmu chrześcijaństwa", że często tylko przez grzech wiedzie droga do zbawienia, więc powieści Mauriaca zaludniają nie święci i aniołowie, lecz ludzie opanowani namiętnościami, wplatający siebie samych wkoło cierpień bez wyjścia. Podobnie ma się rzecz z bohaterem wyżej cytowanej powieści „Le Mal"; wychowany w surowym katolicyźmie nurza się w rozpuście z rozpaczliwą świadomością coraz większego oddalania się od Boga; związek z kochanką jest silniejszy, niż sumienie i przesyt. Przez powieści Mauriaca wieje głęboki chrześcijański pesymizm, wypływający z przeświadczenia, że miłość ziemska nie wystarcza do wypełnienia samotności człowieka. „Pomiędzy grozą rozłączenia się i ciągłem współżyciem razem, którego nie wytrzyma żadna miłość — cóż wybierać?! woła w ostatnim swym szkicu: „Bonheur du Chrétien" 1929).

Podobne ustosunkowanie się do katolicyzmu spotykamy i w pamiętnikach Barrésa, omówionych w wnikliwym szkicu Jana E. Skiwskiego; urok stylu tego wielkiego pisarza polega zdaniem krytyka na skojarzeniu wysokiej kultury zmysłów z duchem ascezy i wyrzeczenia. Sam Barrés tak tłumaczył ten dziwny splot temperamentów: „Romantyczną koncepcję życia stworzyła sobie moja matka (powodzenie, sława). Ojciec mój nienawidził bogactwa, marzył o małym domku, o skromnej pozycji". Niemniej głębokim od procesu, który doprowadził Barrésa do najwyższych zachwytów nad religją katolicką, — („Chrystjanizm dał Zachodowi najpiękniejszą i najzdrowszą formułę na to coś wiecznego, co w nas tkwi; kocham Kościół i należę do Chrystusa" pisał w r. 1923) — był wewnętrzny kryzys, jaki poprzedził zwrócenie się pisarza do polityki. Polityka stała się dla niego ratunkiem przed samoanalizą myśli i pesymizmem. „Byłem bliski obłędu. Nie wiem, co mnie zbawiło, lub raczej wiem: polityka. Dlaczego lubię politykę? Przedewszystkiem, bo winienem jej życie".

Ten wzruszający splot rzeczy boskich i ludzkich, jaki poznaliśmy dzięki M. Kridlowi i J. E. Skiwskiemu w twórczości Mauriaca i Barrèsa, przewija się i w innych rozprawach przebogatych w treść dwóch ostatnich zeszytów „Pamiętnika Warszawskiego". Nowe czasopismo warszawskie coraz wyraźniej odkrywa swe oblicze; na czoło jego zaczynają się coraz bardziej wysuwać zagadnienia czasów dzisiejszych, walka o nowy światopogląd. W tem wyraźnem nastawieniu, w całym doborze i układzie rozpraw i artykułów znać wytrawną rękę autora „Próchna" i „Żywych kamieni", jednego z ostatnich wśród grona wymierających „klerków", o których tak zajmująco opowiada książka Juljana Bendy: „La trahison des clercs".

Dwie odmienne postawy: boską i ludzką, jakie w biegu dziejów przybierał mesjanizm, odsłania nam J. Ujejski w „Prolegomenach do dziejów polskiego mesjanizmu". To drugie oblicze zowie się imperjalizmem. W ostatecznem zwycięstwie imperjalizmu, w całkowitem pochłonięciu małych grup państwowych przez duże i w ostatecznem powstaniu Stanów Zjednoczonych Świata widzi jedyne zbawienie dla naszej cywilizacji wielki uczony angielski Bertrand Russel, twórca t. zw. logiki algebraicznej, w swym szkicu p. t. „Ikar czyli przyszłość nauki", przetłumaczonym i objaśnionym przez Cz. Znamierowskiego. Jakby odpowiedzią na te tezy, postawione przez niechętnego Polsce uczonego angielskiego, są rozważania młodego uczonego warszawskiego, Bogdana Suchodolskiego, na temat: „doby współczesnej". Na drodze żmudnego ustalania charakterystycznych cech współczesności, z jej zmaterjalizowaniem i zobjektywizowaniem pojęcia życia człowieka, przeniesieniem jego sensu z duszy ludzkiej w świat otaczający, dochodzi on do wyczucia tęsknot i pragnień wiary żywej, które coraz silniej zaczynają się budzić. Od ich dalszego rozwoju zależy ocalenie cywilizacji.

A oto inny świat; świat przedziwnego uroku prymitywnej Hellady w rozprawie Tadeusza Zielińskiego o poematach Bakchilidesa, uświetnionej pysznemi tłumaczeniami epinikjonu o Heraklesie i Meleagrze i ballady o Tezeuszu, poruszających wyższe zagadnienia bytu. Ideałem tej poezji była „widoczna wszystkim dzielność", zależna od warunków zewnętrznych. Z tej to dzielności powstało dopiero i rozwinęło się przez długą i surową pracę myśli greckiej pojęcie wewnętrznej cnoty w filozofji Sokratesa i Platona. Równocześnie jednak z dojrzewaniem tego nowego pojęcia cnoty skończyła się ta szczęśliwa i pełna radości życia epoka Bakchilidesa. Wyzwolony metafizyczny dualizm ciała i ducha rozbił bezpowrotnie harmonijne piękno pierwotnej Hellady.

Któż to powiedział: „Bo piękność, Fedrosie, zapamiętaj to sobie, tylko piękność jest boska i widzialna zarówno, jest zatem drogą istoty zmysłowej, jest mój mały Fedrosie, drogą artysty, wiodącą go ku Duchowi. Ale czy sądzisz, mój miły, że ten, którego droga ku Duchowi wiedzie poprzez zmysły, może kiedykolwiek uzyskać mądrość i prawdziwą godność męską? Lub czy też sądzisz raczej — pozwalam ci swobodnie rozstrzygać — że jest to niebezpieczna i pełna miłych pokus droga, zaprawdę błędna droga grzechu, niechybnie na manowce wiodąca? Bo wiedzieć musisz, że my, poeci, iść nie możemy drogą piękności, gdy Eros nie przyłączy się do nas i nie narzuci się nam na przewodnika. Czy nie widzisz zatem, że my poeci nie możemy być ani mądrymi ani dostojnymi?"...

Lśni malowana twarz grzesznej Fauny z powieści Mauriaca, a między niebem i ziemią króluje boski głos dzwonów. Feliks Pohorecki.

Poznań.

KSIĄŻKI NADESŁANE

„Contes et Légendes de France" (I) Recueillis et annotée par le prof. L. Pionnier. Poznań 1930, Nakł. „Eos".

Alphonse Daudet: „Le Petit Chose". Histoire d'un enfant. Notice litteraire et commentaires établis par le prof. J. Cieśliński. Poznań 1930. Nakł. „Eos".

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polskie Towarzystwo Historyczne we Lwowie odbyło zebranie naukowe z odczytem prof. dr. Franciszka Bujaka n. t. „Mowa Jana z Ludziska, prof. Uniw. Jagiellońskiego w obronie ludu wiejskiego w roku 1477" (nl)

Wspomnienia emigracyjne. Pod tytułem „L'Emigration polonaise" wydała p. Anna Wyleżyńska kilka szkiców z dziejów emigracji polskiej w epoce romantyzmu i w czasach późniejszych. Szczególnie wzruszające jest wspomnienie o Bajonczykach, co zginęli prawie wszyscy na polu chwały, dając poniekąd początek prawdziwej armji polskiej we Francji w r. 1917. Autorce wypada szczerze podziękować za trud i sentyment, jaki włożyła w swe szkice. (T. Gr.)

TEATR

Teatr Kameralny w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: W przeznaczonym na cele koncertowe Starym Teatrze przy placu Gwardji Narodowej jest sala, w której znajduje się scenka. Występował na niej niedawno zespół Reduty z Osterwą. Dyr. Trzciński zachęcony tą próbą zamierza utworzyć tam Teatr Kameralny, który będzie grywał sztuki literackie, opracowane ze szczególną starannością co do inscenizacji i wykonania. (tk)

Teatr angielski w Berlinie. Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi nam: Pewna spółka angielska zamierza zorganizować w Berlinie teatr, w którym granoby wyłącznie sztuki angielskie. Projekt ma się urzeczywistnić jeszcze tej zimy. Głośna tragiczka angielska — Sybilla Thorndike, niezapomniana w kreacjach szekspirowskich i „Św. Joannie" B. Shaw ma rozpocząć w grudniu występy w tym teatrze w dramatach Shakespeare'a.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polski artysta w Ameryce. W sali wystawowej hotelu Lewis w Chicago urządził wystawę swych obrazów art.-malarz Florjan Durzyński. Choć rodzice jego mieszkali w Berlinie, p. Durzyński jest z urodzenia Polakiem. W roku 1920 walczył, jako ochotnik w armji polskiej, następnie studjował w akademji sztuk pięknych w Warszawie. Na P. W. K. w Pałacu sztuki młody artysta wystawił kilka cennych swych obrazów. Wystawa w Chicago obejmuje 32 płótna Durzyńskiego. (zo.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Odbudowa kościoła w Stołpcach. Z Wilna piszą nam: Kościół w Stołpcach częściowo już odremontowano w podziemiach; mieszczą si ęw nich relikwje błogosławionego Fabjana i kaplica. W sprawie dalszej odbudowy zawezwano z Wilna konserwatora zabytków kultury i sztuki, p. Lorentza, a z Warszawy architekta p Bursche. Ogólne koszty odbudowy kościoła wyniosą ponad 400 tysięcy złotych. Remont rozpocznie się już wkrótce i to od robót zewnętrznych. (O. Wl.)

RUCH REGJONALISTYCZNY

Wystawa haftów kaszubskich. Z Tczewa piszą nam: Otwarta tu została wystawa haftów kaszubskich, na której zebrano dużo rzadkich i oryginalnych okazów przemysłu hafciarskiego na Kaszubach. Otwarcia wystawy dokonał starosta inż. Stachowski. Przemówienia wygłosili: ks. Kupczyński, burmistrz Wojczyński i p. Własyczyna. (rg)

SZKOLNICTWO

Studentki górą. Z Warszawy piszą nam: W sprawozdaniu rektora uniwersytetu warszawskiego za rok 1928-29 zwraca uwagę kilka liczb w statystyce dyplomów doktorskich i magisterskich Na wydziale humanistycznym kobiety zdobyły 82 dyplomy, mężczyźni — 22, na matematyczno-przyrodniczym — kobiety 23, mężczyźni — 22 i na weterynaryjnym — kobiety 34, mężczyźni — 25. (ns.)

MUZYKA

„Pieśń o ziemi naszej" w Kościanie. — Kościański chór męski „Arion" obchodzi w niedzielę, dn. 24 listopada, pięciolecie swego istnienia. Uroczystości jubileuszowe rozpocznie Msza św. w kościele farnym za duszę śp. ks. prałata dr. Surzyńskiego, na której chór odśpiewa „Missa Resurrectionis" Lachmana. O godz. 17-ej odbędzie się uroczyste zebranie, na rozpoczęcie którego odśpiewana zostanie „Gaude Mater Polonia" Górczyńskiego. Po zakończeniu uroczystych obrad wykona chór „Pieśń o ziemi naszej", kantatę zasłużonego twórcy wielkopolskiego Bolesława Dembińskiego, do poematu Wincentego Pola. (mw)

Muzyka symfoniczna w Łodzi. Piszą nam z Łodzi: Nasza orkiestra symfoniczna urządziła w tych dniach koncert pod dyrekcją p. Bronisława Szulca. Wykonała Moniuszki Bajkę, Dvoraka piątą symfonję E-moll („Z Nowego Świata") oraz akompanjament do skrzypcowego koncertu Karłowicza, który odegrała warszawska wiolinistka, p. Umińska - Jaworska. (t. j.)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O pewnym miłym... podatku

Projekt wyrównawczego podatku od importu wywołał w kraju burzliwe kontrowersje. Ma on równie zagorzałych zwolenników, jak zaciętych przeciwników. Na plenarnem posiedzeniu poznańskiej izby przemysłowo-handlowej, na którem omawiano inicjatywę małej reformy podatkowej, podjętą przez min. Matuszewskiego, doszło do rzadkiego w dziejach tej instytucji faktu, mianowicie do zgłoszenia „votum separatum" przez sekcję przemysłową, która w ten sposób zamanifestowała zasadniczo odmienne swe stanowisko od zajętego przez większość zebranych; przemysłowcy okazali się gorącymi rzecznikami podatku wyrównawczego. Postarajmy się — sine ira et studio — oświetlić to zagadnienie, jako że posiada ono kapitalne znaczenie dla naszego gospodarstwa krajowego.

Ministerstwo skarbu, projektując małą reformę podatkową, szukać musiało nowych źródeł dochodu, któreby zapełnić mogły dziury w budżecie, wytworzone przez przyznanie szeregu ulg płatnikom podatku obrotowego. W poszukiwaniu tych źródeł spostrzeżono, że do tej pory niema w Polsce podatku, któryby wyrównywał niesprawiedliwą różnicę między ciężarem podatkowym, ciążącym na produktach krajowych, a przywilejem ulg podatkowych, z którego korzystają w wielu wypadkach towary zagraniczne eksportowane do Polski. Ministerstwo skarbu skwapliwie z możliwości wprowadzenia tego podatku skorzystać postanowiło i opracowało projekt, znany już naszym czytelnikom, którego główne wytyczne są następujące:

Podatek wyrównawczy dotyczyłby importu wszelkich fabrykatów i półfabrykatów, przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego. Wysokość tego podatku nie mogłaby przekraczać 6 proc. wartości importowanych towarów. Obowiązek uiszczenia podatku ciążyłby na odbiorcy, względnie na nabywcy towaru, z tem, że od podatku zwolnione byłyby monopole i przedsiębiorstwa państwowe. Wysokość podatku od poszczególnych towarów określiłby minister skarbu w porozumieniu z ministrem p. i h. na drodze specjalnego rozporządzenia, tak samo, jak i sposób ustalania wartości towarów, sposób wymiaru i poboru itd.

Przeciwko tak pojętemu podatkowi wysunięto szereg argumentów; a więc wskazano, że i w państwach eksportujących do Polski produkcja obciążona jest podatkami, dalej, że podatek wyrównawczy nie byłby niczem innem, jak ukrytem cłem i że przyczyniłby się do podwyższenia i tak już wysokich barjer celnych, okalających Polskę, a wreszcie wysunięto wątpliwości, czy projektowany podatek — z uwagi na zobowiązania traktatowe — mógłby obciążać towary o zafiksowanych stawkach celnych.

Z tego rodzaju krytyką nie możemy się pogodzić. Przedewszystkiem zauważyć należy, że podobne przepisy istnieją w szeregu innych państw, posiadających opodatkowanie wewnętrznego obrotu. Dlaczegoby więc właśnie Polska miała wyrzec się tego podatku? Przecież naszego przemysłu żadną miarą porównać nie można z silnym, bogatym, doświadczonym i od lat dawnych istniejącym przemysłem Zachodu, którego dążności ekspansyjne usilnie są popierane przez odnośne rządy, i to nietylko za pomocą ulg podatkowych. Nie zamykajmy oczu na niebezpieczeństwa dumpingu, które tem stają się groźniejsze im bardziej zbliżamy się do zawarcia traktatu z Niemcami. Kto, jak kto, ale chyba właśnie my mamy prawo i... obowiązek zapewnienia naszemu przemysłowi conajmniej równej płaszczyzny konkurencyjnej z przemysłem zagranicznym.

A zresztą skąd wziąć — bez narażenia się na sarkania — owych 20 miljonów, które projektowany podatek ma przynieść?

Krótkie informacje gospodarcze

— Bank Norweski obniżył stopę dyskontową z 6 na 5½ procent.

— Federal Reserve Bank w Bostonie obniżył swą stopę redyskontową z 5 proc. na 4½ proc.

— Min wyżywienia Dietrich zamierza, za zgodą gabinetu Rzeszy, wydać rozporządzenie, ustalające wysokość domieszki przemiałowej do pszenicy na miesiąc grudzień br. i styczeń 1930 na 50 proc.

Sanacja niemieckiego rynku zbożowego

Program agrarny niemieckiego ministra aprowizacji Dietricha — Polsko - niemiecka konwencja w sprawie wywozu żyta

Z Berlina donoszą, że rada ministrów Rzeszy obradowała w tych dniach nad projektem ministra aprowizacji i rolnictwa — Dietricha w sprawie sanacji niemieckiego rolnictwa. Wysunięcie projektu motywował katastrofalnem położeniem rolnictwa Rzeszy. Gwałtowny spadek cen spowodował, że np. znakomicie zorganizowane i zsyndykalizowane organizacje rolnicze Szwecji i Danji mogły kupować niemieckie (a także polskie) żyto po śmiesznej cenie 100 RM. za tonnę, a następnie konkurować niem na rynkach światowych.

Program Dietricha, zatwierdzony przez gabinet, przewiduje cztery zasadnicze punkty: 1) Dopóki ceny pszenicy i żyta będą niższe od normalnych, zaprowadzi się dodatek wyrównawczy w wysokości 2,50 RM. do cła autonomicznego wynoszącego 7,50 i 7,00 RM. Wysokość cen „normalnych" nie została jeszcze ustalona. Przypuszczalnie będzie ona wynosiła 270 dla pszenicy i 230 RM. dla żyta za tonnę. Obecne ceny wynoszą 227 i 165 RM. 2) Gabinet Rzeszy postanowił zakupić pewną ilość żyta i trzymać ją w zapasie, jako rezerwę rządową, aby uwolnić rynek od bezpośredniego nacisku cen. Quantum to zostanie zakażone i przeznaczone na paszę dla bydła, przyczem przewidziano tu premję w wysokości 40 RM., celem potanienia tej paszy. Premja ta ma spowodować również stanienie transportu żyta z wschodu na zachód. Punkt ten budzi pewne obawy zachodnio-niemieckich sfer rolniczych, które obawiają się zbyt forsownego żywienia bydła żytem, co okazuje się w skutkach szkodliwe. Obawom tym dał wyraz b. oldenburski premjer Tantzen, w dłuższym artykule opublikowanym w prasie berlińskiej.

Najbardziej interesującym dla Polski jest czwarty punkt programu, który brzmi: „W związku z rokowaniami handlowemi niemiecko-polskiemi, należy przyjąć, że handel zbożowy obu krajów, o ile zajmuje się eksportem żyta, będzie ujęty w syndykaty".

Szczegółów, jak i dokładnej formy tych syndykatów jeszcze nie ustalono. Jako pewnik przyjęto, że ujęcie handlu żytem w pewne ramy musi nastąpić na gruncie najściślejszego porozumienia między Niemcami i Polską — głównymi producentami żyta w Europie. Ta część planu Dietricha wywoła prawdopodobnie żywą krytykę całego programu, gdyż jest rzeczywiście poważnem ograniczeniem wolnego handlu żytem.

Gabinet Rzeszy ostatecznie zatwierdził plan Dietricha w całej rozciągłości, przyczem zapowiedział, że podwyższenie cła będzie tylko przejściowe, a cały problem sprowadzony nie na tory walki celnej, lecz gospodarczej, celowej organizacji.

Dla rzeczywiście nie na różach spoczywającego, niemieckiego przemysłu młynarskiego jest rzeczą ważną ,aby nie utrzymano obecnego przymusu mieszanego przemiału pszenicy i żyta. Jak donoszą z kół miarodajnych, stosunek przemiału ma być na grudzień 1929 r. i styczeń 1930 r. podwyższony do 50 proc.

* * *

Niemiecka prasa fachowo-gospodarcza odnosi się do programu Dietricha naogół sympatycznie. Co do ostatniego punktu, dowiaduje się „Berliner Tageblatt" od swego korespondenta gospodarczego z Poznania, że rokowania z zachodnio-polskiemi sferami rolniczemi są już w pełnym toku. Pierwsze trzy punkty znalazły tem życzliwsze przyjęcie, że nie przewidują poważniejszego ograniczenia wolnego handlu. Z napięciem oczekuje się ogłoszenia „normalnych" cen pszenicy i żyta.

Sfery rolnicze wyrażają w związku z planem wspomnianą już wyżej uwagę o niebezpieczeństwie zbyt intensywnego żywienia bydła żytem. Znakomity znawca niemieckich stosunków rolniczych dr. Hofrichter zwraca uwagę na fakt, że produkcja i podaż żyta w Niemczech znacznie przewyższa popyt, wobec czego należałoby ograniczyć obszary zajęte pod uprawę owsa i część ich zająć kulturą pszenicy. Zdaniem dr. Hofrichtera nowe skrzyżowane gatunki pszenicy kanadyjskiej nadają się znakomicie na glebę drugiej i trzeciej klasy, a nawet na tereny górskie.

Cały niemiecki świat gospodarczy z dużem zainteresowaniem oczekuje ustosunkowania się Reichstagu do nowego, rządowego programu sanacji rolnictwa Rzeszy. Program ten, jak z powyższych szczegółów wynika, ma poważne znaczenie i dla polskich sfer eksportowych, jego realizacja winna zatem być śledzona przez nas uważnie. (j)

Zjazd Izb przem.-handl. w obronie rolnictwa

Stwierdzając, iż najważniejszą przyczyną przeżywanych trudności gospodarczych są zaburzenia w wymianie dóbr, wynikłe na tle znacznego zmniejszenia zdolności nabywczej warstwy rolniczej, zjazd Związku Izb przem.-handl. podnosi w interesie całego gospodarstwa narodowego potrzebę przywrócenia w jak najszybszym czasie i przy pomocy wszelkich środków, jakie stoją do dyspozycji państwowej polityki gospodarczej — rentowności produkcji rolnej, a w pierwszym rzędzie produkcji zbóż, i w związku z tem zjazd:

1) Wita z uznaniem zniesienie przez rząd wszelkich ograniczeń eksportu produktów zbożowych i wprowadzenie zasady wolnego wywozu tych zbóż, wprowadzenie ceł przywozowych na owies, jęczmień, kukurydzę, podniesienie stawek celnych na strączkowe i niektóre inne ziemiopłody oraz na mąkę i kaszę, ułatwienie eksportu przez wprowadzenie premij eksportowych oraz rozszerzenie kredytów młynarskich i pod warsztat rolny.

2) Niemogąc liczyć się ze wzrostem w najbliższym czasie cen rynku wewnętrznego na zboża o wysokość wprowadzonej stawki premjowej, ze względu na ograniczone możliwości przejawienia na rynku popytu na zboże przeznaczone na kontyngentowany eksport, zjazd Zw. Izb widzi dla sprawy szybkiej poprawy cen zboża większą skuteczność tych środków, które mogą uzdrowić i powiększyć popyt na zboże na cele rynku wewnętrznego i w związku z tem podkreśla potrzebę wzmożenia sytuacji młynarstwa przez natychmiastowe zniesienie ograniczeń przemiałowych dla żyta, usunięcie polityki reglamentowania cen mąki i chleba, zniesienie ceł wywozowych na otręby oraz wykorzystanie wszelkich możliwości eksportowych dla mąki, wreszcie podkreśla potrzebę zniesienia opodatkowania giełdowych obrotów zbożami.

3) W zakresie innych środków, które winny przyczynić się do poprawy sytuacji producentów zbóż, Związek Izb podnosi potrzebę:

a) zniesienia podatku obrotowego przy eksporcie zbóż;

b) zniżenia eksportowych taryf kolejowych na zboże i mąkę;

c) poczynienia w miarę możności wszelkich dalszych kroków na drodze kredytowej pomocy dla rolnictwa, a zwłaszcza ułatwienia korzystania z zastawowego kredytu rolnego i zbadania sprawy przejścia kredytu zastawowego na warrantowy.

4) Związek pragnie podkreślić, iż wznowienie popytu na zboże na rynku wewnętrznym wymaga zerwania z polityką interwencji na rynku przez państwowe rezerwy zbożowe.

5) Wyrażając przekonanie, iż poczynione i projektowane zarządzenia przyczynią się do przywrócenia rentowności produkcji zbóż, Związek Izb z naciskiem podkreśla, iż najważniejszym czynnikiem poprawy sytuacji rolnictwa jest czynnik stałości w stosowanej wobec niego polityce gospodarczej i że podstawowe założenia tej polityki: wolny wywóz zbóż i ochrona celna produkcji nie mogą ulec naruszeniu, nawet, gdyby pod wpływem zmiany konjunktury poziom cen na zboże w kraju doszedł lub przewyższył dolną granicę cen, gwarantującą rentowność produkcji (np. dla żyta granicę 35 zł za 100 klg).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Kryzys w rolnictwie i środki jego złagodzenia.** Wczoraj na inauguracyjnem sezon. zebraniu Stow. Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych wygłosił na powyższy temat referat p. inż. Okoniewski. Do omówienia ciekawego i aktualnego zagadnienia, poruszonego w referacie, powrócimy w najbliższym czasie.

(k) **Polsko - niemieckie pertraktacje węglowe.** Obok oficjalnych debat nad traktatem handlowym polsko - niemieckim odbywają się obecnie w Warszawie prywatne konferencje nad ustaleniem kontyngentu węglowego, które prowadzą: z niemieckiej strony nadradca górniczy Frenzel i dr. Bonikowski, reprezentant przemysłu górnośląskiego w Berlinie, ze strony Polski zaś naczelny dyrektor dr. Geisenheimer i dr. Falter z Robura. W najbliższym czasie mają przybyć do Warszawy dalsi rzeczoznawcy niemieccy. (j)

(k) **O taryfie na przewóz zboża i mąki.** W prasie i z wielu innych stron podnoszona jest sprawa zrównania taryfy na przewóz zboża i mąki, które nastąpiło z dniem 1 października rb. Przeciwnicy obecnego stanu rzeczy zaznaczają, że taryfa kolejowa na zboże i mąkę powinna być różna, a oprócz tego tak jedna, jak i druga nie powinna być kilometryczna, lecz zróżniczkowana w zależności od odległości. Min. komunikacji wyjaśnia, że zrównanie taryfy na zboże i mąkę nastąpiło jedynie w myśl żądań reprezentantów rolnictwa, popartych przez rządowe czynniki gospodarcze, które oddawna uznawały poprzedni stan taryfowy za nieuzasadniony potrzebami rolnictwa. Sprawa zrównania taryfy na zboże i mąkę ze względu na jej znaczenie gospodarcze była w ostatnim czasie ponownie rozważana przez czynniki miarodajne, które większością głosów wypowiedziały się za utrzymaniem nowego stanu rzeczy do czasu, aż życie nie potwierdzi słuszności jednej lub drugiej tezy.

(k) **Zapotrzebowanie P. K. P. na tabor pokryte całkowicie w kraju.** Nasz przemysł krajowy stanął już obecnie na takim poziomie, że w roku bieżącym pokrył całkowicie zapotrzebowanie na tabor kolejowy. Oprócz około 3.000 wagonów towarowych i ok. 200 wagonów osobowych, już wykonanych i dostarczonych w ciągu roku bieżącego, min. komunikacji zamówiło w wytwórniach krajowych do walki ze śnieżycami 10 pługów odśnieżnych systemu „Björke". Jedynie tylko wielki pług wirowy zamówiło ministerstwo komunikacji w Szwecji z uwagi na patent.

Z ZAGRANICY

(z) **Ochrona francuskiego rynku zboża.** Rząd francuski opracował projekt ustawy, mającej na celu ochronę interesów rolników francuskich, zagrożonych przez niebezpieczne wstrząsy, które nastąpiły na rynku francuskim na skutek znacznych zbiorów zboża oraz niewyzyskanych jeszcze zapasów z lat poprzednich. Utworzył się w ten sposób zapas, przekraczający normalne potrzeby konsumcji wewnętrznej Francji, poza tem zaś z powodu przesycenia rynku światowego daje się zauważyć ogólny spadek cen.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 23. 11. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. hol.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. hol.)

„Ceny orjentacyjne"

parytet Poznań

Żyto	27,75—28,25
Usposobienie stałe.	
Pszenica	39,25—41,25
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy	26,00—27,00
Jęczmień browarowy	26,00—29,00
Usposobienie stałe.	
Owies	23,00—25,00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	41,50
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	59,50—63,50
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	16,50—17,50
Otręby pszenne	18,50—19,50
Rzepak	70,00—74,00
Groch polny	38,00—42,00
Groch Victoria	45,00—55,00
Groch Folgera	42,00—47,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki	19,00
Ogólne usposobienie stałe.	

Uwagi: Ziemniaki jadalne bez handlu. Jęczmień, pojawiający się na rynku, w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

DEFICYT HANDLOWY MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr Bożeny Stelmachowskiej.

Nie damy ziemi!

Było to w czasie wojny światowej. Synowie poszli na obcy front pod obcym ginąć sztandarem, wsie opustoszały, zamarły, w ciszy i żałobie snuły się dni jesienne. Jadącemu przez rozległe, puste pola zdawało się, że nigdy tu już nie rozlegnie się wesoła piosenka, że nikt już ziarna nie rzuci na ziemię, że choć wiosna powróci po smutnej jesieni, nie zaszumi juz zboża łan, ani zakwitnie łubin błękitny. Konie zarekwirowało wojsko niemieckie, zabrano krowy. — Aż oto tam, z za pagórka, wyłoniła się nagle dziwna grupa. Siwy, złamany wiekiem starzec drżącemi rękoma wiedzie pług. Żona jego, rosła, tęga kobieta ciągnie omotana uprzężą, a o kilka kroków za nimi córka, bronuje pole zastępując i konia i woźnicę. Nie zapomniany obraz!

Kobieta polska, twarda, niezłomna nie dała ziemi, nie opuściła osamotnionego ugoru, nie zaniedbała ziarna, przysporzyła plonu. Wrócił syn, wrócił brat, a jeśli nie wrócił mąż, wychowała pacholę na nowego, dzielnego stróża ziemi! Kobieta polska pilnowała ziemi, doczekała na niej świtu nowych dni, wolnej Ojczyzny!

A dziś, gdy wszyscy już jesteśmy szczęśliwymi obywatelami wielkiego państwa polskiego obowiązek ciążący na kobiecie polskiej, strażniczce niwy ojczystej bynajmniej nie skończył się, ani minął. Inne są wprawdzie czasy, odmienne nastąpiły warunki, a przecież tak samo dziś, jak od zarania wieków największym skarbem ojczystym jest ziemia polska! Obowiązki kobiety polskiej pozostały te same!

Słyszy się niejednokrotnie o trudnych warunkach, jakie panują na wsi. Niskie ceny, trudne kredyty, wysokie podatki itp. itp. stwarzają cały konglomerat kłopotów, z których jedynem wyjściem dla niejednych jest opuszczenie ziemi, sprzedaż gruntu i ucieczka do miasta. Polacy rzucają ziemię własną, Niemcy chciwe wyciągają po nią ręce! Obcy, najeźdźcy, którzy wskutek bezprawia posiedli majątki i gospodarstwa nasze nie chcą z nich ustąpić, nasi prawi i odwieczni włodarze opuszczają ręce, patrzą spokojnie na rozwielmożnianie się Niemców na ziemi polskiej, na tych samych polach, w które wsiąkła krew obrońców i bieleją kości polskich wojowników. Jakiem w tej chwili jest stanowisko kobiety?

Bo warto raz jeszcze przypomnieć, że kobieta polska od wieków stawała zawsze w obronie ziemi polskiej, broniła jej jako żołnierz w czasie powstań, broniła jako patrjotka wytrwała w czasach niewoli, i bronić musi dziś w epoce przesileń gospodarczych i w chwili wzmożonego ataku polityki niemieckiej! A do walki w obronie ziemi stanąć muszą wszystkie kobiety. Nietylko te, które jako włościanki lub ziemianki własną posiadają zagrodę czy dwór, ale i te wszystkie, które rozumieją wartość ziemi dla państwa. Co się stanie z Polską, jeśli granice nasze opaszą łańcuchem żelaznym osady i majątki niemieckie? Jeśli rozwielmożnią się u nas organizacje kobiet niemieckich, dążące systematycznie do przywrócenia starego łupu praojcom grabieżcom? Co się stanie, jeśli równocześnie nasze Ziemianki, czy Włościanki sądząc, że czas ich pracy przeminął razem z nastaniem wolności, cofną się, zasną, przestaną działać i pracować? Słyszy się przecież nieraz zdanie, że obecnie ani dwór, ani chata polska nie mają już tej misji do spełnienia co dawniej! Co się stanie, jeśli kobieta polska odwróci serce swoje od polskiej ziemi? A ziemi tej grozi wielkie niebezpieczeństwo! Bo niejednej, współczesnej kobiecie wydaje się, że majątek jest na to tylko, żeby go używać dla przyjemności, że własność większa, czy mniejsza wytwarza pewne prawa i pewne przywileje i służy li tylko do wynoszenia się ponad tych, którzy tej własności nie posiadają, a innym znów kobietom, zamieszkałym w mieście na myśl nawet nie przychodzi, że i one zależne są od ziemi, że i dla nich ziemia polska być winna największą troską i najgorętszem ukochaniem.

Z okazji zbliżającej się rocznicy powstania listopadowego, gdy pamięć przywodzi nam na myśl wielkie symbole patrjotyzmu: Emilję Plater, Emilję Sczaniecką i inne, bohaterki narodowe, zarazem musi odezwać się w nas wstrząśnięte do głębi sumienie, i muszą kobiety polskie wszystkich warstw i wszystkich zawodów postawić sobie pytanie: A my? Cóż my dziś czynimy dla Ojczyzny? Nie wystarcza bynajmniej oburzać się na takie lub inne posunięcia naszej polityki międzynarodowej trzeba prócz słusznych i gorących protestów zdobyć się na czyn, na pracę, a przedewszystkiem na uświadomienie sobie i drugim własnych obowiązków. Kobieta naszych Kresów Zachodnich wiedziała co ma robić, gdy rząd pruski ogłosił prawo wywłaszczania ziemi polskiej, niech wie dziś co jej czynić wypada, gdy od nowa rozpoczyna się ukryta i jawna akcja krzyżacka, zmierzająca do obalenia państwa polskiego, do zniszczenia jego podstaw przez atak generalny na polską ziemię!

My kobiety polskie nie damy ziemi, tak, jak jej nie dałyśmy przez wieki całe. Powiedział przecież kiedyś Bismarck, że dałby sobie może radę z Polakami, gdyby mu się nie przeciwstawiała kobieta polska, niechże przekonają się o tej prawdzie i dzisiejsi mężowie stanu Niemiec. Ale przedewszystkiem niech kobiety same uprzytomnią sobie własną moc, własną potęgę! Jest przecież cudowna tradycja do której odwołać się można, nie wszystkie współczesne kobiety przedzierżgnęły się w lalki salonowe bezmyślne i bierne, w sercach kobiet polskich tkwi głęboko miłość Ojczyzny i poczucie odpowiedzialności dziejowej, trzeba tylko ażeby z tych głębokich pokładów wydobyły się na wierzch najlepsze uczucia, żeby iskra natchnienia padła na materjał palny uczuć i myśli dobrych i żeby zapłonęła znów w sercach kobiet polskich wielka, niezmożona a czynna miłość ziemi polskiej!

W każdej organizacji kobiecej i na wsi i w mieście powinna rozpocząć się teraz wzmożona akcja w obronie ziemi. Wszędzie muszą odbyć się wykłady ,referaty, dyskusje, wszystkie kobiety polskie muszą zastanowić się nad tem, jakiej użyć metody, jakich środków, ażeby bronić zagrożonej własności polskiej. Napewno znajdą się wówczas sposoby najlepsze do przedsięwzięcia wielkiej, zwartej i dobrze zorganizowanej akcji.

Niechże od krańca do krańca państwa naszego, we wszystkich ośrodkach kobiecych jedno jedyne rozebrzmi hasło odczute sercem, potwierdzone czynem. Nie damy ziemi!!!

Emilja Sczaniecka

urodzona w Brodach 1804 r. zmarła w Pakosławiu 11-go maja 1896 r.

W szeregu wybitnych Ziemianek — społecznie nie może być pominiętą ta, która była ich prototypem — w najszlachetniejszem słowa tego znaczeniu — znana i przez cały naród wielbiona bohaterka: Emilja Sczaniecka. To też choć w króciutkim zarysie, chcemy przypomnieć społeczeństwu, tę niezwykłą, świetlaną postać, która tak dzielnie spełniła obowiązki kobiety, wobec swego kraju i ziomków. Podomiennie: „Pragnęłam pozostać wolną, aby lepiej, całkowiciej, oddać się na usługi udręczonej Ojczyzny."

Na usługi Ojczyzny!... Gdy wszystkie najdroższe marzenia rozwiały się, po rozpaczliwych wybuchach powstańczych, które imię Emilji Sczanieckiej, związały na zawsze z krwawemi dziejami lat 31, 48, 63, — gdy nastały czasy twardej, cichej, a niezłomnej pracy, by wewnętrznie utrzymać ducha

za płomiennym patrjotyzmem, który w 31 r. pchnął bohaterską dziewicę w samo piekło walk, do Warszawy, poza altruizmem, przejmującym tak do głębi Jej wielką duszę, iż uczył ją odejmować sobie, by tem hojniej dawać ubogim, nuta społecznych umiłowań, brzmi w niej tak donośnie, tak imperatywnie, iż obok miłości Bożej i Ojczyzny, jest niejako „leitmotivem" Jej długoletniego życia. Emilja Sczaniecka, zapytywana przez wnuczki, dla czego wyrzekła się związków serca, osobistego szczęścia, odpowiadała niepolskiego, nie dać mu skarleć, wobec ustaw pruskich, wypijających krew nieszczęsnego narodu — Emilja, obejmuje z energią włodarstwo nad powierzoną sobie ziemią rodzinną. Złota nić społecznych czynów wiąże harmonijnie, dwie połowy życia, pełnej zapału, heroicznych poświęceń bohaterki narodowej — z dostojną, w zasadach nieugiętą, matroną polską. I oto z cichego, Pakosławskiego ustronia, biją długie lata, jak z zachodzącego słońca, promienie na kraj cały. Dom Emilji otwiera się na oścież, by przyjąć, ugościć, pocieszyć rozbitków, jakich każda zawierucha ojczysta, dostarczała społeczeństwu. Sędziwa pani, staje się węzłem łączącym nietylko całą, liczną rodzinę, ale każdy ziomek, każda bieda, każda krzywda znajduje u Niej materjalną, moralną opiekę i oparcie. Opiekunka kalek i sierót — matka ludu, mająca rozległe stosunki w kraju i wśród emigrantów jest ich gorliwą pośredniczką, wśród ziomków. To też mimo sędziwego wieku Emilji Sczanieckiej, kto mógł spieszył do Pakosławia, by złożyć hołd, schylić czoło przed matroną, niewiastą biblijną, żyjącą całopaleniem za naród cały. Gdy wśród klęsk ogólnych waliły się najwspanialsze fortuny, gdy ręka zaborcza wyciągała się po polskie zagony, wywłaszczając posiedzicieli, ona świeciła przykładem wyrzeczenia, oszczędności, ucząc młodszych, jak bronić do upadłego, każdej piędzi ziemi polskiej. Słynny staropolską gościnnością Pakosław, pozostał aż do Jej śmierci, arką tradycyj narodowych, bezpieczną przystanią dla rodziny i ziomków, niezdobytą warownią dla wrogów. Wobec majestatu nadziei i wiary w odrodzenie Polski, które promieniowały z każdego słowa Wielkiej Patrjotki, pokolenie wyrosłe na zgliszczach świetnej przeszłości, szło w życie, podobne do karłów, z czarnym pesymizmem w duszach. Wielu upadło na duchu — opuszczało ręce w cichem obezwładnieniu — innych olśniewała potęga Niemiec. Cień żelaznego kanclerza padała na wszystko co polskie — przyduszała każdy, choćby najdrobniejszy objaw żywotnych sił narodu, tłumiła w zarodku wszelką iskierkę nadziei!... Myśleć o wydarciu ziem polskich, z zachłannej paszczy krzyżackiej, czy z pod knuta moskiewskich carów, wydawało się utopją — naiwną mrzonką — ba! obłędem! Ale przed Emilją Sczaniecką niechby kto zdradził się z wątpliwościami! Wstrętem przeimowała ją, każda małoduszność". Pragnęła całą siłą swego długoletniego doświadczenia wlać w serca ziomków gorący zapał dla sprawy narodowej, hart ducha — wytrwałość w pracy dla świętej idei — miłość rodzinnej ziemi, a szczególniej żywą, czynną, niezłomną wiarę w przyszłe odrodzenie Polski. Gdy dzienniki przynosiły hiobowe wieści o nowych bezprawiach antypolskich — o porażce naszych posłów, mimo świetnej obrony mówców — drobne ręce staruszki, zajęte robotą kościelną — drżały... Raz poraz łza wysuwała się z pod powiek i płynęła cicho... cicho... po zawiędłych licach. Ale ocierała je szybko, i jakby wstydząc się swej słabości, podnosiła hardo głowę... Na twarz zoraną cierpieniem wiekowem, padał wnet odblask słonecznej nadziei...

„Dla wielu*) patrzących na Jej życie, te sędziwe lata, spędzone na wyłomie, wobec postępów kolonizacji i zaborczych nienawiści planów, wspanialszemi się wydawały od najgłośniejszych Jej młodości czynów i poświęceń. Wychowała sobie lud, zapomocą ochronek i szkółek, miłości wielkiej i dobrego przykładu dworu, ciągłego stosunku i podawanych włościanom środków rozumnej, chrześcijańskiej oświaty. To też dzień próby nie zastał Jej bezbronną! Oszańcowana na czas włość rodzinna, wytrzymała nawałę niebywałych prób, prześladowań germanizatorów, aby znieść warownię polską". A choć z biegiem lat, miłosierdzie Emilji Sczanieckiej przybierało bezgraniczne rozmiary, że już nie setki, lecz tysiące płynęły z Pakosławia na cele humanitarne, charytatywne, społeczne, starczyło na wszystkie hojne ofiary. Sędziwa matrona wierzyć nie chciała, aby nie można z dobrą i silną wolą, z zaparciem siebie i oszczędnością, oprzeć się zakusom kolonizacji. Pojąć nie mogła, że do zbrodniczego dzieła, przykładały czasem rękę, dusze skądinąd zacne i zbożne. „Ziemia to najbezpieczniejsze oparcie — jedyna nasza obrona przed zagładą wrogów — pisała do krewnych. Źle pozbywać się jej... lecz jak można, razem z nią sprzedawać dusze bratnie, a potem klęknąć pod ołtarzem i patrzeć śmiało ku górze — a ziomkom prosto w oczy — to dla mnie niepojęte!...

Wyliczyć zasługi położone około dobra publicznego, odsłonić szereg cyfr i hojnych datków Emilji Sczanieckiej, nietylko w kraju, ale i dla idei

*) N. Przegl. Polski.

wyzwolenia z jarzma ludów, walczących za wolność, byłoby niepodobieństwem. Żadne stowarzyszenie polskie, zgłaszające się do Niej o pomoc, nie było odepchnięte. W przekonaniu, że chcąc wychować dobrze dla kraju, młode pokolenia, trzeba im zabezpieczyć „pomoc naukową" od samego zawiązku, popierała hojnie dzieło Karola Marcinkowskiego, z którym łączyły ją ścisłe węzły przyjaźni. Łatwo zrozumieć, iż dwie te dusze, przejęte tak głęboką miłością Ojczyzny, tak oddane sprawie narodowej i ziomków, na promiennych szlakach miłosierdzia i społecznej działalności, zbliżyły się do siebie.

Na wzór szlachetnego inicjatora, Emilja Sczaniecka, założyła razem z Bibiannę Moraczewską „Towarzystwo pomocy naukowej dla dziewcząt polskich" — a instytucja ta, pozostała do śmierci, ulubionem dziełem 90-letniej matrony i jedną z najszlachetniejszych pereł w koronie Jej zasług społecznych.

A im bliżej była grobu, tem doskonalsza miłość Boga i Ojczyzny, tem większa pokora i gorętsze ukochanie ubogich. Dla siebie nie ma już żadnych potrzeb — dla Niej wszystkiego szkoda, wszystko „za drogo".

Aż i na łoże niemocy upadła
Samarytanka — co sercem odgadła
Cierpienia ziomków — ogrom ich niedoli...
Kiedy tak gasła — jak lampa — powoli
Jeszcze duch silny, z nieba czerpiąc łaski
Roztaczał w koło nieśmiertelne blaski
Jeszcze o swoich najdroższych się trwożył
Jeszcze za Polskę — przed Bogiem się korzył.

Iry Stablewska.

Związek Tow. Rzemieśln. i Przemysł. w Poznaniu

KOMUNIKAT Nr. 14.

1. Kwestjonarjusze:

Do wszystkich Tow. przesyłamy nowe blankiety „Kwestjonarjusza" na rok 1929/30 z prośbą o jego wypełnienie i zwrot najpóźniej do 6 grudnia b. r. Kwestjonarjusze te są nam koniecznie potrzebne ze względów ewidencyjnych wobec Nacz. Rady Rzem. i innych. Prosimy o wypełnienie kwestjonarjuszy przez wszystkie Towarzystwa, bez względu na to, czy już kiedykolwiek je wypełniały lub nie i czy należą do Związku lub nie. (Ostatnie prosimy o poczynienie odpowiedniej notatki na kwestjonarjuszu.)

2. Zjazd Prezesów:

Przypominamy wszystkim pp. Prezesom o Zjeździe Prezesów, który odbędzie się w Poznaniu w dniu 8 grudnia b. r. w myśl komunikatu nr. 13. Prosimy o jaknajliczniejszy udział.

3. W sprawie patentów:

Wobec aktualności wykupywania świadectw przemysłowych czyli tak zwanych patentów, przypominamy wszystkim naszym członkom przepisy obowiązujących ustaw:

Ustawa o państw. pod. przem. z 15 lipca 1925 (Dz. U. R. P. nr. 79, poz. 550).

Kat. VIII wykupują: wszystkie warsztaty przemysłowe i rzemieślnicze, zatrudniające ponad 1 do 4 robotników.

Kat. VII natomiast wszystkie warsztaty przemysłowe i rzemieślnicze, zatrudniające: a) przy fabrykacji ręcznej ponad 4 do 9 robotników, b) przy używaniu silników mechanicznych ponad 4 do 7 robotników.

§ 99. Rozporządzenia Ministra Skarbu z 8 sierpnia 1925 (Dz. U. R. P. nr. 82, poz. 560) mówi: pracowników do lat 17 i ponad lat 55 liczy się dwóch za jednego. (Paragraf ten (99) stosuje się jednakże tylko przy wykupieniu patentów, a nie przy podatku obrotowym.)

Pozatem rozstrzygnął Sąd Najwyższy bardzo ważną sprawę, a mianowicie:

Poprzednia ustawa o podatku przemysłowym z dnia 14 maja 1923 zaliczała do kategorji VIII zajęcia rzemieślnicze, zatrudniające tak przy fabrykacji ręcznej jak i przy stosowaniu silnikó wmechanicznych, czterech robotników, licząc w tem i właściciela oraz jego członków rodziny, zatrudnionych w przedsiębiorstwie. Nowela z 1925 roku zmieniła przepisy powyższe i wyłączyła z liczby robotników właściciela, osobiście zatrudnionego w zakładzie. (Orzecznictwo Sądów Polskich z roku 1928 Nr. 96 i z roku 1929 Nr. 353.)

Z powyższego wynika, że mistrz, który pracuje przez cały rok tylko z jedną siłą, nie potrzebuje żadnego patentu — tak samo o ile ma dwóch uczni, którzy nie mają jeszcze 17 lat.

Również mistrz, który zatrudnia oprócz siebie czterech ludzi, wykupuje świadectwo tylko VIII kategorji, a nie VII. Zwracamy uwagę na paragraf 99, na podstawie którego liczy się dwóch uczni niżej 17 lat za jedną siłę przy wykupnie świadectwa.

Ponieważ Kasy Skarbowe często same narzucały rzemieślnikowi kategorje, nadmieniamy, że nie są one do tego uprawnione, lecz winny wydać świadectwa tej kategorji, którą rzemieślnik zażąda, a Urzędy Skarbowe kontrolują jedynie później, czy dana osoba wykupiła kategorję odpowiednią, w przeciwnym razie nakładają kary.

Dalszych wyjaśnień udziela się wszystkim członkom w naszym sekretarjacie ewentualnie piśmiennie.

4. Składki:

Prosimy o odwrotne uregulowanie zaległych składek, gdyż nieregularności pod tym względem utrudniają bardzo naszą pracę! Przemysłowi i Rzemiosłu: Cześć!

(—) Fr. Górczak, prezes.
(—) Tad. Piotrowski, syndyk.

Nowa elektrownia miejska

Zużycie i produkcja prądu wzrosły trzykrotnie w porównaniu do r. 1914 — Zamiast 15 — 27 atmosfer — Wykonawcy projektów i robót — Budowa 2 mostów — Wartościowa rezerwa i stacja przetwórcza.

W związku z uruchomieniem nowej elektrowni miejskiej współpracownik nasz zwrócił się do dyrektora elektrowni inż. Koźniewskiego z prośbą o informacje. P. dyr. Koźniewski udzielił nam następujących wyjaśnień:

Do budowy elektrowni przystąpiono, aby sprostać wzrastającemu zapotrzebowaniu na energję elektryczną w Poznaniu. Dla scharakteryzowania wzmożonej produkcji energji elektrycznej posłużą najlepiej zestawienia cyfrowe, dotyczące zużycia prądu na głowę mieszkańca miasta oraz ogólnej produkcji prądu.

Zapotrzebowanie energji elektrycznej na głowę mieszkańca wynosiło w Poznaniu w 1914 r. 36,5 kilowat godzin, w roku 1919 — 71,2 kwg, a w roku 1928 zapotrzebowanie wynosiło już 91,3 kwg, co oznaczałoby prawie 3-krotny wzrost produkcji energji elektrycznej. Podobne cyfry wykazują też zestawienia produkcji ogólnej energji elektrycznej, gdyż w roku 1914 wytwarzano ogółem 6.450397 kwg, w roku 1919 — 11.285.960 kwg, a w roku 1928 — 21.715.068 kwg.

Istniejąca od roku 1903 elektrownia miejska na Grobli była budowana w takich warunkach, że brak miejsca nie umożliwiał dalszego powiększenia istniejących urządzeń. Poza tem maszyny wysłużyły się, gdyż najnowsze z nich są czynne już od 15 lat i doszły do granic swej żywotności.

Były to powody, dla których zdecydowano się na budowę całkowicie nowej stacji, zakrojonej na wielką miarę, by mogła sprostać swemu zadaniu przez szereg dziesiątek lat. Przy nowych urządzeniach mogły być zastosowane ostatnie zdobycze techniki, przy jednoczesnem uwzględnieniu strony ekonomicznej, a mianowicie, zastosowano w urządzeniach parowych znacznie wyższe ciśnienie od dotychczasowego (27 atmosfer zamiast 15).

Nowa elektrownia zaprojektowana jest w ten sposób, że przy pełnej rozbudowie obejmuje 5 zespołów turbinowych o ogólnej mocy 100 tys. kilowatów. Program budowlany podzielony został na 2 etapy. Obecnie wykonano mniejwięcej połowę programu budowlanego, z urządzeń zaś maszynowych zainstalowano początkowo 2 zespoły turbinowe po 10 tys. kilowatów.

Budowę rozpoczęto jesienią 1927 r. — Wówczas przystąpiono do wzmacniania terenu i wbijaniu pali żelbetowych pod nowe budynki i fundamenty kotłów oraz turbozespołów. O ogromie pracy świadczy, że wbito 2.187 sztuk pali żelbetowych.

Projekt generalny został wykonany przez firmę „Siła i Światło" Ska Akc. w Warszawie, zaś projekt architektoniczny wykonał radca miejski architekt - inż. Stefan Cybichowski. Szczegółowe plany budowlane opracowało własne kierownictwo budowy. Przy pracach, obejmujących zabudowaną przestrzeń około 3.700 kwadr. metrów, czynnych było szereg firm. Wykonanie i wbicie pali, oraz wykonanie budynku oczyszczalni wody i płyty fundamentowej w maszynowni, powierzono firmie budowlanej Trawczyński w Poznaniu, wykonanie zaś budynków ze względu na wielkość objektu, podzielono na kilka firm. Budowę kotłowni i fundamentów kotłowych wykonała firma Bzyl, budowę maszynowni i kanału odpływowego dla wody chłodzącej, firma Eicke i Lewandowski. Przybudówkę, w której mieszczą się nastawnia, warsztaty, maszyny i biura oraz budynek rozdzielni, wykonała firma Ballenstedt i Sulerzyński. Główny rurociąg dla wody chłodzącej odczyszczalni do maszynowni długości przeszło 100 m., składający się z dwu przewodów o średnicy 1000 mm., wykonały wodociągi miejskie. Firma W. i St. Hedinger wykonała ogrzewanie centralne i urządzenia sanitarne. Poza tem zatrudnionych było szereg firm innych, przy pracach szklarskich, stolarskich, malarskich i innych.

Urządzenie wewnętrzne, jak urządzenie kotłowni dostarczyła wraz z montażem firma H. Cegielski Ska Akc. w Poznaniu, przyczem 1 kocieł wykonany został we własnych zakładach, 2 zaś są fabrykatu firmy Zieleniewski w Krakowie. Należy zauważyć, że podgrzewacze wody do wszystkich 3-ch kotłów wykonano w fabryce Cegielskiego. Urządzenia do wyładowywania i do transportowania węgla do kotłowni wraz z odbiornikami nad kotłami, wykonane zostały w zakładach firmy Cegielski. Pompy do zasilania wodą kotłów dostarczyła firma Brandel i Witoszyński z Warszawy, silniki zaś do nich elektryczne dostarczyły Polskie Zakłady Elektryczne „Brown Boveri", a urządzenie do destylacji dodatkowej wody oraz do pogrzewania kondensatu, wykonało Pierwsze Brneńskie Towarzystwo Fabryki Maszyn. Rurociągi parowe i wodne w kotłowni i maszynowni wykonała firma „Katomasz" Katowicka Fabryka Maszyn, izolacje zaś tych przewodów rurowych wykonała firma Rączkowski w Poznaniu. Zespoły turbinowe dostarczyły: jeden całkowicie firma Brown Boveri, drugi zaś zespół, Pierwsze Brneńskie Towarzystwo Fabryk Maszyn z prądnicą firmy Austrjackie Zakłady Siemens - Schuckert. Urządzenie nastawni, rozdzielni wysokiego i niskiego napięcia wykonała za pośrednictwem swej ekspozytury w Polsce firma szwedzka „ASEA". Baterje akumulatorowe dla sygnalizacji zapędu urządzeń rozdzielni i dla oświetlenia bezpieczeństwa dostarczyły zakłady akumulatorowe „Tudor" w Piastowie pod Warszawą. Żóraw maszynowni na 60 tonn, oraz urządzenie przeładowcze dla dostarczania ciężkich ładunków z toru kolejowego na poziom terenu fabrycznego dostarczyła firma K. Rudzki w Warszawie. Transformatory dla obsługi urządzeń pomocniczych, dostarczyło Polskie Tow. Elektryczne w Katowicach. Kable w nowej elektrowni zastosowano pochodzenia krajowego, przeważnie fabrykatu firmy „Kabel Polski" w Bydgoszczy.

Poza tem, szereg innych firm wykonało mniejsze prace z różnej dziedziny.

Połączenie kolejowe otrzymuje nowa elektrownia od stacji Poznań - Wschód. Dla jego osiągnięcia potrzebne było wykonanie 2 mostów kolejowych: jeden na Cybinie (trzyprzęsłowy) o rozpiętości ok. 72 m., który obsługiwać będzie również nową targowicę i rzeźnię miejską, drugi zaś (dwuprzęsłowy) o rozpiętości około 55 m. na nowem korycie Warty. Pierwszy z nich wykonała firma L. Zieleniewski z Krakowa, a drugi Górnośl. Zjedn. Huty: Królewska i Laury. Przyczółki i filary dla obu mostów budowała firma Górnośląskie Tow. Przemysłowe.

Koszt urządzenia nowej elektrowni wynosi około 13 miljonów zł.

Pod koniec rozmowy z naszym współpracownikiem p. dyr. Koźniewski zaznaczył, iż przy obecnie zainstalowanej mocy nowej elektrowni koszt zainstalowanego kilowata wynosi około 650 zł, po ustawieniu 3-go turbozespołu, co nastąpi może za około 3 lata koszt ten obniżyłby się do 500 zł. W sprawie istniejącej obecnie elektrowni na Grobli, wyjaśnił p. inż. Koźniewski, że urządzeń nie demontuje się, gdyż przedstawiają one jeszcze bardzo cenną rezerwę.

Poza tem stacja ta służyć będzie przez szereg lat, jako punkt rozdziału linij kablowych, oraz jako stacja przetwórcza. (k)

Wioska „przeklętych" ludzi

Z wzdrówek po czarnym kontynencie — Osada trędowatych — Najbiedniejsi z biednych.

Gelib, w listopada.

— Czy chciałby pan zobaczyć rzecz wyjątkowo interesującą, wioskę, w której żyją ludzie, jakich panu nie życzyłbym już nigdy więcej spotkać w życiu? Wioskę trędowatych?...

— A żadnego niebezpieczeństwa zarażenia się niema, panie doktorze?

Młody lekarz, któremu wyraziłem swą obawę uśmiechnął się nieznacznie. Przebywa każdego rana wśród trądowatych wraz ze swymi dozorcami - pomocnikami i cieszy się zupełnem zdrowiem. Niedawno temu otrzymał dyplom i oficerskie gwiazdki, przeznaczono go na dwuletni pobyt do kolonji, jak zresztą każdego wojskowego lekarza już od lat kilku na praktykę do kolonji przeznacza rząd Mussoliniego.

O kilka kilometrów od miasteczka naszego znajduje się jedyna zagroda trędowatych w kraju Somalisów. Straszliwa ta choroba nie sroży się zbytnio w tej najnowszej włoskiej kolonji, stwierdzono około stu zarażonych a ponad czterdziestu znalazło przytułek i opiekę w zagrodzie rządowej.

Schodzimy ku rzece. „Dau" doktora oczekuje nas. Jest to charakterystyczna łódź afrykańska, wyżłobiona z pnia drzewa, którą się posuwa długiemi wiosłami. Wioślarze posuwają się w kierunku prądu. Aby przepłynąć bezpiecznie, przebywają całą rzekę ukośnie i tak dalej zygzakiem z jednego brzegu na drugi. Aby przebyć parę kilometrów płynie się tak kilka godzin. Po przybyciu na miejsce doktór wskazuje mi białą tablicę na brzegu, który w tem miejscu jest wysoki na kilka metrów. Napis na niej brzmi: „Rolnicza zagroda trędowatych". Przez pole kukurydzy podchodzimy do zagrody Widać już słomiane dachy „arisk" — chat, zamieszkałych przez trędowatych. Dozorca pochyla się przed każdym progiem, wywołując mieszkańców tej tragicznej wioski.

Zbiórka — ustawiają się wszyscy szeregiem na obszernym placu, o dziesięć kroków od nas. Podnoszą ramię pozdrawiając nas po rzymsku. Niektórzy nie mogą jednak tego uczynić, gdyż ich ramię jest martwe, bezwładne.

Nigdy tej chwili nie zapomnę. Mam przed oczami najbardziej upośledzonych, najnieszczęśliwszych z ludzi, którym pewnie bez popełnienia grzechu, wolno przeklinać swe życie. Śmierć znaczy ich skórę, plami ją zastraszająco, pożera, niszczy ich ciała. Oni jednak nie umierają. Są zasądzeni na życie, zdala od wszystkich, wywołując tylko postrach i zgrozę.

Szczególnie postrach. Każdy trędowaty wierzy, że istnieje dlań jedno tylko, nieomylne lekarstwo: spożycie wątroby dziecka. W przeszłości też wydarzały się z tego powodu często dzieciobójstwa. Było to — opowiada mi lekarz — jeśli nie wyzdrowienie, to przynajmniej uwolnienie od życia, gdyż rodzina niewinnej ofiary mściła się zazwyczaj krwawo, mordując wszystkich trędowatych w okolicy. I teraz jeszcze zdarzają się czasem podobne wypadki, lecz stan rzeczy zmienił się znacznie na lepsze. Samowolnie zgłaszają się już trędowaci do rządowej zagrody w Gelib, wiedząc, że tu znajdą opiekę i wyżywienie. Czasem przyprowadzają ich krewni, błogosławiąc „serhal" (rząd) Mussoliniego, że stworzył ten przytułek dla zarażonych straszliwą chorobą.

— A tu jak żyją? — zapytuję doktora.

— Jakby tworzyli wspólną „kabilę", jedną wielką rodzinę. Kto może, pracuje na roli, kobiety zajmują się gotowaniem, pieką placki z kukurydzy, które stanowią zwykłe pożywienie tubylców. Codziennie robimy im zastrzyki przeciwtrądowe.

— Nikt jednak nie bywa wyleczony?

— Owszem, i to się zdarza. Oczywiście są to wyleczenia kliniczne. Wówczas odsyłamy szczęśliwca do jego wioski. Gdy który z nich opuszcza zagrodę, ożywia się u wszystkich nigdy nie zagasły promyk nadziei.

— A chorzy zachowują się spokojnie?

— Zupełnie! Czasem wydarzają się sceny zazdrości, jeżeli wśród mieszkańców kolonji przebywa jakaś urodziwa niewiasta, o ile można to słowo tu jeszcze zastosować. Zresztą, jak w każdej „kabile" i tu mają swego wodza, pilnującego porządku i karności.

Trędowaci defilują przed nami. Lekarz objaśnia mi kliniczne szczegóły: trąd gruźliczy, trąd nerwowy itd... Są tu młodzieńcy o silnym jeszcze wyglądzie, inni mają wprost tragiczne oblicza. Czoło napuchnięte, wargi i policzki nabrzmiałe, dolna warga częściowo lub zupełnie wyżarta.

Lecz ta dziewczyna, nie licząca ponad lat szesnaście, starannie uczesana, o harmonijnych i zgrabnych kształtach, czemu się tu znajduje? Nie widzę żadnego śladu choroby, patrząc na nią z boku. Podchodzę bliżej... cała prawa część twarzy stanowi jedna ohydna plama.

Somalja, ze względu na jej zażyłe stosunki handlowe z Adenem, bywa zagrożona różnemi epidemjami, jakie panują wtem wielkiem środowisku arabskiem. Pielgrzymi, powracający z Mekki są największem źródłem zarazy trądu. Liga Narodów, objaśnia mi mój przewodnik, zamierza stworzyć placówki kwarantanny w Alula, w Beredwie i Migurtanji. Są to jednak plany na przyszłość.

Nadszedł czas odwrotu. Słońce grzeje dokuczliwie, do Gelib mamy kilka kilometrów drogi. Nad brzegiem rowu granicznego zagrody, rolnicza kolonja trędowatych zebrała się w całości jakby chciała nas odprowadzić oczyma. Spostrzegam młodą dziewczynę. Poprawiła swe szaty, ustroiła się w białą chustę, ozdobiła ramiona srebrnemi branzoletami i patrzy na nas, smętnym, zrozpaczonym wzrokiem. Nigdy zalotność niewieścia tak mnie nie wzruszyła i nie wywarła na mnie tak wstrząsającego wrażenia. Obserw.

Amerykański koncern przemytniczy

W New - Jersey (Ameryka) odkryto niedawno potężne stowarzyszenie, którego celem było przemycanie napojów wyskokowych do miejscowości, objętych zakazem sprzedawania trunków. W początku roku bieżącego amerykański departament marynarki zwrócił uwagę na pewną bardzo ruchliwą stację, której komunikaty były stale szyfrowane i która pracowała tak usilnie, iż trudno było przypuścić, że to zwykła stacja amatorska. Wkrótce poszukiwania radjogoniometryczne wykryły w odległości 10 klm. od miasta w pewnym, osamotnionym i nieznanym policji domu dobrze zainstalowaną radjostację, której właściciel podał się za amatora, na co w Ameryce nic powiedzieć nie można. Tymczasem praca „amatorskiej" stacji nie ustawała i była wciąż prowadzona szyfrem. Kilkomiesięczny trud policji, poświęcony odcyfrowaniu klucza, nie dawał rezultatów i sprawa zdawała się już beznadziejną, gdy pewnego razu zgłosił się do urzędu policyjnego inny, tym razem prawdziwy amator, który ujawnił wykryty przez niego szyfr. Zaraz wzięto się do odczytywania komunikatów tajemniczej stacji... Zdobyty w ten sposób materjał okazał się niezmiernie obciążający: „Amatorska" stacja zajmowała się ni mniej ni więcej, tylko przemytnictwem napojów wyskokowych, a jej stałe rozmowy iskrowe miały na celu ostrzegać przed niebezpieczeństwem, kierować ładunki, wreszcie utrzymywać nieustanny kontakt z przemytnikami.

W przededniu stulecia Algerji

Południowy basen morza Śródziemnego, dzięki naturalnym warunkom geograficznym, stał się terenem wzmożonej ekspansji francuskiej. Po wojnie, z powodu niekorzystnej konjunktury gospodarczej w Europie, kolonje północno-afrykańskie, nietknięte klęską wojny, a przedstawiające ogromne bogactwo niewyeksploatowanych terenów, spowodowały wzmożoną emigrację europejską, i, co za tem idzie, ogromne zainteresowanie się północną Afryką nie tylko we Francji, ale wogóle w całej Europie. Zainteresowanie to jest zupełnie zrozumiałe we Francji, która słusznie uważa Algerję za naturalne przedłużenie swojego terytorjum, za prowincję francuską, gdzie obowiązują te same prawa polityczne i ekonomiczne, co w metropolji.

Splot gospodarczych zagadnień północno-afrykańskich, tak niesłychanie ważny dla Republiki, nie może być obojętnym dla krajów, które dysponują nadmiarem siły roboczej i gdzie problem emigracyjny jest jednem z najważniejszych zagadnień polityki narodowej.

Robotnikiem rolnym jest w Algerji — Arab; jako siła robocza przedstawia on stosunkowo małą wartość, z powodu wrodzonego lenistwa i zamiłowania do koczowniczego życia. Jednakowoż podaż rąk roboczych jest bardzo wielka i dlatego kraj ten nie przedstawia żadnych widoków, jako teren robotniczo-imigracyjny. Warunki płacy robotników są w Algerji rozmaite, zależne od ich kwalifikacji. Należy zaznaczyć, że znajdują tu pracę jedynie i wyłącznie robotnicy wysoce wykwalifikowani. Sił biurowych administracyjnych dostarcza jedynie i dostatecznie Francja. To samo odnosi się do zawodów wolnych, jak n. p.: lekarzy, inżynierów, chemików, geometrów itd.

Jeżeli jednak Algerja, jako teren emigracyjny, nie może interesować jeszcze Polski, to jako kraj o bujnem, w niesłychanem tempie rozwijającem się życiu gospodarczem, powinna zwrócić na siebie uwagę również i polskich sfer handlowych i przemysłowych.

O ile chodzi o ruch handlowo-przemysłowy, to naturalnie Francja odgrywa tutaj główną rolę. Jednakże handel międzynarodowy jest także wielce ożywiony. Według ostatniej wydanej statystyki za r. 1927 importowano z Francji za 3535 miljonów franków towaru, a z innych państw za 1301 milj. fr.; w tym samym czasie eksport do Francji wynosił 2439 milj. franków, do innych państw 1082 milj. franków. Bilans handlowy ustawicznie się poprawia, co jest dowodem świetnego położenia gospodarczego w Algerji.

Przemysł fabryczny ma wielkie widoki rozwoju, dzięki bogactwu kopalnianemu, przedewszystkiem rudzie i fosfatowi. Jednakowoż rozwój przemysłowy Algerji jest dopiero kwestją przyszłości, gdyż terytorja północnoafrykańskie trzeba jeszcze ciągle zaliczać do krajów typowo rolniczych.

W produkcji rolnej na pierwszem miejscu stoi uprawa winogradu, rozwinięta do tego stopnia, że Algerja zajmuje jedno z najpierwszych miejsc w produkcji krajów śródziemnomorskich. Uprawa zbóż stoi wysoko dzięki umiejętnej meljoracji i naturalnemu bogactwu gleby. Gleba jest taka żyzna, że Algerję możemy uważać za śpichlerz krajów śródziemno-morskich. Wielkość ferm rolniczych waha się od 200 do 400 hektarów, lecz spotykamy także wielkie majątki do kilku tysięcy hektarów. Fermy są dobrze zagospodarowane i przynoszą wielki dochód. Kolonista francuski jest człowiekiem zamożnym, dzięki czemu klasa ta zajmuje pierwsze miejsce w życiu społecznem kraju. Rolnictwo tubylcze stoi na bardzo niskim poziomie rozwoju z powodu upartego i konserwatywnego stosunku Arabów do cywilizacji europejskiej.

Algerja, o ile chodzi o ustrój administracyjny cywilny, równa się wielkością swego obszaru Francji. Dwa łańcuchy gór Atlasu dzielą kraj na trzy równoległe do morza Śródziemnego części: Pas Przybrzeżny, Wielkie Wyżyny i Pustynię.

Przekrój poprzeczny pasu przybrzeżnego przedstawia się nam, jako dział równin, dolin i wzgórz. Ziemia jest tu bardzo urodzajna, dzięki czemu rozwinęła się wysoko uprawa zbóż, jarzyn i owoców. Przed okupacją francuską, 99 lat temu, pokrywały tę część Algerji błota i bagna, będące strasznym rozsadnikiem malarji. Sto lat wielkiej pracy i cywilizacji galijskiej zamieniły ten teren w jeden wielki ogród, pokryty plantacjami winogradu, drzewami pomarańczowemi i cytrynowemi; na wielką skalę kwitnie tu uprawa jedwabiu i tytoniu. Na wybrzeżu i koło centrów handlowych rozwinęło się sadownictwo i ogrodnictwo, którego produkcja znajduje zbyt na rynkach francuskich i zagranicznych.

Góry Średniego Atlasu rzadko przekraczają wysokość 1.500 metrów; wązkie ich doliny są łatwo dostępne i sprzyjają rozwojowi komunikacji. Wielkie hale górskie obfitują w urodzajną glebę. Na równi z uprawą wina stoi hodowla pszenicy, której łany dochodzą do 800 m. nad poziomem morza. Oprócz zbóż uprawnych rodzi się tu w wielkiej ilości dziki owies i jęczmień, który w wiosenne miesiące pokrywa stoki gór zielonym dywanem. Pod względem gospodarczym dzikie zboże stanowi doskonałą paszę dla bydła. W górach tych zaczynają się lasy, które ciągną się aż do Wielkich Wyżyn. Rośnie tu długoigłasta sosna, cedr, drzewo oliwne i dąb korkowy. Zalesienie w Algerji było o wiele większe, lecz w pierwszych latach okupacji przetrzebiono silnie lasy. Rząd francuski otoczył je troskliwą opieką, ale mimo to do dzisiejszego dnia spotyka się zniszczone tereny leśne; niejednokrotnie bowiem tubylcy, przyzwyczajeni do rabunkowej gospodarki arabskiej, wypalają całe połacie lasów, by zdobyć nowe pastwiska lub uzyskać dochody ze sprzedaży węgla drzewnego i pni. Lasów zachowało się wogóle około 3.000.000 hektarów; konserwacja ich należy do najbardziej aktualnych problemów gospodarczych Algerji.

Obszar Wielkiego Wyżu zajmuje około 11.000.000 hektarów; pokrywa go olbrzymi step. Świat roślinny jest tu bardzo ubogi. Reprezentuje go jedynie szczególna odmiana trawy, której kępy ciągną się setkami kilometrów. Gdzie niegdzie spotykamy „halfa" — jest to gatunek trawy, bardzo wysoki; służy ona do wyrobu lepszych gatunków papieru. Wyżyna ta karmi blisko 10.000.000 owiec; stada ich przenoszą się z miejsca na miejsce, szukając paszy. Hodowla owiec bardzo zresztą prymitywna była najdawniejszem zajęciem ludów, zamieszkujących te przestrzenie. Wielką Wyżynę otacza z południa drugi skalisty łańcuch gór Atlasu, będący północną granicą Pustyni.

Klimat w Algerji wykazuje bardzo duże kontrasty, będąc w ścisłej zależności od warunków geograficznych. W Pasie Przybrzeżnym rozróżniamy dwie pory roku: deszczową od października do kwietnia i gorące lato, pozbawione zupełnie opadów atmosferycznych. Algerja nie zna deszczów bez przerwy, padają one w odstępach

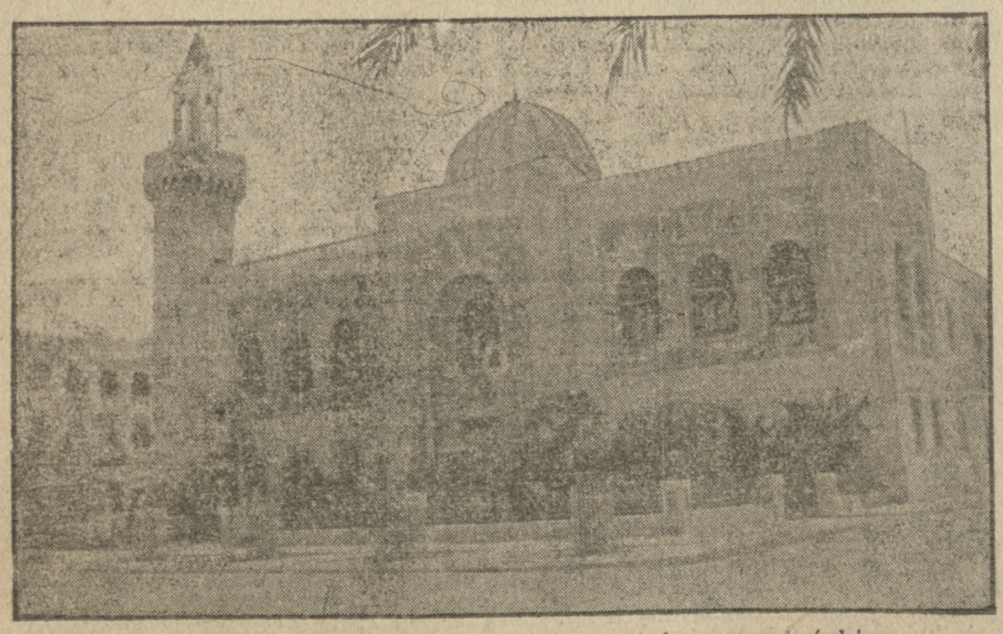

Magistrat w Sousse, zbudowany w stylu maurytańskim

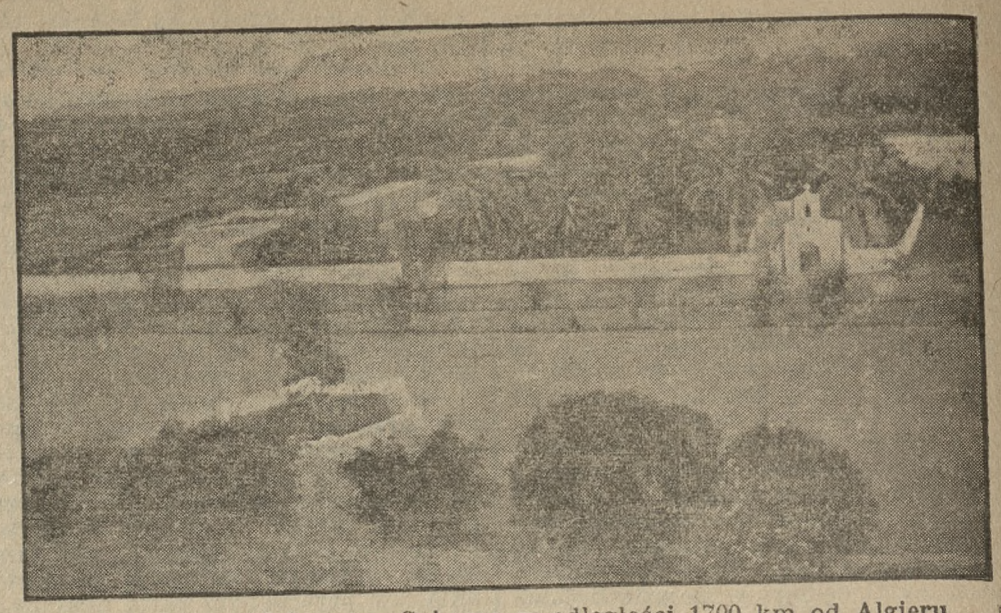

Oaza El Golea, leżąca na Saharze w odległości 1700 km od Algieru

kilkudniowych, i długotrwałe zachmurzenie nieba należy do rzadkości. W tym pasie wahania temperatury nie są wielkie: w styczniu temp. śred. wynosi +10 st. C., w lipcu i sierpniu +35 st. C. do +40 st. C. Z powodu bliskości morza jest tu latem klimat bardzo wilgotny. W obszarach objętych pierwszym łańcuchem gór Atlasu mamy klimat podobny do południowo-europejskiego. Zimą temperatura spada do +3 st. C., padają często deszcze, nieraz śnieg. Wyżej można się spotkać nawet z niską temperaturą do —2 st. C. W lecie temperatura często bywa wyższa, niż na brzegu morza; jednakowoż górskie powietrze jest tak suche, że nawet +40 st. C. nie odczuwa się jako wielki upał.

Pustynia, rozciągająca się na południe od gór Atlasu, ma charakterystyczny klimat saharyjski, którego cechą są szalone różnice temperatury w przeciągu 12 godzin. Odczuwa się je bardzo dotkliwie, szczególnie w czasie zimy, gdy z +25 st. C. w czasie dnia spada temperatura o godz. 10 wiecz. do —5 st. C. i więcej. Wyjątkowo stałą temperaturę ma Biskra, oaza zamknięta z północy górami Auresu, gdzie opady atmosferyczne są minimalne, dochodzące zaledwie do 17 mm. w ciągu roku.

Jeżeli latem z powodu szalonych upałów życie gospodarcze kraju redukuje się do minimum, to błogosławioną porą jest łagodna, słoneczna zima, która sprzyja silniej zaznaczającemu się rozwojowi turystyki; o ile przed wojną Algerja nie znała prawie zupełnie ruchu turystycznego, to obecnie liczba zwiedzających przekracza 50.000 osób rocznie.

Wysoki poziom życia gospodarczego, cywilizacyjnego i kulturalnego w Algerji jest wyłączną zasługą Francji, która po wieku ciężkiej, wytężonej pracy, obciążając swój własny budżet długoletnim deficytem ujemnego bilansu handlowego kolonji, zamieniła kraj, będący siedliskiem piratów i dzikich szczepów, na jedną z najpiękniejszych kolonij zamorskich. Algerja jest nietylko pomnikiem pełnej chwały stuletniej kultury i ludzkości, ale również krajem rokującym najpiękniejsze nadzieje na przyszłość.

Franciszek Engel.

Niezwykły sposób reklamy literackiej

Co ma począć pisarz, kiedy mu brak tematu? Stare tematy się już zużyły, plagjat dziś już nie w modzie, stworzenie nowej „szkoły" nikogo już nie zainteresuje. Cóż począć? Czy „złamać pióro" i ogłosić światu, że się nic ciekawego więcej nie wymyśli? Nie. Jest jeszcze jeden środek zainteresowania literaturą publiczności. Stary wprawdzie — ale zręcznie przez przedsiębiorczych literatów odnowiony.

Przed paru tygodniami ukazała się na półkach księgarskich Londynu książka jakiegoś nieznanego dotychczas młodzieńca pod niezwykle obiecującym tytułem: „Legendy o Ewie". Książka była ładnie odbita, dobrze oprawiona i wogóle miała wygląd porządny i solidny — jak wszystkie zresztą książki angielskie. Na książce znajdowała się opaska z niezwykłym, jak dotychczas, napisem. Nie było tu nazwiska autora, ani uniesień i zachwytów dla treści książki, autora nie porównywano do Szekspira lub Byrona — ani jednej wzmianki, że książka jest „perłą literatury wszechświatowej". Zamiast tego wszystkiego widniała prosta i skromna informacja dla kupującego: „Każdy wyraz tej książki ma literę E na początku i pośrodku". Miało to, zdaniem wydawcy, zastąpić czytelnikowi wszelkie zbywające tej książce wartości literackie.

I wydawca się nie pomylił. Cały nakład „Legend o Ewie" został w ciągu niewielu tygodni wyprzedany, a autor zabrał się do nowego dzieła, w którem każdy wyraz miał literę A na początku. Jego powodzenie wzbudziło, oczywiście, zazdrość konkurentów — i oto już jakiś amerykański literat pisze inną książkę, która daleko poza sobą pozostawi skromne E pomysłowego Anglika. Mianowicie: cała książka nie zawiera ani litery E ani A — niewątpliwie interesująca próba akrobatyczna. Autor obiecuje sobie stąd conajmniej wszechświatową sławę. Dokąd ta moda może zaprowadzić — trudno przewidzieć. Czy czasem zdziczali, literaci nie spróbują pisać książek wogóle bez samogłosek lub może się zlitują także nad samotnie opuszczonemi spółgłoskami? Jak wszystko to przyjmie krytyka — i co o tem powie? Niewiadomo. Znany jest natomiast na ten temat sąd pewnego perskiego poety, imieniem Dschami, któremu wiele obiecujący kochanek muz ofiarował pewnego razu sonet bez litery A. Dschami powiedział wówczas: „O, Synu nieszczęsnej matki, gdybyś był także i inne litery opuścił w tym sonecie!"

K. N.

Kieszonkowe radjostacje policji amerykańskiej.

W Ameryce robione są próby z radjoodbiornikami rozmiarów 10x15 cm., mieszczącymi się w kieszeni płaszcza i przeznaczonymi dla policji. Aparaty te pracują podobno bez zarzutu i staną się wkrótce najistotniejszemi sprzętami amerykańskiej służby bezpieczeństwa.

Przez szubkę

Ordery i tradycja

Podczas pobytu w Polsce króla Ammanulaha miała miejsce taka zabawna historyjka.

Egzotyczny król przejeżdżał ulicami Warszawy, witany owacyjnie przez publiczność. W kilku miejscach zauważył migające kolorowe napisy świetlne „E. Wedel".

— Co to jest? — pomyślał Ammanulah. To najpewniej pozdrowienie w miejscowem narzeczu: „Witaj", albo „niech żyje".

Witając się z dostojnikami, uprzejmy król pozdrawiał ich w miejscowem narzeczu:

— Ewedel!

Uprzejmi dostojnicy, myśląc, że to po afganistańsku, odpowiadali egzotycznemu władcy:

— Ewedel!

Podobno nieporozumienie wyjaśniło się wreszcie, ale król nie chciał narażać się na śmieszność. Wydał dekret, że odtąd oficjalnem pozdrowieniem w Afganistanie będzie „Ewedel".

I gdyby nie przewrót w Afganistanie, kto wie, czy za kilkaset lat nazwa świetnej fabryki czekoladek nie stałaby się tam świętem zaklęciem, narodową relikwją.

Tak, proszę państwa, tradycja to wielka rzecz. Znamy na przykład historję najwyższego angielskiego orderu. Podwiązka pewnej uroczej damy dała mu początek, a dziś wzdychają do niego angielscy i zagraniczni dostojnicy.

— Ach, żeby dostać Podwiązkę!

Jeden z czytelników oburza się w liście do mnie, że w Polsce rozdaje się ordery za skoki w dal i rzuty dyskiem.

Nie można się oburzać! Nie można przeszkadzać urastaniu tradycji! Niech rośnie!

Może za kilkadziesiąt lat, to będzie jedyny sposób otrzymania orderu. Zasłużył się jakiś dyplomata, dobrze!

— Rzuć pan dyskiem tyle i tyle metrów — będzie order.

Odznaczył się żołnierz, świetnie!

— Przeskocz, bracie, przez ten płotek, dostaniesz krzyż!

I, wie pan, drogi panie, może to będzie jednak sprawiedliwy wykładnik przy odznaczaniu zasłużonych.

Jak pan myśli?

X. Awery.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny Stefan Wyrzykowski.

We wtorek, 26 listopada wybory.

Koledzy i Koleżanki!

Głosujemy wszyscy na Listę Narodową

nr. 1

Głosowanie odbywa się w następujących lokalach:

dla studentów Uniwersytetu Poznańskiego:

z liczbą indeksu od 1 — 9.000 w salce Klubu Akademickiego (św. Marcin 40),

z liczbą indeksu od 9.001 — 12.000 w czytelni Nowego Domu Akademickiego,

z liczbą indeksu od 12.001 — 14.000 w lokalu A. Z. S-u (Zamek),

dla wszystkich studentów Wyższej Szkoły Handlowej w salce W. S. H., Aleje Marcinkowskiego.

Uprawnieni są do głosowania wszyscy studenci i absolwenci obu wspomnianych uczelni za okazaniem odpowiedniego dowodu, indeksu lub zaświadczenia (szczegółowe informacje zawarte są w obwieszczeniach Okr. Komisji Wyborczej).

Narodowy Komitet Wyborczy do młodzieży akademickiej Poznania

Odezwa

Koleżanki i Koledzy!

Naczelny Komitet Akademicki, jako centralna władza wykonawcza Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej, rozpisał na dzień 26 listopada rb. wybory delegatów na VI Zjazd Ogólny Polskiej Młodzieży Akademickiej i wybory członków Miejscowych Komitetów Akademickich. Sam zjazd odbędzie się w połowie grudnia w Warszawie; delegatów wybierają nań wszystkie polskie środowiska akademickie zarówno w kraju, jak i zagranicą w drodze pięcioprzymiotnikowego ogłoszenia. Środowisko poznańskie wybiera łącznie 15 delegatów na Zjazd i 7 członków Poznańskiego Komitetu Akademickiego,

Nie trzeba chyba podkreślać, jak ogromną wagę posiadać będą tegoroczne wybory. Winny się one stać wielką manifestacją młodej inteligencji polskiej. Będzie to chwila, w której młodzież akademicka może i powinna ukazać społeczeństwu to wszystko, w co wierzy i czego pragnie dla potęgi Ojczyzny. Naród polski musi ujrzeć, że przyszli jego przywódcy i kierownicy nie pójdą nigdy na manowce haseł międzynarodowych, masońskich i klasowych, skoro dziś już manifestują swą niezłomną wolę i siłę wytrwania przy sztandarach narodowych i wznoszą je coraz wyżej. Naród, wszystko to, co w nim czuje i myśli po polsku, czeka od swej młodzieży haseł otuchy i wytrwania! Młodzież poznańska nie poskąpi mu ich nigdy!

Zjazd warszawski, odbywający się w chwili rozpanoszenia się wszelkiego rodzaju bandytyzmu politycznego — w chwili, gdy całości Rzeczypospolitej zagrażają najniedorzeczniejsze pomysły rozluźnienia jej ustroju; gdy fatalny układ likwidacyjny z Niemcami zaciążył groźną chmurą nad przyszłością ziem zachodnich i całego Państwa; gdy mniejszości narodowe z żydami na czele, zachęcane do tego, urągają prawom gospodarza ziem Rzeczypospolitej, Narodu Polskiego; gdy komunizm podminowuje polskość; gdy wierze Ojców naszych, Kościołowi Katolickiemu grożą podkopy ze wszech stron, równocześnie zaś prowadzony jest przez masonerję koncentryczny atak na podstawy etyczne życia społecznego i rodzinnego —

zjazd ten musi być jednem wielkiem świadectwem tego, że młodzież polska świadoma jest wszystkich tych niebezpieczeństw, lecz że w szeregach jej niemasz zwątpienia i rozdźwięku, że masą swą stoi w obozie zgody narodowej. Obozem tym jest w Poznaniu Narodowy Komitet Wyborczy, w skład którego weszli przedstawiciele tak wielkiej ilości silnych i licznych organizacyj, jakiej nasze uczelnie przy żadnych dotychczasowych wyborach akademickich nie były świadkiem!

Naród nasz winien zdobyć świadomość tego, że droga, po której młodzież Jego idzie, jest drogą nie niezgody i upadku, nie zasklepionej wyłączności i partyjnictwa, a drogą prostą i jasną łącznych wysiłków ku potędze i wielkości Państwa. Zjazd nasz musi służyć ku opamiętaniu tych, co źle Polsce służą, a ku otusze tych, co dobrze Jej z całych swych sił służyć pragną. Młodzież akademicka musi być przykładem dla Narodu! Razem, zgodnie do wyborów! Obrazem szerokiej zgody jest Lista Narodowa Nr. 1.

Zjazd akademicki to manifestacja ducha młodzieży akademickiej! To nie forum, gdzie załatwiać się będzie drobne kwestje lokalne, czy inne, — to zjazd o znaczeniu ogólno-polskiem. Dziś potęgi wrogie narodowemu poglądowi na świat sprzęgły się, by zniszczyć ducha narodowego w Polsce. Walczą one i o nasze dusze, dusze młodzieży. A więc na zjeździe pokazać trzeba, że płonne są ich zakusy! Że młodzież polska zawsze stała przy sztandarze narodowym i przy nim wytrwa!

Stoją przy nim koledzy, zgrupowani na Liście Narodowej nr. 1.

Głosować na listę tę, — to trwać przy haśle dobra i potęgi Narodu Polskiego!

Narodowy Komitet Wyborczy.

Poznań, dnia 23 listopada 1929 r.

Przed wyborami w innych środowiskach

Oczekiwane wielkie zwycięstwo obozu narodowego

W związku z wtorkowemi wyborami na VI Zjazd Ogólny P. M. A. we wszystkich środowiskach akademickich panuje wielkie ożywienie.

Listy narodowe noszą wszędzie numer pierwszy i wszędzie mają szanse wielkiego zwycięstwa. Młodzież akademicka odwraca się od „sanatorów" jawnych i zakapturzonych i tłumnie skupia się pod sztandarami obozu narodowego.

W Warszawie zgłoszono ogółem 3 listy: narodową, „Odrodzenia" i „sanacyjną". Lista „sanacyjna" zgłoszona została formalnie przez „Myśl Mocarstwową", ale — podobnie jak w Poznaniu — popierana jest także przez „demokratów", a nawet socjalistów. Mimo to szanse jej są bardzo słabe.

We Lwowie istnieją 2 listy: narodowa nr. 1 i odrodzeniowo-„sanacyjna" nr. 2. Listę nr. 2 popiera osławiony „Zespół Stu", a także demokraci. Reklamuje ją zwłaszcza „sanacyjne" „Słowo Polskie" (w ładnem towarzystwie znalazło się „Odrodzenie!"). Zwycięstwo listy narodowej jest pewne.

W Wilnie za ważne zostały uznane 2 listy: lista narodowa nr. 1 i lista „Odrodzenia" nr. 2, popierana przez „sanację" zarówno z pod znaku „Myśli Mocarstwowej", jak Młodzieży Demokratycznej. Lista narodowa cieszy się wielką popularnością wśród młodzieży, gdyż wysuwa rzeczywiście poważne kandydatury.

W Krakowie, Lublinie i Cieszynie lista narodowa nosi też nr. 1.

Z działalności Wydziału Zagranicznego Nacz. Komitetu Akademickiego

Owocna praca przywódców młodzieży narodowej na terenie międzynarodowym

Miarą siły każdej organizacji jest powaga i szacunek, jakim się cieszy u przyjaciół i przeciwników, jest jej znaczenie społeczne. O potędze, zwartości i wielkiej sprężystości Naczelnego Komitetu Akademickiego, będącego centralnym organem wykonawczym Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej, świadczyć może znaczenie i mir, jaki ma ta instytucja na terenie stowarzyszenia, skupiającego poszczególne ogólnokrajowe związki młodzieży akademickiej wszystkich państw — na terenie Międzynarodowej Konfederacji Studentów (Confédération Internationale des Etudiants — w skróceniu C. I. E.). Rola, jaką odgrywają Polacy w tej organizacji, jest rolą wielkiego narodu. Polska jest jednym z głównych kierowników polityki C. I. E. Bez niej na tym gruncie nic stać się nie może.

Polska w życiu C. I. E. od powstania Konfederacji bierze bardzo żywy udział. Poświęcimy kilka słów tej współpracy. Przy organizowaniu C. I. E. niepoślednią rolę odegrali Polacy; Konfederacja bowiem jest w znacznej mierze dziełem kol. Jana Jundziłła-Balińskiego. Praca delegatów Związku Narodowego Polskiej Młodzieży Akademickiej spotyka się z całkowitem uznaniem Związków Narodowych, zgrupowanych w C. I. E., co znajduje odbicie w fakcie powierzania delegatom polskim wysokich stanowisk Wiceprezesem pierwszego Komitetu Wykonawczego (Comité Executif) był kol. Jan Jundziłł-Baliński. Tenże kolega piastował dwukrotnie godność prezesa Konfederacji. Poraz pierwszy obrano go prezesem na II Kongresie, odbytym w Warszawie w 1924 roku. Wreszcie w uznaniu zasług, położonych przez niego dla Konfederacji IX Kongres C. I. E. w Rzymie w 1927 r. mianował go prezesem honorowym. Dziś we władzach C. I. E. ze strony Polski zasiada kol. Jan Pożaryski w charakterze wiceprezesa. Funkcję tę powierzono mu na XI Kongresie C. I. E. w Budapeszcie. Poprzednio pełnił on dwukrotnie urząd generalnego sekretarza.

Odnośnie do brania udziału Polski we władzach Konfederacji, podnieść należy, że jesteśmy jedynym narodem, który nieprzerwanie, przez cały czas istnienia C. I. E. zasiada w nich. Dotychczas żadnemu narodowi to się nie udało.

Należy także wspomnieć o powierzeniu Polsce kierownictwa Akademickiego Międzynarodowego Biura Samopomocowego, będącego jedną z sześciu komisyj C. I. E.

Przejawem silnych wpływów Polski jest również uznanie języka polskiego za jeden z czterech języków, używanych w C. I. E.

Pobieżny ten przegląd jasno i dobitnie uwidacznia, że Polska, dzięki wydajnej planowej pracy Wydziału Zagranicznego Naczelnego Komitetu Akademickiego odgrywa na terenie C. I. E. rolę samodzielną, czynną rolę czynnika decydującego.

„Mocarstwowe" frazesy — a praktyka

Kilka słów o t. zw. „Myśli Mocarstwowej", „Wiadomościach Akademickich" i liście nr. 2.

W „Dzienniku Poznańskim" z dn. 16. bm. ukazał się dział p. t. „Wiadomości Akademickie". W pierwszej chwili trudno oprzeć się zdumieniu, że po niesłychanem stanowisku, jakie zajął „Dziennik Poznański" w sprawie układu likwidacyjnego z Niemcami, wywołując wzburzenie wśród całej opinji publicznej ziem zachodnich — znaleźli się jeszcze studenci, którzy podjęli się redagowania działu akademickiego na łamach tego właśnie pisma.

Rzecz się wyjaśnia, gdy się zważy, że „Wiadomości Akademickie" mają być wyrazem... t. zw. Myśli Mocarstwowej. Szerokie rzesze młodzieży akademickiej wiedzą co sądzić o tej grupce, to też nie mamy zamiaru rozpisywać się na jej temat. Wystarczy wspomnieć, że — jak wynika z enuncjacyj przywódców „Myśli Mocarstwowej" a zwłaszcza z artykułów pisma „Myśl Mocarstwowa" — jednym z głównych celów tej organizacji jest walka z polską ideą narodową i z organizacjami, które walczą o zwycięstwo tej idei. „Sanacja", zawiódłszy się na młodzieży „demokratycznej", której wpływy na terenie akademickim są minimalne, popiera obecnie wszelkiemi możliwemi środkami „Myśl Mocarstwową", starając się w ten sposób osłabić obóz narodowy na wyższych uczelniach Polski. Wysiłki te są oczywiście daremne — tembardziej, że „mocarstwowcy" robią wszystko co mogą, by ośmieszyć i skompromitować swą własną organizację w oczach młodzieży.

Warto w każdym razie zaznaczyć, że w artykule „programowym" „Wiadomości Akademickich" nie ma ani słówka o ideałach „narodowych", pisze się natomiast o ideałach „państwowych". Wszystko więc jedno, jaka ta Polska będzie i przez kogo będzie rządzona; mogą w niej panować nawet Żydzi wraz z agitatorami z „Unda" i „Selrobu" oraz z pp. Naumannem i Graebem, byle tylko był ideał „państwowy". Trudno oczywiście, by pisano inaczej w piśmie, w którem dążenie do „mocarstwowości" wyraża się zachwytami dla układu likwidacyjnego, stanowiącego **groźne niebezpieczeństwo dla ziem zachodnich i całej przyszłości naszego państwa.**

Przy tej sposobności warto zaznaczyć, że w wiecu ogólno-akademickim w sprawie układu likwidacyjnego z Niemcami, który odbył się w Warszawie w dniu 19. bm. brali udział przedstawiciele różnych organizacyj ideowych z wyjątkiem właśnie... „Myśli Mocarstwowej".

Frazesy o ideałach „państwowych" są doprawdy tylko frazesami — skoro za niemi kryje się propaganda haseł, godzących w dalszej konsekwencji **w najistotniejsze podstawy mocarstwowego rozwoju Polski, a nawet poprostu jej bytu państwowego.**

Jeśli zaś chodzi o kwestję metod walki, to jednak należy stwierdzić, że nawet w hipokryzji należy zachowywać pewne granice. Któż bowiem właśnie, jak nie „sanacja", popierana na uniwersytetach przez „Myśl Mocarstwową", od trzech zgórą lat wnosi do życia polskiego metody gwałtu i bezprawia? Kto jest sprawcą zdziczenia i znieprawienia naszego życia społecznego, jak nie właśnie obóz „sanacyjny"? Przykładów chyba nie trzeba tu przytaczać — fakty bowiem znane są wszystkim aż nadto dobrze.

Po całym kraju idzie potężna fala odrodzenia narodowego. Stan posiadania obozu „sanacyjnego", skompromitowanego doszczętnie stosowanemi przezeń metodami i szkodliwą dla interesów polskich polityką, kurczy się wszędzie gwałtownie. Ostateczne zwycięstwo żywiołów, reprezentujących zdrowie i tężyznę narodu — zwycięstwo obozu narodowego jest już bliskie.

Trudno doprawdy przypuszczać, by w takim właśnie momencie, młodzież akademicka Poznania, która kroczyła zawsze w pierwszych szeregach **walki o prawdziwą wielkość Ojczyzny,** mogła choć w drobnym swym ułamku poprzeć listę „sanacyjną" nr. 2.

Wybory na VI zjazd Ogólno-Akademicki będą miały ogromne znaczenie, jako manifestacja tężyzny obywatelskiej młodego pokolenia. Nikomu więc nie wolno uchylić się od oddania swego głosu — wszyscy ławą głosować musimy na listę ogólno-narodową i zapewnić jej zwycięstwo przygniatające, ogromne.

P. M.

Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu

urządza w poniedziałek, dnia 25 listopada o godz. 7,30 wiecz. w sali nowego gmachu „Domu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka 22 uroczystą wieczornicę z okazji 55 rocznicy istnienia Towarzystwa.

Program wieczoru jest następujący:

1) zagajenie; 2) występ Koła Śpiewackiego Polskiego w Poznaniu; 3) uczczenie jubilatów i wręczenie dyplomów; 4) przemówienie w imieniu jubilatów; 5) przemówienie ks. prał. Prądzyńskiego;

koncert

6) skrzypce solo — p. Klara Kaulfusówna; 7) melo-deklamacja — J. Czyżewski; 8) skrzypce solo — p. Klara Kaulfusówna; 9) deklamacja — p. Brodniewicz; 10) śpiew solo — p. Kowalikowa; 11) śpiew solo — p. L. Pokrywka; 12) monologi — p. Kowalikówna.

Akompanjament przyjęła łaskawie p. Jankowska - Neumanowa, b. prof. Państw. Konserwatorjum Muzycznego w Poznaniu. Fortepian firmy A. Drygas Poznań, ul. Kantaka 5.

O liczny udział Szan. Członków z rodzinami oraz wprowadzonych gości uprasza Zarząd.

Z działalności „Stelli“

W roku bieżącym ze względu na Powszechną Wystawę Krajową wyłoniła się dla wszystkich szkół poznańskich konieczność wcześniejszego zamknięcia starego i otwarcia w późniejszym aniżeli zwykle terminie nowego roku szkolnego, skutkiem czego dzieci pozbawione były opieki szkolnej przez blisko 4 miesiące. „Stella“ Towarzystwo kolonij wakacyjnych i Stacyj sanitarnych, mająca swoje tradycje i wieloletnie doświadczenie w opiece nad szkolną dziatwą i przewidująca, że tak długi brak zajęć szkolnych może bardzo ujemnie wpłynąć na moralność dzieci, szczególnie tych, któremi rodzice nie mogą zajmować się, w należytej mierze, starała się na czas trwania P. W. K. o zorganizowanie najliczniejszych kolonij letnich.

Słabowitych, potrzebujących wzmocnienia dzieci, zapisało się na kolonje letnie w biurze „Stelli“ 2.736, z których 2.207, w tem 1.085 chłopców i 1.122 dziewcząt wysłano na 51 kolonje letnie. Resztę t. j. 529 dzieci, nie wysłano z powodów niezależnych od „Stelli“, po części z powodu zaraźliwych chorób lub nieprzybycia do badania lekarskiego, lub też z tego powodu, że dzieci wyjechały do krewnych oraz na kolonje zorganizowane przez szkoły. Nadzór nad dziećmi na kolonjach letnich wykonywało 86 opiekunów i opiekunek ze stanu nauczycielskiego, a w gospodarstwie i w kuchni było zatrudnionych 84 osób.

„Stella“ zorganizowała dla kierowników i opiekunów kolonij w 6 szkole powszechnej i uczelni p. dyr. Słomińskiej, w czasie od 4 do 15 kwietnia i od 30 maja do 8 czerwca bezpłatne kursy informacyjne na których bezinteresownie objęli wykłady p. prof. Gantkowski o higjenie i ratownictwie, p. radca St. Wąsowicz, o organizacji, administracji, rachunkowości i regulaminie na kolonjach i pp. nauczyciele Gołębski i Czarnecki o zajęciach praktycznych dzieci przy grach i zabawach na powietrzu i w pokoju.

Bezinteresownego badania dzieci podjęli się pp.: dr. p. radca Karchowski, dr. M. Szenic, dr. Werner, dr. Kolszewski, p. Skalmowski, dr. Stabrowski, dr. Smoliński, dr. Dziulikowska, dr. Starkowska i prof. dr. Gantkowski. Również bezinteresowną a przytem mozolną i sumienną lekarską opieką otaczali dzieci pp. lekarze na wszystkich kolonjach zorganizowanych przez „Stellę“.

Dzieci, które jako wątłe i słabowite wysłano na kolonje, bądźto lecznicze, lub też wypoczynkowe, wróciły do domów z znacznym przyrostem w wadze, co zawdzięczać należy dobremu odżywianiu, miłemu, odpowiedniemu i dobremu umieszczeniu, troskliwej opiece, dalej dzięki dobrym warunkom higjenicznym, nadawanym dzieciom przez ruch fizyczny, gry i zabawy oraz kąpielom solankowym, naświetlaniu lampą kwarcową i t. p. zabiegom.

„Stella“ nie mogłaby w czyn wprowadzić tak wielkiego dzieła i wyżywić tak licznej rzeszy dzieci, gdyby jej nie udzieliły finansowej pomocy Magistrat st. m. Poznania, Kuratorjum Okr. Szk., Instytucje bankowe i społeczne interesujące się kolonjami letniemi oraz w części Wojewódzki Wydz. Pr. i Op. Sp., mianowicie zaś Koła Pań Ziemianek wielu powiatów, które własnym kosztem utrzymywały 20 kolonij i na nich żywiły 424 dzieci, których koszta utrzymania wedle najniższych stawek po 60 zł. za dziecko i na 4 tygodnie, wynoszą 25.440 zł. Pełne koszta utrzymania przez „Stellę“ zorganizowanych kolonij wynoszą 166.912 zł. 26 gr., które zostały pokryte z otrzymanych subwencyj i opłat pobranych od dzieci.

Dla ilustracji wzmożonej pracy „Stelli“ niech posłużą z ostatnich 4 lat następujące liczby.

W roku 1926 wysłano na kolonje 1.058 dzieci w r. 1927 — 1.123, w r. 1928 — 1.583, w r. 1929 — 2.207.

Skargi rzemieślników kolejowych

Donoszą nam, że w lokalu Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Poznaniu przy ul. Spokojnej 24 odbył się zjazd rzemieślników służby drogowej, w którym wzięli udział rzemieślnicy nieomal wszystkich odcinków drogowych tut. dyrekcji okręgowej Kolei Państwowych. Zjazd zagaił prezes sekcji rzemieślników służby drogowej p. Śpiewek. Po zatwierdzeniu porządku obrad, udzielono głosu p. Ogrodowskiemu, sekretarzowi Zarządu Okręgowego ZKP., który wygłosił obszerny referat o wydanych rozporządzeniach, dotyczących pragmatyki służbowej, zabezpieczenia emerytalnego dla pracowników etatowych, pomocy lekarskiej a wreszcie zreferował ogólne położenie rzemieślników służby drogowej.

Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja. Krytykowano krzywdzące postanowienia rozporządzeń Rady Ministrów mianowicie: ukrócenie urlopów wypoczynkowych, wypłacenie zasiłku w wysokości 75 procent miesięcznego zarobku na czas ćwiczeń wojskowych a 50 procent zarobku na czas mobilizacji pracownikom nieetatowym, niezastosowywanie list starszeństwa przy awansach, zwalnianie bez podania powodów pracowników etatowych w przeciągu 10 lat, a pracowników nieetatowych w przeciągu 15 lat służby kolejowej, zniesienie wolnego wyboru lekarzy, spłatę 25 proc. kosztów za lekarstwa, zniesienie pośmiertnego, na żony i dzieci i t. d.

Również niedostarczenie rzemieślnikom narzędzi wywołuje silne rozgoryczenie, gdyż rzemieślnicy wykonują pracę własnemi narzędziami bez żadnego za to odszkodowania. Dalej domagają się rzemieślnicy przyznania im stałych ryczałtów miesięcznych, czapek służbowych, ciepłych kurtek i t. p.

Po przeprowadzonej dyskusji uchwalono rezolucję, ujmującą wszystkie te zażalenia w 12 punktach, celem przekazania ich do rozpatrzenia odnośnym czynnikom.

Tow. polsko-duńskie

Zwołuje Walne Zebranie na wtorek 26. bm. o godz. 8-ej w Collegium Minus Uniwersytetu Pozn.

Na porządku dziennym 1) odczyt prof. Dembińskiego na temat: „Znaczenie państw skandynawskich w współczesnej polityce“ (z uwzględnieniem specjalnem stosunków polskich), 2) sprawozdanie sekretarza, 3) wybory, 4) plan pracy na rok 1929/30, 5) wolne głosy.

Na zebranie to zaprasza się nietylko członków Towarzystwa Polsko-duńskiego, lecz także wszystkich sympatyków narodów skandynawskich. Zarząd.

Z Kopenhagi donoszą nam, że zebranie tamtejszego Tow. Duńsko-polskiego odbyło się w czwartek w Hotelu d'Angleterre przy licznym udziale członków i gości. Ciekawy wykład „O polskim laureacie Nobla, Reymoncie“ wygłosił prof. A. Karlgrem. Adres Tow. Duńsko-polskiego w Kopenhadze brzmi: Dansk-Polsk Forening, Evaldsgade 9.

Związek Hallerczyków w Poznaniu

Związek Hallerczyków w Poznaniu, dzięki temu że niewzruszenie stoi na gruncie katolickim i narodowym w szczytnej służbie Bogu i Ojczyźnie zdobywa coraz liczniejsze zastępy nowych członków. W ubiegły czwartek macierz Związku Hallerczyków Placówka Poznań odbyła przy udziale 150 członków w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65 plenarne zebranie, któremu przewodniczył prezes p. S. Kiszka. Po odczytaniu protokułu i szeregu komunikatów p. generał Serda-Teodorski wygłosił wykład z dziedziny wojskowej. Wielkie zainteresowanie, z jakiem wysłuchano wykładu świadczyło o tem, że Hallerczycy pilnie śledzą wszelkie postępy sztuki wojennej i pilnie przyswajają sobie jej arkana, ażeby w razie potrzeby bronić znowu jak najskuteczniej granic naszej ukochanej Ojczyzny.

Następnie wybrało zebranie komitet, który dorocznym zwyczajem zajmie się urządzeniem gwiazdki dla sierot i rodzin ubogich Hallerczyków. W celu zebrania potrzebnych na to funduszy postanowiono się opodatkować, a ponadto urządzić zabawę publiczną w dniu 23 bm. w salach p. Jarockiego.

Kulminacyjnym punktem zebrania była jednogłośnie uchwalona rezolucja, która wzywa wszystkich „błękitnych“ do skupienia się pod jednym sztandarem związkowym. Przemawiali w tej sprawie zasłużeni szermierze idei hallerowskiej pp. Zieleśkiewicz, Sterczyński, Leszczyński, Pluciński, Suchowiak, Groszczyk, Zalewski, Weigelt, Majewski, Czarczyński, Bederski i inni.

W dalszym ciągu załatwiono kilka spraw wewnętrzno - organizacyjnych, poczem prez. p. Kiszka solwował zebranie. (z)

SPORT

Boks

Na roczne walne zebranie P. Z. B. które się odbędzie 1. 12. w Katowicach, Poznański O. B. Z. zgłosił szereg wniosków. Pomiędzy in. domaga się: szczegółowego śledztwa w sprawie zniesienia dyskwalifikacji zawodnika Bary z K. S. 09 Mysłowice, który jak wiadomo był zawodowcem; rozpatrzenia sprawy w związku z wyjazdem zawodników Wieczorka, Przybyły i Wocki, którzy bez pozwolenia władz walczyli w barwach „P. K. S.“ w Królewcu i Gdańsku, oraz przeprowadzenia dochodzenia celem należytego ukarania istotnie winnych; przeprowadzenia szczegółowego śledztwa w związku z przykrym incydentem na meczu międzypaństwowym Włochy — Niemcy, który prowadził p. Snopek z Katowic, a na skutek protestu Włochów nie pozwolono mu dokończyć sędziować; zorganizowania międzyokręgowych zawodów o puhar P. Z. B., rozgrywanych systemem punktowym; utworzenia kologjum sędziów bokserskich przy P. Z. B.; reaktywowanie zawodowców tylko przez roczne walne zebranie P. Z. B.; zmienić § 2. statutu P. Z. B. w następujący sposób: „Siedzibą władz P. Z. B. jest Poznań“, w związku z tem ma się przenieść siedzibę władz P. Z. B. z dniem 2 grudnia z Katowic do Poznania; skreślenia ze statutu regulaminu dla zawodowców — Delegacja Poznania w składzie pp. Baranowski przewodniczący oraz Dolata i Ermanowicz — członkowie. wyjeżdża na walne zebranie w dniu 30 bm.

Drużyna „Herosu“ z Berlina przyjechała dzisiaj w nocy w składzie Völkner , Werner i kierownik Romanus. Pozostałe bilety będą w sprzedaży f. Camera ul. Ratajczaka do godz. 17 min. 30 a następnie przy wejściu na salę. Przypomina się, że zawody rozpoczną się puktualnie o godz. 19 min. 30 w sali Klubu H. Cegielski ul. G. Wilda nr. 180 — dojazd „czwórką“.

Ciężka atletyka

Zawody o mistrzostwo Poznania odbędą się na sali K. S. H. Cegielski (ul. Górna Wilda 180) w dniach 30. 11. i 1.12. Ze względu na wielką ilość zgłoszonych, zawody zapowiadają się ciekawie.

Hokej na lodzie

Znakomita drużyna z Toronto, która będzie reprezentować barwy Kanady, w mistrzostwach świata w Chamonix, od 27 stycznia do 1 lutego — przybywa do Europy w połowie grudnia. 17. 18 tego miesiąca. walczy w Londynie, od 20 do 22 — w Berlinie, w dniach 23 i 24 grudnia ma startować w Pradze o ile pozwolą na to warunki lodowe. W dalszym ciągu odwiedzi następujące miasta: Sztokholm, Wiedeń, Budapeszt, St. Moritz, Davos i Medjolan. Wyrazić należy zdziwienie że Polski Związek Hokeja na lodzie nie postarał się o pozyskanie również tej znakomitej drużyny, co powinien był zrobić, chociażby z tego tytułu, że Polska jest przecież wicemistrzem Europy w hokeju na lodzie, a to obowiązuje.

Na walnem zebraniu sekcji hokeja na lodzie A. Z. S. wybrano wydział w następującym składzie pp.: kierownik — Karolczak, zast. kier. — Warmiński, sekretarz — Muszyński W., skarbnik — Wodzicki. Trening suchy odbywa się we wtorki i czwartki od 17 do 19 oraz w niedzielę od 11 do 13 w hali na stadjonie przy ul. Marcelońskiej.

Piłka nożna

Niedzielne zawody Warta Ib — Cegielski I zapowiadają się bardzo ciekawie ze względu na doborowy skład obu drużyn. Mecz odbędzie się o godz. 11 na boisku H. C. P.

„Legja“ — „Olimpja“. Ciekawy ten mecz odbędzne się w niedzielę o godz. 14 na boisku „H. C. P.“

Mecz „Polonja“ — „Ruch“ przerwany przy stanie 3:2 na 4 min. przed końcem z powodu zdekompletowania drużyny śląskiej — zweryfikowano. Ostatnie spotkanie ligowe „Garbarni“ z „Ruchem“ odbędzie się 1 grudnia w Katowicach.

Różne

Szwarc Bronisław, znany lekko-atleta i popularny zwycięzca biegów Kurjera Poznańskiego“ wstępuje w związek małżeński z p. Serwatkiewiczówną Heleną. Obrzęd ślubny odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 17 w kościele „Zmartwychwstańców“ na Wildzie.

Życie organizacyjne

Walne zebranie sekcji lekkoatletycznej AZS Poznań odbędzie się w niedzielę o godzinie 15 w sekretarjacie AZS Poznań Zamek (Wartownia).

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 21 listopada zgłoszono: Marja Twardowska, z domu Maciejewska, wdowa, 53 l. Wincenty Ptak, właśc. karuzeli. 52 l. Stanisława Gajewska, 49 l. Iza Rakowiczowa, z domu Szumanówna, wdowa, 64 l. Zenon Samelski, 4 mies 25 dni. Stefanja Okonkówna, 1 mies. 16 dni.

Dnia 22 listopada zgłoszono: Zofja Stachowska, ekspedjentka, 21 l. Florjan Stanikowski, pom. gastr., 33 l. Tadeusz Krajewski, 1 mies. 3 dni. Izabela Jurkówna, 19 l. Stanisław Stachowski, kupiec, 60 l. Jan Wrzyszczyński, 5 l. 1 mies. 26 dni. Józef Kryzan, em. nauczyciel, 62 l. Honorata Rutkowska, z domu Dzierżyńska, wdowa, 88 l. Władysław Karaś, tokarz, 24 l. Bogusław Binkowski, 6 mies. 15 dni. Zofja Floryszczakowa, z domu Ambroży, 36 l. Zdzisław Świerczewski, 2 mies. 6 d. Franciszek Hedrych, robotnik, 67 l.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 25 listopada 1929 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **14.15** komunikaty gospodarcze, rolnicze, itd., godz. **16.50** odczyt T. C. L. p. t. „Literatura łużycka“ (wygł. p. Klima, nauczyciel U. L. Dalki); godz. **17.10** lekcja gry szachowej; godz. **17.30** audycja regjonalna; godz. **17.45** pieśni polskie odśp. p. Kazimierz Czekotowski, artysta opery poznańskiej (baryton). Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz: godz. **18.15** koncert wokalny w wykonaniu p. Wery Lubicz-Kośmińskiej (mezzosopran); godzina **18.45** nadprogram: godz. **19.05** „Silva rerum“: godz. **19.30** pogadanka radjotechniczna. godz. **19.50** odczyt p. t. „Kwadrans w świecie przeszłości“ (wygł. p. Stanisław Wasylewski); godz. **20.05** „Z nowoczesnego ruchu społecznego (p. K. Berkanówna); godzina **20.30** koncert międzynarodowy z Budapesztu via Warszawa; godz. **22.00** sygnał czasu — komunikaty sportowe i PAT; godzina **22.15** radjografja; godz. **22.45** lekcja tańców (wygł. p. Vala Jennings).

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.00** komunikaty gospodarcze; godz. **16.15** program dla dzieci z Warszawy; godz **16.45** koncert gramofonowy; godz. **17.15** „Pogadanka radjoamatorska“; godz. **17.45** koncert kameralny z Warszawy; godz. **19.05** dr. Marek Korowicz: „Z wędrówek po Spiżu. Doliną Popradu. (Lewocza, Kiezmark, Lubowla)“; godz. **19.30** wizytator dr. E. Farnik: Lekcja polskiego; g. **20.05** Jerzy Langman: „Cudze chwalicie swego nie znacie“. (Sprzęty. stroje i zdobnictwo śląskie); godz. **20.30** koncert międzynarodowy z Budapesztu; godz. **22.00** feljeton z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. **12.05** muzyka gramofonowa; godz. **13.10** komunikat meteorologiczny; godz. **15.00** komunikat gospodarczy; godz. **15.20** „Jak należy sprzątać“ — wygł. p. Marja Ankiewiczowa; godzina **16.15** program dla dzieci: „Hallo, tu mówi kolega Staś“; godz. **16.45** muzyka gramofonowa; godz. **17.15** lekcja języka francuskiego; godz. **17.45** koncert kameralny w wykonaniu zespołu „Trio — Auberа“ z Wiednia; godz. **19.10** „Skrzynka pocztowa rolnicza“; godz. **19.25** muzyka gramofonowa; godz. **20.15** feljeton muzyczny; godzina **20.30** koncert międzynarodowy z Budapesztu; godz. **22.00** feljeton „O książce“; godz. **22.15** komunikaty; godz. **22.25** „Ostatnia fala“ — wygł. p. red. Jan Piotrowski; godz. **22.35** komunikaty PAT; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Oazy“. Orkiestra M. Romano.

Odczyt o Łużyczanach.

Serbo-Łużyczaninami, bratnim narodem, stanowiącym wyspę słowiańską w morzu germańskiem, zaczęła się od pewnego czasu interesować nasza opinja. Zainteresowanie to wzrosło w Poznaniu, gdy na tegorocznym Zlocie Wszechpolskim ujrzano ćwiczących sokołów łużyckich i Łużyczanki w pięknych strojach narodowych. Artykuł o wrażeniach z tego Zlotu, streszczony przez nas za budziszyńskiemi „Serbske Nowiny“, oraz artykuł informacyjny z pięknemi ilustracjami, opublikowany niedawno w „Wielkopolskiej Ilustracji“ wzmogły niewątpliwie to zainteresowanie. To też nie wątpimy, że w poniedziałek, o godz. 16.15 liczni przyjaciele narodu serbo-łużyckiego skorzystają z okazji posłuchania wykładu jaki w Radju Poznańskiem wygłosi p. Klima z U. L. w Dalkach na temat „Literatura łużycka“. Zaznaczamy, że prelegent jest doskonałym znawcą tej literatury.

aw 8048

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. W.** Wkłady przedwojenne oszczędnościowe w bankach potraciły wartość. Banki prywatne płacą 5 proc. równowartości, do sumy, przypadającej do wypłaty, najwyżej 125 zł; za część wkładów pozostałą płacą tylko 1 zł za 1 800 000 mk. Banki spółdzielcze przeliczają wkłady w takim stosunku, w jakim przeliczyły udziały członków, zwykle jednak wypada przytem 1 zł za 1 800 000 mk. Wobec wyraźnych przepisów rozporządzeń waloryzacyjnych niema na to rady. (K.)

— **T. H.** Odpowiedzieliśmy w nr. 522 na stronie 11. (K.)

— **Br. K., Poznań.** Nie spotkała Pana krzywda, lub tylko bardzo mała. W maju 1920 r. marka była już bardzo zdewaluowana i za złożne wtenczas 8 200 mk. należy się Panu conajwyżej 270,60 zł. (K.)

— **100.** Sprawa sporna. Radzimy albo spłacić, albo ugodzić się, albo pozostawić sprawę do rozstrzygnięcia sądowego. (K.)

— **P. Jan Rychter.** O ile syn mieszkał razem z ojcem i w chwili jego zgonu nie posiadał innego mieszkania, wstępuje w umowę najmu. Bez zgody właściciela domu nie może odnajmować pokoi; w tej sprawie możnaby zwrócić się do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu. (K.)

— **L. D. 11.** Okres próbny nie może przekraczać trzech miesięcy, licząc od chwili przystąpienia do pracy. Czas wypowiedzenia w okresie próby dwa tygodnie do dnia 1. lub 16. miesiąca kalendarzowego. Po zaangażowaniu na stałe nie może pracodawca zmieniać stosunku pracy jednostronnie na stosunek próbny. — Spór w tej sprawie należy skierować na drogę sądową. (K.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na chleb św. Antoniego: A. Ch. z prośbą o dalszą opiekę, 16 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 77,20 zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: Fr. B. Gacowie, Mrocza z prośbą o błogosławieństwo dla domu 5 zł. — Krzyżagórska 5 zł. — M. Lewicka, Stęszew 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 589,20 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Polskiej Młodzieży Kat. p. w. św. Kazimierza, Poznań-Jeżyce** urządza w dniu 23 bm. zabawę w salach Ogrodu Zoologicznego. Bardzo urozmaicony program, doborowe dwie orkiestry wojskowe i moc niespodzianek. Początek o godz. 20.

— **Koło Słuchaczy Uniwersytetu Ludowego na m. Poznań** komunikuje, że jutro, dnia 24 bm. za ulgową opłatą zwiedza palmiarnię w Parku Wilsona. Zbiórka o godzinie 11 przed palmiarnią.

— **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie" Poznań-Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 17,30 w salce Księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. Referat wygłosi p. Goćwiński n. t. „Wrażenia z uroczystości ku czci św. Wacława w Pradze".

— **Związek Podmistrzów i Czeladzi Murarskiej.** Kwartalne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 11,30 w lokalu p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6. Na porządku obrad ważne sprawy.

— **Zw. Kolporterów miasta Poznania.** Plenarne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 18 w lokalu zebrań p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Z powodu otwarcia związkowej hurtowni gazet i czasopism przybycie każdego członka jest konieczne.

— **Koło Śpiew. im. Moniuszki.** Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 18 w sali Narod. Uniwersytetu Robotniczego przy Alejach Marcinkowskiego 24.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej.** Msza św. za zmarłych członków odbędzie się w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 8 w kościele OO. Franciszkanów. — Plenarne zebranie o godz. 9,15 w salce przy kościele.

— **Tow. Uczestników Powstania Poznań-Wilda.** Msza św. za poległych i zmarłych członków odprawi się w niedzielę, dnia 24 bm. o godzinie 8 w kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie. Zbiórka u prezesa o godzinie 7,30. w czapkach.

— **Stow. Uczni Graficznych „Grafja"** urządza w Jasinie pod Swarzędzem w dn. 23 bm. o godz. 19 i 24 bm. o godz. 17 zawody zapaśnicze i pięściarskie z współudziałem „Stowarzyszenia Sportowego w Swarzędzu i klubu z Poznania. W sobotę i niedzielę po zawodach zabawy taneczne.

— **Tow. Cech. Czeladzi Krawieckiej z Wydziałem pomocn. kraw. damskiego** urządza w niedzielę, dnia 24 bm. w salach p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8, zabawę jesienną. Początek o godz. 18-tej.

— **Kółko Sceniczne przy I. Harc. Drużynie Lotniczej** urządza 24 bm. o godz. 17 min. 30 w auli IV szkoły wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego wieczornicę połączoną z arcywesołemi występami. Zaprasza się przyjaciół drużyny.

— **Bractwo św. Stanisława parafji archikatedralnej.** Żałobna msza św. za zmarłych członków odbędzie się w niedzielę, 24 bm. o godz. 9 w kościele św. Małgorzaty. O godz. 3 popoł. zebranie w małej sali Domu Katolickiego na Śródce.

— **Tow. Uczniów Handlowych** zawiadamia swych członków o zebraniu kółka scenicznego w niedzielę, 24 bm. o godz. 17 w Ognisku Ucznia Kupieckiego. Na porządku obrad rozdanie ról na przedstawienie p. t. „Na służbie".

— **Zw. Zaw. Drukarzy.** W niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 18 urządza Komisja Kulturalno-Oświatowa Związku w sali „Belwederu" rewję jesienną. Czysty zysk przeznaczony na „Ognisko Drukarzy". — Zaproszenia odebrać można w biurze „Ogniska" Wielkie Garbary 11 od godz. 17—19.

— **Komitet Towarzystw Dzielnicy Wildeckiej.** Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 25 bm. o godz. 19 w lokalu posiedzeń p. Chwirota, ul. Górna Wilda 41.

— **Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych.** Miesięczne zebranie odbędzie się 24 bm. w niedzielę, o godz. 11 w lokalu p. Bajerowej, pl. Bernardyński.

— **Tow. Cech. Czel. Krawieckiej i Wydział Damski** urządza w niedzielę, dnia 24 bm. zabawę w salach p. Jarockiego, ul. Masztalarska. Początek o godz. 18.

— **Chór Kościelny przy Farze.** Pań i panów, zamiłowanych w śpiewie kościelnym przyjmie się, celem skompletowania głosów. Zgłoszenia przyjmuje organista, ul. Gołębia 1 lub na lekcjach śpiewu w salce parafjalnej w środy o godz. 7,30 wieczorem.

Pw 7477-46.86

Kosmetyki
Dr. J. Świtalskiej
instytut piękności i zdrowia
poleca
Perfumerja J. Domicz
Poznań, pl. Wolności 7.
Broszurki wysyłam na żądanie gratis.
Pw 7044-46,46

W teatrze — w kinie — w biurze — w tramwaju — w pociągu — w szkole i w domu wogóle, wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia się grypą, zażywaj „PARAMINT" marki „ERBE". Grypa jest chorobą zakaźną, i nie jest bynajmniej tak niewinną, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać. Pw 6942-47,50

Przebieg tej choroby występuje pod różnemi postaciami. Zapalenia dróg oddechowych od lekkiego kataru począwszy aż do ciężkiego zapalenia płuc i opłucnej, osłabienie funkcji serca, choroby organów trawienia, systemu nerwowego, nerek itd. mogą na pierwsze wysunąć się miejsce. Ponieważ zarazki grypy przedostają się do organizmu najszybciej przez jamę ustną i krtań a tabletki Paramint Erbe przewyższają wszelkie wody do ust, gdyż ślina zmieszana z paramintem przenika do przełyku i dokonuje równocześnie desinfekcji jamy ustnej i krtani, przeto najlepiej chronią one przed zakażeniem.

Co godzinę jedną tabletkę powoli w ustach rozpuścić.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Pw 6934-Bl. 87

E. WEDEL
CZEKOLADA MLECZNA JASNA
Ppś 783-62.271

Dnia 22 listopada 1929 r. zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, ś. p.

Inż. Leon Czarliński

Właściciel Fabryk Maszyn „Głogowski i Syn w Inowrocławiu i Brodnicy" oraz Członek Zarządu „Fabryki Maszyn L. Czarliński T. A. Ostrów-Krępa". Współzałożyciel i długoletni Członek Rady Związku Fabrykantów, Tow. Zap. w Poznaniu.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego i przezacnego Członka, który Swą głęboką wiedzę i niezmordowaną pracę oddawał stale na usługi naszej Organizacji.

Odchodzi z życia gospodarczego nestor naszego przemysłu i jeden z jego najdzielniejszych pionierów, który dobrze zasłużył się społeczeństwu polskiemu.

Pamięć o Nim zachowamy na zawsze. dw 2961

Związek Fabrykantów Tow. Zap. w Poznaniu
Zarząd i Rada.

Ś. p.

Florjan Stanikowski

b. ochotnik armji Gen. Hallera i mężny bojownik o wolność Ojczyzny,

zmarł w środę, 20 listopada r. b. W Zmarłym straciliśmy zacnego Kolegę i gorliwego członka. Cześć Jego pamięci! Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 25 b. m. o godz. 3 po poł. z zakładu św. Józefa. Wzywamy Członków do licznego udziału. dw 2964

Związek Hallerczyków — Placówka Poznań.

†

Dnia 20. b. m. zmarł członek towarzystwa naszego ś. p.

Florjan Stanikowski

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 25 listopada z zakładu św. Józefa na cmentarz Farny.

Cześć Jego pamięci! Kw 7804

Tow. Pom. Hotelowych i Restaur. „Polonja."

W piątek, dnia 22 listopada 1929 roku, o godz. 12 w południe zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najlepszy ojciec, brat, szwagier, stryj i wuj, ś. p.

Leon Schedlin Czarliński

w 70 roku życia.

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła Matki Boskiej we wtorek, rano o godz. 10, poczem nabożeństwo żałobne i odprowadzenie zwłok do grobowca rodzinnego.

nw 5000

W ciężkim smutku pogrążeni

Inowrocław, dnia 22 listopada 1929 r. **żona, dzieci i rodzina.**

Dnia 22 listopada 1929 r., zmarł w Inowrocławiu, ś. p.

Leon Czarliński

inżynier i przemysłowiec

Prezes Zarządu Stowarzyszenia dozoru kotłów w Poznaniu.

Zmarły, jako pierwszy prezes Zarządu Stowarzyszenia w Odrodzonej Polsce, położył wielkie zasługi w jego rozwoju. W stosunku do wszystkich pracowników Stowarzyszenia cechowała Go zawsze głęboka życzliwość.

Cześć Jego pamięci.

Stowarzyszenie dozoru kotłów w Poznaniu.
Zarząd Stowarzyszenia.
Pracownicy Stowarzyszenia.

zw 20397

Dnia 22 listopada 1929 r., zmarł, ś. p.

Leon Czarliński

wiceprezes Centralnego Związku Pracodawców Ziem Północno-Zachodnich.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i zacnego kolegę.

Cześć Jego pamięci.

Centralny Związek Pracodawców
Ziem Północno-Zachodnich T. Z.

Kołudzki, prezes. **Bobowski,** syndyk.

Bydgoszcz, dnia 23 listopada 1929 r.

dw 2955

W piątek, dnia 22 listopada 1929 r., o godz. 7,40 podobało się Pann Bogu zabrać po ciężkich cierpieniach naszego ukochanego synka i braciszka, ś. p.

Janeczka Wrzyszczyńskiego

w 6 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek dnia 25 b. m. o godz. 14,15 z kaplicy św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

zw 20407

Poznań. W ciężkim smutku pogrążeni **rodzice i bracia.**

Teodor Rekowski

Państwowy egzaminowany dentysta

przyjmuje teraz jak zwykle od 10—2 i 4—7 godz.

(Przy dogodnych warunkach spłaty).

POZNAN Przecznica 1a.

zw 20887

Dnia 22 listopada 1929 r., zasnął w Bogu, nasz nieodżałowany dyrektor, ś. p.

Leon Czarliński

właściciel fabryki.

W przedwcześnie Zgasłym straciliśmy zacnego i troskliwego przełożonego, którego pamięć zachowamy wdzięcznie w sercach naszych.

dw 2962

Urzędnicy, Oddział w Poznaniu.

W piątek, dnia 22 listopada 1929, zasnął w Bogu, w Poznaniu, w Szpitalu Przem. Pańskiego, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, brat, teść, szwagier, wuj i dziadek, ś. p.

Józef Kryzan

em. kierownik szkoły

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w Sarnowej, we wtorek, dnia 26 listopada r. b. o godzinie 3 po południu.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się następnego dnia o godzinie 8 w kościele parafjalnym w Sarnowej.

Pw 7248-57,41

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, córki, zięć, wnuki i rodzeństwo.

Sarnowa, pow. Rawicz, Pawłowo, Cerekwica pow. Znin, Wrocław, Zbąszyń, Poznań, Grudziądz, Sokołowo pow. Września

W piątek, 22 listopada 1929 r., o godz. 9 rano, zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Bolesław Ślepowron-Rybczyński

były ziemianin

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 25 bm. o godz. 3,30 z domu żałoby św. Marcin 76, na cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna we wtorek, 26 bm. o godz. 9 w kościele św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni

dw 2957

żona i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Poznań Towarowa 25 tel. 31-80.

†

Dnia 20 bm. zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn, brat i szwagier, ś. p.

Florjan Stanikowski

uczestnik w walkach o niepodległość w armji Hallera

przeżywszy lat 33. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 25. b. m. o godz. 3, z zakładu św. Józefa, na cmentarz Farny

rw 7784/5

W głębokim smutku pogrążona

Poznań, dnia 23. XI. 29 r.
Grobla 27.

rodzina.

Dyrekcja P. K. E. komunikuje, że od 1 stycznia 1930 r. obowiązują nowe karty abonamentowe miesięczne z okładką granatową na przejazdy strefowe, a z czerwoną na przejazdy dowolne. dw 2 943

Chcąc Szan. Publiczności ułatwić wymianę tych kart i uniknąć natłoku, który regularnie bezpotrzebnie powtarza się w dniach 30 i 31 grudnia oraz 1 i 2 stycznia każdego roku, komunikujemy, że w tym roku wydawać się będzie obowiązujące karty na lata 1930/31 już począwszy od 27 listopada jedynie w Biurze Głównem P. K. E. Opłata wynosi zł 0.50.

Sprzedaż znaczków w sklepach na styczeń odbędzie się tylko dla tych, którzy już są w posiadaniu nowej karty.

Prosimy o wczesne zaopatrzenie się w nowe karty abonamentowe, przedewszystkiem w ciągu grudnia, ponieważ od 1 stycznia 1930 r. począwszy stare karty podlegać będą, w myśl przepisów taryfowych, bezwzględnej konfiskacie.

Nadmieniamy jeszcze, że fotografje muszą być paszportowe, wielkości 5 × 7 cm, a więc popiersie z wyraźną twarzą na tle gładkiem, nie amatorskie, a przedewszystkiem muszą być zdjęcia z ostatnich czasów z podobieństwem niedwuznacznem.

Śruby i nity
Łańcuchy
Drut do prasow. słomy
Piece żelazne
Osie do wozów
Okucia budowlane
Rury gazowe
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza, POZNAŃ, ul. Szkolna 3
Tel. 3518 i 3543.
Pw 7247-47,180

MEBLE

NAJTANIEJ w WIELKIM WYBORZE

IGNACY LINKE

PIEKARY 22-23. Pw 7244-47,189

DOGODNE WARUNKI WYKONANIE PIERWSZORZĘDNE.

DROGIE CZASY

zmuszają nas do ograniczenia się z wydatkami, o ile obecnie wydaje się więcej, można powetować przez zakup z dobrego źródła.

Kupując u nas odzież ma się największe korzyści.

POLECAMY: Odzież męską, chłopięcą i dziecięcą, w największym wyborze po najtańszych cenach. Pw 6847-47,178

Fabryka odznaczona SREBRNYM MEDALEM na P. W. K. w Poznaniu

Wyrób krajowy

Kartoteki metalowe

„KARTO-INDEX"

POZNAN,

Zygmunt GAWROŃSKI

„KARTO-INDEX" łączy w sobie wszelkie zalety metalowych kartotek widocznego systemu poziomego.

Oszczędza czas.
Idealna przejrzystość.
Kontrola pracy.

WYMIAR KART NORMALIZACYJNY

297 × 210 m/m i 210 × 148 m/m.

Żadne kartoteki metalowe tego wymiaru nie posiadają!

Zastosowane do każdej gałęzi **Gospodarstwa Narodowego**

Biura fabryki:

Zygmunt Gawroński, Poznań, ul. Skarbowa 11.

UWAGA: Uprasza się Sz. Klijentelę o zwracanie **BACZNEJ UWAGI** na poznańskie pochodzenie kartotek. Pw 7287-47,171

Wróciłem

i osobiście przyjmuję od 11—1 i od 4—6

Dr. med. et phil. Cylkowski

lekarz
lekarz-dentysta

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka nr. 40

Tel. 2051 rw 20395

JAZ

Francuski budzik precyzyjny.

Pw 6926-70,500

K. K. P.

Pw 6621/5-48,26

DYWANY

ręcznie wiązane (smyrneńskie) krajowej produkcji dorównują importowanym, choć w cenie o połowę tańsze. — Wspaniała ozdoba mieszkania. Największy wybór pierwszorzędnych gatunków tylko w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ KUŻAJ,

Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

Od 1 grudnia rb. poszukuję do mego składu kolonjalnego i delikatesów

pomocnika

obeznanego z branżą. Tylko piśmienne zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym stole i stancji. **J. GÓRNY, Żnin.**

dw 2907

OKAZJA!

Polecamy

aż do wyczerpania zapasu

nasze atrakcyjne sortymenty:

materjałów czysto wełn. 100 cm. szer. na suknie wartości **11**⁰⁰ obecnie **5**⁵⁰

gabardyn 140—150 cm. szer. granat i bronz „ **7**⁵⁰

rypsów Epingle czysto weł. 100 cm. szer. na suknie, granat i czarne, wartości **14**⁰⁰ „ **7**⁵⁰

Crépe de Chine w modnych kolorach wartości **24**⁰⁰ „ **16**⁵⁰

Niemniej korzystnie ofiarujemy:

materjały na płaszcze i jupy . . . . . od **7**⁹⁰
piękne kraty na suknie . . . . . „ **2**⁴⁰
popeliny w różnych kolorach . . . . . „ **3**⁰⁰
eolieny dobry gatunek . . . . . „ **4**⁵⁰
barchan koszulowy . . . . . „ **1**²⁰
barchan Sybir 100 cm. szer. . . . . „ **2**⁹⁰
płótna dobre na bieliznę . . . . . „ **1**¹⁰
płótna na pościele 140 cm. . . . . „ **2**⁴⁰

Pozatem stale wielki wybór

inletów - firan - chodników - stołowizny
der - koców - chust itd.

J. Zagrodzki i S-ka

ul. Zamkowa 5 — tuż przy St. Rynku.

Pw 7242/43-47,1-6/7

Szanownej Klijenteli donosimy uprzejmie, że przyjęliśmy przedstawicielstwo samochodów niezwykle popularnego amerykańskiego fabrykatu

Overland - Whippet

polecamy najnowsze modele

osobowe 4 cyl. o sile 10/45 KM
osobowe 6 cyl. o sile 12/50 KM
wysyłkowe nośność 3/4 t. o sile 10/45 KM
ciężarowe nośność 1 3/4 t. o sile 12/50 KM
motory 6 cyl. posiadają wał korbowy 7 razy łożyskowany

trwałe, solidnie zbudowane, ekonomiczne i tanie.

Ceny niebywale niskie od 11,000 zł.

BRZESKIAUTO Sp. Akc., Poznań

ulica Dąbrowskiego 29. — Telefon 63-23, 63-65

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce.

Pw 7241-47,183

Największa i Najszczęśliwsza

KOLEKTURA LOTERJI PAŃSTWOWEJ W POZNANIU JULJANA LANGERA

Centrala: ulica Wielka 5. Telefon 16-37. Konto P. K. O. 212475 Poznań. Filja: ulica Fredry 3.

Losy do 2-giej klasy

nadeszły i są do wymiany.

Ceny losów 1/4 losu zł 10, — 1/2 losu zł 20, — 1/1 los zł 40.

Gracze, którzy rozpoczynają grę 2-gą klasą dopłacają za 1-szą klasę. nw 5498

CIĄGNIENIE dnia 11 i 12 grudnia.

MEBLE

tanio kupuje się w firmie

A. BARANOWSKI, Poznań

ulica Podgórna nr. 13.

Pw 5987-40,168

ZABAWKI

Lalki, wózki dla lalek, konie na biegunach, rowerki, samojazdy, hulajnogi, samochody dla dzieci, huśtawki, zwierzęta wypychane, klocki do budowania, gry towarzyskie, lalki celuloidowe itd. itd.

L. KRAUSE, Stary Rynek 25/28
(obok ratusza) nw 5495

Rok założ. 1839 **Tel. 50-51**

Wielki wybór! Sprzedaż det. i hurt. Niskie ceny.

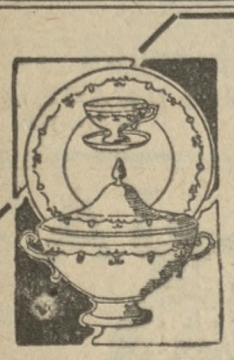

Zadowolenie

Od 33 lat, zasadą mej firmy było sprzedawanie najsolidniejszych wyrobów.

Pani, która kupuje nasz serwis ma zawsze to przekonanie, że kupiła wyrób gwarantowanej dobroci.

Serwisy porc. na 6 osób od 60 zł.
Szkło, kryształy i sprzęty kuchenne.

W. Janaszek

Rok zał. 1896 Poznań **Jezuicka 1.**

Pw 7250-47,194

Przedstawicielstwo

Większa zagraniczna firma branży konstrukcji żelaznej, budowy cieplarń, domków drewnianych jak i fabrykacji kotłów, która posiada w Poznaniu filję, poszukuje celem odwiedzania klijenteli, jak posiedzicieli ziemskich, fabryk, ogrodników, instalatorów i t. d., młodszego, zdolnego i pilnego dobrze reprezentującego się

przedstawiciela

wiek ca lat 30. Rejon podróży wolne miasto Gdańsk i korytarz. Wyczerpujące oferty z fotografją i życiorysem uprasza się do **„PAR", Poznań,** Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 47,66

Pw 7178-47,66

Pana złodzieja

który w piątek rano skradł w Sołaczu z samochodu prywatnego walizkę, proszę o zwrot tylko figury Matki Boskiej w rodzaju kapliczki przydrożnej, gdyż jest dla mnie cenną pamiątką.

ATZA - SEPARATOR, ŚW. MARCIN 41

zw 20 365

Podróżującemu

zaprowadzonemu dobrze w składach kolonjalnych i drogerjach w Poznańskiem, oddam sprzedaż zaprowadzonych wyrobów. Kaucja wzgl. gwarancja konieczna. Zgłoszenia **do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 404**

Agronom

posiadający **220.000 tys.** złotych gotówki, z długoletnią praktyką, renomowany rolnik, **poszukuje dzierżawy, kupna lub administracji większych majątków,** gdzieby mógł kapitałem służyć. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 360

---

300 zł nagrody

za informacje Pw 7245/47186

które doprowadzą do odnalezienia

drabiny 11 mtr. dębowej

która zaginęła mnie na terenie zach. PWK przy pawilonie 1-6 (Państw. Bank Rolny).

Godła GŁĘBOCKI,

Poznań, 27 Grudnia 5. Tel. 18-70.

Zał. 1876 KWK

RENOMOWANY
SKŁAD WIN
KAROL RIBBECK
Wł. Aleksy Lissowski

POZNAŃ – POCZTOWA 25

Pw 7994-0 5356

Jeśli czujesz się samotnym

i nie masz rodziny wiedz, że w radjo znajdziesz najwierniejszego przyjaciela, który zawsze rozweseli Cię, a nigdy nie zdradzi!

„DZIEŃ RADOŚCI!"
Pw 7217-47,128

Polecamy doskonałe RADJOAPARATY, szybko zakładamy ANTENY. Prosimy przysłać nam ten kupon.

Wytnij zaraz

Do firmy:

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONÓW

Poznan, ul. Jasna nr. 9

Pragnę kupić radjoaparat, z kompletną instalacją, w cenie około _____ zł. Proszę o złożenie oferty.
Nazwisko: _____ Adres: _____
Zawód: _____

Okazyjne kupno!

„REX-SIMPLEX" — Coupe, 13/35 KM., 4 osobowy
„BERGMANN" — Landaulett, 10/30 KM., 6 osobowy
„DE DION BOUTON" — Landaulett, 9/30 KM., 6 osobowy
Pw 7220-47,126
„UNIC" — karetka, 10/40 KM., 5 osobowy
w beznagannym stanie, na dogodnych warunkach **na sprzedaż.**

Garaż Międzynarodowy, Br. Dębińska.

Dlaczego uskarżasz się stale na

podagrę i reumatyzm

swoim znajomym uszy napełniając, tak, że ci każdy z drogi schodzi, jeżeli przeciw temu nic nie czynisz. Idź lepiej do najbliższej apteki i kup nasz miljonkrotnie skuteczny daleko znany
nw 8298

CAPSINAP nazwa prawnie zastrzeżona

a doznasz natychmiastowej ulgi!
Jedyni wytwórcy: **Dr. BEHRING i Ska, Bydgoszcz,**

MEBLE

Jadalnie, Gabinety męskie, Salony, Sypialki i Klubowe garnitury

poleca w pierwszorzędnem wykonaniu.
Dogodne warunki.

W. KALISKI, FABRYKA MEBLI
Poznań, ul. 27 Grudnia 14.
Pw 7184-47,87

Uważaj na siebie

Jeśli nie możesz
chorować, noś ciepłą bieliznę!
Pullovery, kamizelki, szale, rękawiczki poleca:
w Domu Czerwonej Apteki
PIOTR PLUCIŃSKI
St. Rynek 37.
Pw 7211-44,218

Cukiernia i Kawiarnia G. Erhorn
Poznań
Fr. Ratajczaka 39
Tel: 32-28.

Skład

przy św. Marcinie, z ładnym urządzeniem, z dużym oknem wystawowem na każdą branżę bardzo stosowne na skład futer, na **sprzedaż.** Cena 6 tysięcy złotych. Oferty Kurjer pod **zw 20353**

WCHŁANIA DYM z PAPIEROSÓW i NIEPRZYJEMNE ZAPACHY
ODŚWIEŻA • POWIETRZE i ROZSIEWA • CUDOWNY • AROMAT
w 100.000 DOMACH 27-miu KRAJÓW
Prosta w użyciu! Cena przystępna!

Wysyłka za zaliczeniem pocztowem. nw 5488
Poszukiwani odpowiedzialni reprezentanci na Wielkopolskę i Pomorze.
Oferty od poważnych reflektantów pod adresem przedstawicielstwa.

Dobre i tanie
Śniadania
Obiady
Kolacje
wydaje staropolska kuchnia
Restauracji Obywatelskiej „TIVOLI"
Szkolna 3 — Wrocławska 38
Telefon 25-63
abinety! bpw 877 Koncert

Skład żelaza

pierwszorzędny, w dobrym punkcie m. Poznania **na sprzedaż.** Tylko poważni reflektanci, rozporządzający odpowiednią gotówką zechcą się zgłosić do eksped. Kurjera Pod zw 20 367

Polecenie

bardzo poważne, posiadająca inteligentna młoda osoba która ukończyła trzy kursy seminarjum nauczycielskiego i szkołę handlową, poszukuje stosownej pracy, najlepiej jako książkowa. Oferty pod zw 20 161 do eksped. Kurjera Poz

7½ oktaw objętości tonu

osięga się aparatem

TELEFUNKEN 4

Odbiór z całej Europy
Z WYBIERACZEM STACYJ NADAWCZYCH
NIE potrzeba więcej **SZUKAĆ — TYLKO NASTAWIĆ.**
Bez otwartej anteny.

TELEFUNKEN

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOŚWIADCZENIE — NAJNOWOCZEŚNIEJSZA KONSTRUKCJA.

nw 548

Tak tanio nie sprzedawano jeszcze płaszczy zimowych!

Olbrzymie zapasy najmodniejszych płaszczy męskich w ślicznych kolorach i fasonach.

Płaszcze męskie prima veloury modne fasony i kolory	**już od 62,—**
Płaszcze czarne eskimo na watelinie, kołnierz sealowy lub aksamitny	**„ „ 55,—**
Ubrania męskie najlepsze bielskie czesanki cudne desenia	**„ „ 68,—**
Kurtki na białych barankach praktyczne poszycie bardzo trwałe	**„ „ 56,—**
Kurtki skórzane bronzowe prima Nappa na ciepłej flaneli	**tylko 110,—**

Olbrzymie masy spodni różnego gatunku długich, bryczesów i golfów stale na składzie.

To wszystko można otrzymać najtaniej i najkorzystniej tylko we firmie

EDWARD MICHAELIS

TELEFON 22-14. — POZNAŃ, ULICA WROCŁAWSKA 22, drugi skład od narożnika placu św. Krzyskiego.

UWAGA! Proszę dokładnie zważać i nie pomylić się z wejściem.

Pw 6665-40,257

WINIAKI LIKIERY

WINKELHAUSEN

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE: WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY ARAKI

Przedstawicielstwo na miasto Poznań STANISŁAW LISTING, POZNAŃ
Plac Sapieżyński 5, I. p., telefon 28-42.

Pw 4856-42,147

Szlachetne zdrowie
ikt się nie dowie...

Zdrowie to największy skarb człowieka!

Kobieta z natury delikatna, powinna się ciepło ubierać!

TRYKOTAŻE

(także dla pań korpulentnych) cienkie przylegające do ciała, białe i kolorowe poleca;

Pw 7216-17,187

S. KACZMAREK, ul. 27 Grudnia nr. 20

ZWRÁCAMY SZCZEGOLNĄ UWAGĘ
na brzmienie naszej firmy
Bank Handlowy w Warszawie Spółka Akcyjna
Oddział w Poznaniu
POZNAŃ PLAC WOLNOŚCI 4.
Telefon nr. 23-83 — 17-12 — 23-85.
a nie
Polski Bank Handlowy w Poznaniu.

zw 20361

Już teraz
trzeba pomyśleć
o zakupach gwiazdkowych

Kto chce **dobrze i tanio** zaopatrzyć się w towary, niech się uda z całym zaufaniem do firmy

St. Raczyk
Poznań, Stary Rynek 92,
narożnik ul. Wronieckiej
Płaszcze damskie
Materjały wełniane i bawełniane
Firany odpasowane i z metra
Kapy na łóżka - Obrusy - Narzutki
Bielizna damska i dziecięca
Swetry — Golfy — Garsonki
Trykotaże - Fartuchy
Artykuły męskie
Gobeliny - Ceraty
w wielkim wyborze.

Dogodne warunki spłaty, za pośrednictwem Spółdz. „Kredyt", Pocztowa 30, II ptr.

Upominek gwiazdkowy udzielam przy zakupach gotówkowych od dziś do 24 grudnia.

Uprzejmie zwracam uwagę na moje 5 okien wystawowych.

Pw 7219-17,124

M. MINDYKOWSKI
Poznań, ulica Zydowska 33.
Pw 1282-0,1102

Majętność Antoniny
poczta i stacja kolejowa LESZNO
ma na sprzedaż
ca 400 ctr.
cebuli zytawskiej
Łaskawe oferty prosimy składać pod powyższem adresem lub telefonicznie, telefon Leszno 180.
dw 2959

F-a P. Szadkowski
Plac Wolności 11
poleca
najkorzystniej jako specjalny skład towarów gumowych **śniegowce i kalosze.**
zw 20123

Haftowanie

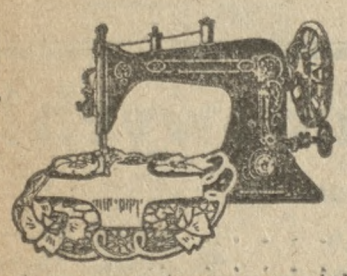

i cerowanie bez specjalnej płytki co wyklucza łamanie gieł i nauka darmo. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie, także do Singera. **TANIO** ponieważ w mieszkaniu i na raty. Jako doświadczony zawodowiec i z nakazu sumienia prowadzę maszyny tylko takie, które przewyższają maszynę amerykańską Singera.
Pw 7285/6-47,168/4

Wielki wybór.

T. Konikiewicz, Poznań,
Plac Nowomiejski 1a (wejście z bramy).

Robótki
Rysunki wykonuje się tanio i szybko. **Haftuje poduszki, serwety, suknie i bieliznę, Story, firany.**
SIOSTRY STREICH,
Poznań, ul. Kantaka 4. II. Tw 669

KTO
jeszcze zupełnie nie posiada u siebie **radjoodbiornika** lub też życzyłby sobie zamienić względnie uzupełnić swój na najnowsze typy, powinien natychmiast zażądać nasz ostatni ilustrowany cennik, który wysyłamy odwrotnie i bezpłatnie. Ostatnie nowości w radjotechnice. Ceny fabryczne. Kredyt długoterminowy. Obsługa natychmiastowa fachowa i sumienna.
Pw 7021-72,76
Zakłady Radjotechniczne „UNIWERSAL", Lwów
Kołłątaja 3.

SKŁAD
w pierwszorzędnym punkcie miasta Bydgoszczy, **do oddania.** Na żądanie 5 pokojowe mieszkanie.
Oferty pod
„K. K. 200" do „Par', Bydgoszcz, Dworcowa 72.
Pw 7239-68,1112

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY
A. Łakomski, św. Marcin 27.
przyjmuje od godz. 9—1 i 3—6.
Dogodne warunki spłaty.
zw 20374

Zakupimy każdą ilość
dziczyzny i zarżniętego drobiu
jak również **masła i jaj.** Piśmienne oferty zawierające najniższą cenę oraz oferowane ilości należy kierować do firmy: **Handel eksportowy dziczyzną, drobiem i artykułami żywnościowemi** — Exporthandel für Wild, Geflügel und Lebensmittel, Sp. z ogr. odp., **Katowice, ul. Konopnickiej 5.**
dw 890

Ostrzeżenie.

Ostrzegamy przed przyjmowaniem 4 weksli po 1000 zł inkaso lub dyskont), płatnych w dniach 1. 12. 1929, 8 1., 3. 3., 3. 4. 1930 r., wydanych dentyście **p. Ludwikowi Oppeln-Bronikowskiemu w Poznaniu, Fredry 8.** Weksle są zapłacone.
zw 20392

Akceptant
„FEMINA"
vł. J. Gabryelewicz — Poznań
Fredry 8.

Wystawca i żyrant
Hoffmann — Poznań
Rom. Szymańsk. 4.

Poważna Instytucja w Poznaniu poszukuje od 1. XII. r. b.
stenotypistki
biegłe w języku polskim i niemieckim. Pisemne zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, odpisami świadectw, oraz podaniem warunków uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod **zw 20357**

Do oddania na poszczególne województwa (z wyjątkiem dawnej Małopolski)
przedstawicielstwa
na pierwszorzędne likiery i wódki
Firmy, odpowiedzialne materjalnie, mogą składać oferty do
Tow. Reklamy Międzynarodowej, g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124,
pod „LIKIERY"
Tw 186

NA RATY NA RATY

Konfekcja damska, męska
bławaty, jedwabie - Materjały na ubrania
płaszcze, bielizna, obuwie.

bpw 697/98

ROMAN PIOTROWSKI, Poznań, ul. Wodna 22, I.

Telefon 52-60.

Doniesienie do P. P. Kupców.

Szan. Kupiectwu do łask. wiadomości, iż mój **nowo spreparowany dodatek do paszy trzody chlewnej** pod nazwą

„BEDA“

przez koła interesowane za nader skuteczny uznany, jest przez konsumentów ze wszech stron Rzeczypospolitej a nawet z zagranicy **(Rumunja, dokąd już wysyłam)** żądany. Odbierając doniesienia z różnych okolic, że konsumenci u swych pp. kupców tego preperatu dostać nie mogą, pragnąłbym tym sposobem zwrócić Szanownemu Kupiectwu uwagę, że przez zaprowadzenie tego preparatu w swych interesach, zdwoją obroty, przy obecnie trudnych czasach. By życzeniu konsumentów zadość uczynić, proszę Szan. Kupiectwo jaknajuprzejmiej o łask. zaprowadzenie w swym interesie wspomnianego wynalazku **„BEDA“**, którego nabyć można nietylko u mnie wprost lecz u niżej podanych hurtowników

F-a R. Barcikowski T. A., Poznań — F-a Czepczyński - Centralna Drogerja, Poznań — F-a Fraas Następ., Poznań — F-ma Leśniczak, Leszno — F-a Jezierski, Gostyń.

Z wysokim szacunkiem i poważaniem

nw 5397

Laboratorjum „BEDA“ Czesław Ogurkowski Koźmin (Wlkp.)

Klinika lalek

Lalki do reparacji przyjmuje się do 15 grudnia.

Części do lalek
główki, peruczki, korpusy, rączki, nóżki, trzewiczki, pończoszki i guma.

Lalki ubrane
w znanej dobroci i olbrzymim wyborze, **poleca najtaniej**

„AQUILA“
św. Marcin 61, plac Wolności 9.

Pw 7171-47.19

Przewóz mebli

przeprowadzki i wszelkie inne zwózki uskuteczniam samochodem ciężarowym. Zgłoszenia

ulica Dąbrowskiego 83/85
w podwórzu składnica 10, telefon 74-52

zw 20371/8

Dziś
!!! Rewja !!! Poznań szaleje
w „Atlanticu“, Stary Rynek 80/2.
Telefon 22-64. zw 20408
patrzeć — widzieć — podziwiać.
(Uprasza się stoliki zamawiać wcześniej.

Okazja do kupna

prawdziwie korzystnego

Samochody używane

w stanie pierwszorzędnym

Super Fiat	19/75 KM. Cabr.	6-osob.
Fiat 507	9/31 KM. Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM. Coupe	6-osob.
Fiat 503	6/30 KM. Torpedo	4-osob.
Fiat 509	4/20 KM. Berlina	4-osob.
Minerwa	13/55 KM. Cabr.	6-osob.
Peugeot	6/28 KM. Berlina nowa	4-osob.
Opel	10/40 KM. Berlina	6-osob.

i wiele innych, z karoserjami otwartemi i krytemi polecamy po cenach bajecznie niskich.

Brzeskiauto Sp. Akc.
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29.
Tel. 63-23, 63-65.
Pw 7240-47,181

Pracownia Manekinów

najnowszych fasonów męskich i damskich

Wykonuję, podług miary, oraz do dekoracji okien. Przerabiam stare fasony na nowoczesne. Nowe manekiny od 20,— zł.

J. Sobczak,
Poznań, ul. Wrocławska 19

bpw 930

Mamy korzystnie do sprzedania następujące maszyny w dobrym stanie: zw 20 402

- **1 podwójny postaw walcowy 300 × 800,**
- **4 walce rezerwowe,**
- **1 tarar z sitem,**
- **1 wagę automatyczną „Chronos“ na 10—15 kg. jednorazowego wysypania,**
- **2 tryjery.**

Bracia Hirsch — Młyn Parowy — Gniewkowo.

Plac do sprzedania

pod budowę willi, narożnik dwóch ulic, obszar 1311 m. kw. w mieście. Plac oparkaniony z dopływem wody. Poważni reflektanci raczą zgłosić oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 20 388

Okolicznościowo do nabycia

ca 3 000 mrg. pszenno - buraczanej ziemi 2 km. szosą od powiatowego miasta i kolei — Pałac w parku jak i wszystkie budynki folw. w bardzo dobrym stanie masywne. Bogaty inwentarz tak żywy jak i martwy. — Żniwo nienaruszone. Hipoteki uregulowane. Zgłoszenia pod zw 20 399 do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Nie czekajcie

na siebie dłużej, bo jak będziecie czekali aż mieszkanie i meble będą lub konjunktura się poprawi, to lata całe przejdą zmarnotrawione!

Razem trochę przebiedujecie, ale później szybciej dorobicie się!

Bierzcie ślub i po biżuterję prosto do

W. MAYERA,
wł. L. Nalaskowski
ul. Nowa nr. 11.

Kw 1193

Lokale handlowe

przy Placu Wolności, wyjątkowo jasne i suche, I piętro, stosowne na biura i składnicę lub każdą inną branżę, **do wynajęcia od zaraz** bez odstępnego od gospodarza. Oferty Kurjer pod **zw 20381**

KUPIEC

rutynowany

energiczny, dobry organizator, który może wykazać się pracą produktywną na stanowiskach kierowniczych **potrzebny** do większej instytucji przemysłowo-handlowej z centralą w Poznaniu na

stanowisko zaufane.

Panowie ze znajomością języków, ustosunkowani w kołach kupieckich i przemysłowych, zechcą złożyć swe oferty z wyczerpującem curriculum vitae i podaniem referencji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 20391**

Gdy głowie zagraża łysina i włosy silnie wypadają

używajcie tylko

PIXYNĘ „ARTA“
ze żółtkiem.

Środek odżywczy i wzmacniający włosy. Każda butelka **„Pixyny“ „Arta“ ze żółtkiem** zawiera pod gwarancją i świeże żółtko z domieszką extraktów roślinnych na porost włosów. Środek spreparowany specjalnym sposobem chemicznym, w użytku bez porównania nadzwyczaj skuteczny. Nadzwyczajne wyniki na polu pielęgnacji włosów. Środki premjowane na Wystawie złotym medalem.

Żądać wszędzie.

Zakład Chemiczny „ARTA“
Poznań, ul. Drużbackiej 7.
Tel. 61-67

bpw 997

Homeopata

udziela porad we wszelkich chorobach **bezpłatnie.** Specjalność leczenia: ziołami i przyrodą. Posiadam specjalny środek dla **otyłych na schudnięcie,** dostarczam wszelkie zioła lecznicze, wiele licznych podziękowań od uzdrowionych. Przyjmuje od godziny 10—12 i od 4—7, w niedzielę od godz. 10—12 w południe. **Poznań, Śniadeckich 4, III lewo, Łazarz.** zw 20 396

Warsztaty samochodowe

całkowicie nowocześnie wyposażone **obszerny plac, garaże, 3-pokojowe biuro** odstąpię korzystnie. Oferty Kurjer **zw 20 398**

PARCELI

położonej przy szosie lub bruku w pasie nie bliżej niż 8 klm. a nie dalej niż 10 klm. od Poznania o wielkości 2 ha (w kwadracie 20 × 100 m.) **poszukuję.** Łaskawe zgłoszenia z podaniem ceny do **„Par“**, 27 Grudnia 18 pod **nr. 59,86**

Pw 7232-59,86

Do wynajęcia

ładny umebl. pokój

dla lepszego pana od 1. 12.
Skarbowa 5, II p. lewo.

nw 5426

KINO

w Poznaniu, małe ale dobrze urządzone zaraz na **sprzedaż.** Oferty do Kurjera **zw 20384**

Nawet i w 100 koni

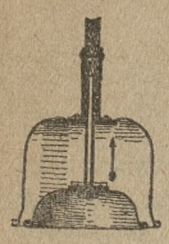

Nie prześcignie nikt zalet **„TRYUMFU“**
Tej sławy wynalazku polskiego
Piorący więcej przez 2 godziny, niż praczka przez 2 dni.
Wykonany jest całkowicie z aluminium, przez co nie niszczy bielizny
Pw 7251-47,195
Żaden aparat nie sprosta mu w parze
„TRYUMF“ pierze jedwabie, muśliny, najdelikatniejsze tkaniny
Jak i też bieliznę i koce. **Cena aparatu 45 zł.**
Oszczędność przez **„TRYUMF“** jest 90 %.
Zobaczcie pokazy prania WIELKIE GARBARY 44
Wtorki Srody Piątki godz. 4—6.
Biuro Sprzedaży św. Marcin 63, telef. 5424.

Polską stenografję

perfekt i biegle znająca osoba, która na maszynie szybko i gramatycznie zupełnie poprawnie pisze, **poszukiwana** na stałą posadę. Oferty z odpisami świadectw do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 20390**

WOLONTARJUSZA

na dwuletnią praktykę biurową **poszukujemy.** Zgłoszenia do Kurjera **zw 20386**

Dla spraw administracyjnych, prawnych i podatkowych poszukujemy dobrej

kwalifikowanej siły

wykazać się mogącej długoletnią praktyką. Znajomość języka polskiego oraz niemieckiego konieczna. Zgłoszenia z odpisami świadectw i curriculum vitae z podaniem wysokości wynagrodzenia nadesłać prosimy pod adresem

Zakłady Przemysłowe F. Wiechert jun., Starogard.
dw 2952

Bankowiec

książkowy-bilansista **poszukuje** zaraz ewtl. później posady. Biegły w polsk. i niem., przeprowadza również rewizje ksiąg handlowych. Łaskawe oferty do Kurjera pod **dw 2956**

Potrzebny zaraz inteligentny

pracownik biurowy

biegle piszący na maszynie Underwood, ze znajomością języka niemieckiego do biura **Spółki Akcyjnej w Lesznie.** Oferty z odpisami świadectw nadsyłać **Antoniny,** poczta Leszno. dw 2958

Od 15. 11. wzgl. 1. 12. 29 r. potrzebny

rutynowany dekorator bławatnik

Reflektuję wyłącznie na siłę pierwszorzędną. Znajomość pisania lakiem konieczna. Zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografją i podaniem wymagań do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 20401**

Biegłej stenotypistki

polsko-niem. ze znajom. stenografji w obu językach posz. poważna instytucja. Wymagane kwalif. pierwszorzędne. Pierwszeństwo przy władaniu jęz. franc. i o ile możności ang. — Zgłoszenia tylko piśmienne do eksp. Kurjera Pozn. pod dw 2953. Nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Dobra praktyka

dla lekarza

wakuje w miejscowości, na Pomorzu, okolica trzecia część powiatu, mieszkanie wolne. Zgłoszenia proszę do ekspedycji Kurj. Pozn. pod **zw 20400**

To jest

nowe opakowanie papierowe znanej musztardy **„Palmo“**

1/8 kg 0,35, 1/4 kg 0,65
1/2 kg 1,25 zł.

nw 1498

Fortepiany Pianina

Steinway in Sons. fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 24-45. dw 2751

Pw 5017-0.1258

Kupno okazyjne!

Chenard Walker limuzyna 5/25 K. M. 4 siedz.
Protos Chassies 10/30 K. M. nadający się na lekki samochód ciężarowy.
Samochód ciężarowy 2 1/2 ton. na oponach z pełnej gumy.
Wszystkie samochody są gotowe do użytku i na dobrych oponach.

AUTO INDUSTRIA
Mostowa 23. Telef. 58-04.
Warsztat reparacyjny dla samochodów i motocykli. Budowa karoseryj. Lakiernia. Pracownia siodlarska.
nw 5197

Ozdoby choinkowe

artykuły dewocjonalne
krzyże, lichtarze, książki do nabożeństwa.
Galanterję niklową
poleca tylko hurtownie.
Hurtownia Szkła
Michalak i Stypułkowski, Poznań, ul. Jezuicka 10.
zw 20398

Wydzierżawię

przedsiębiorstwo zbożowe, skład maszyn rolniczych

wraz z cztero-piętrowym śpichlerzem, ubikacjami biurowemi w najlepszej okolicy Pomorza w centrum miasta dobrze zaprowadzony, istniejący od 30 lat. Do objęcia potrzeba około 50000 złotych. Oferty do Kuriera Pozn. pod **zw 20373**

PŁASZCZE ◆ ◆ DAMSKIE

angielskie, rypsowe, zamszowe
skromne, wykwintne, gotowe, miarowe poleca najtaniej
JÓZEF SZUSTER
Stary Rynek 76, I. ptr.
zw 20394

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą
MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany rzecznik patentowy
Poznań, Przecznica 9.
Pw 6040-89.245

TYLKO

Lakiery - Emalje - Farby marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. Kw 182

Do fabryki środków żywnościowych w mieście powiatowem, uruchomionej potrzebny jest

WSPÓLNIK

czynny z kapitałem **75.000 zł,** celem powiększenia fabryki. Zgłosz. uprasza Kurjer **zw 20382**

Nadleśnictwo Bytyń
pow. szamotulski
30 klm. od Poznania ma **na sprzedaż**

drzewka świąteczne

(świerki) jw 8048

Żądajcie

WATĘ przeciw KATAROWI

tylko z marką ochronną

„Chemergon“

w opakowaniu jak poniżej.

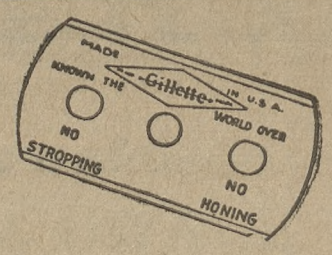

Należy żądać wyraźnie oryginalnych nożyków Gillette

Dostać je można wszędzie. Sto czternaście razy bada się każdy nożyk Gillette przed wysłaniem go z fabryki— oto tajemnica ich doskonałości. Naśladownictw należy się wystrzegać.

MADE IN U.S.A. Gillette KNOWN THE WORLD OVER

Gillette

wa 4372

Miejskie Biuro Kwaterunkowe

detaliczną sprzedaż likwidacyjną:

kocy, bielizny, sienników, łóżek, materacy, krzeseł umywalek etc.

zakończy nieodwołalnie

w dniu 7 grudnia 1929 r.

Do wyżej podanego terminu sprzedaż odbywać się będzie codziennie od godziny 9 do 16 **w sali reprezentacyjnej (Westybul) P. W. K. ul. Marszałka Focha**

Kw 1202/03

Zbożowiec

korespondent polsko-niemiecki, piszący na maszynie, biegły buchalter, **potrzebny zaraz.** Panowie od lat 25—30 stanu wolnego zechcą zwrócić swe oferty wraz odpisami świadectw i podaniem referencyj pod **„Zbożowiec“ do „IRO“, Instytut dla Reklamu i Ogłoszeń, Bydgoszcz.**
nw 4996

P. P. Akcjonarjuszów zawiadamiamy, że mocą uchwały nadzwyczajnego walnego zebrania, z dnia 31 grudnia 1928 r., przystępujemy z dniem 25 listopada 1929 r. do dw 2948/9

przestemplowania akcyj

nominalnej wartości 800-złotowej na 1 200,— zł, z tytułu podwyższenia kapitału akcyjnego stosownie do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczyposp. Polskiej z dnia 22. 3. 1928 (Dz. U. 38, poz. 352).

Wobec powyższego upraszamy P. P. Akcjonarjuszów o przedłożenie akcyj wraz z talonami w biurze naszem przy ul. Gajowej 1, od godz. 10 do 2.

Zarząd Poznańskiej Kolei Elektrycznej.

Dyrekcja P. K. E. komunikuje, że od 1 stycznia 1930 r. obowiązują nowe karty abonamentowe miesięczne z okładką granatową na przejazdy strefowe, a z czerwoną na przejazdy dowolne.

Chcąc Szan. Publiczności ułatwić wymianę tych kart i uniknąć natłoku, który regularnie bezpotrzebnie powtarza się w dniach 30 i 31 grudnia oraz 1, 2 stycznia każdego roku, komunikujemy, że w tym roku wydawać się będzie obowiązujące karty na lata 1930/31 już począwszy od 27 listopada jedynie **w Biurze Głównem P. K. E.** — Opłata wynosi zł 0,50

Sprzedaż znaczków w sklepach na styczeń odbędzie się tylko dla tych, którzy już są w posiadaniu nowej karty.

Prosimy o wczesne zaopatrzenie się w nowe karty abonamentowe, przedewszystkiem w ciągu grudnia, ponieważ od 1 stycznia 1930 r. począwszy stare karty podlegać będą, w myśl przepisów taryfowych, bezwzględnej konfiskacie.

Nadmieniamy jeszcze, że fotografje muszą być **paszportowe, wielkości 5 × 7 cm,** a więc popiersie z wyraźną twarzą **na tle gładkiem, nie amatorskie,** a przedewszystkiem muszą być zdjęcia z ostatnich czasów z podobieństwem nie dwuznacznem. d 2950

Miljony używają
MERIDIOL antysept. kosm.
bo jest on najskuteczniejszym środkiem domowym
Swoim niezawodnym skutkiem wnosi on w każdy dom pomoc i ukojenie. r 875

Kupując teraz

każdy ma podwójną korzyść, bo przed sezonem towar zimowy jest tańszy, zarazem zabezpiecza się od chorób powstających z zaziębienia. Trykoty zimowe, wełniane, Dr Jaegera, pończochy wełniane, damskie i dziecięce, rękawiczki dziane i skórkowe, pulowery, swetry, getry, ubranka, szale i wiele innych poleca znany z niskich cen

„Mały Bazar Wildecki“, Poznań, Górna Wilda 21.
bpw 863

NA GWIAZDKĘ
polecamy wyborowe pierniki w każdej ilości
Pracownia Cukiernicza
BRUKWICKI i MEISSNER
Wrocławska 9, wejście z ul. Gołębiej rw 7742

OBUWIE
oraz
śniegowce
w wielkim wyborze
poleca
F-a R. Krzyżańska, św. Marcin 66.
zw 20263

Zał. 1899 Dachy Zał. 1899
rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wykonanie izolacji, murów i posadzek asfaltowych. Dogodne warunki spłaty. Kw 981
Przedsiębiorstwo pokrywania dachów Skład Materiałów Budowlanych
JAN SOBECKI - Poznań
Fabryka papy na dachy i asfaltu,
plac Wolności 17 — Tel. 32-50

Hemoroidy giną!
w 5 — 6 dniach bez lekarstwa i operacji. 55-letnie doświadczenie. Mam dużo podziękowań. Wysyłam przepis za pobraniem pocztowem 6 złotych i porto. dp 2787
J. Wierzbowski. Nowe-Pomorze, felczer szpitalny

Szczapy sosnowe
suche i kurowane 14,— zł, Wałki 10,50 zł, oddaje stale wagonowo zw 2022r
SWINKA, OBORNIKI.

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych miejsc niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce.

Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbytnio obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę,
o ile nie zostaną uwzględnione,
odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Orędownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochód

OBWIESZCZENIE

W rejestrze handlowym pod nr. 10 oddział B. zapisano firmę: „Września Auto“ towarzystwo z ograniczoną poręką we Wrześni. nw 5514

Września, dnia 8 października 1929 r.

Sąd Grodzki.

Liczba czynności:
13 B 12/26
13 B 33/26

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

W sprawie oskarżenia prywatnego oskarżyciela **Bronisława Bocheńskiego z Poznania**, Nowy Rynek 5, przeciwko oskarżonemu **Józefowi Drewniakowi z Poznania**, ul. Wielkie Garbary 47, właśc. fabryki świec „Gwiazda“, **o zniewagę**, Sąd Grodzki w Poznaniu na posiedzeniu w dniu 5 stycznia 1929 r. odbytem przy udziale:

Przewodniczącego: sędz. pow. Dr. Gidyńskiego, za Sekretarza: apel. sąd. Majcherkiewicza — orzekł:

Oskarżonego prywatnego Józefa Drewniaka uznaje się winnym występku zniewagi z § 185 k. k. i wymierza za to karę grzywny w wysokości 45,— zł, którą daruje się na podstawie ustawy amnestyjnej z 1928 r., wydanej na dziesięciolecie Państwa Polskiego. zw 20 385

Oskarżonego Drewniaka uwalnia się od oskarżenia z § 186 k. k.

Przyznaje się znieważonemu B. Bocheńskiemu upoważnienie do trzykrotnego ogłoszenia skazania na koszt oskarżonego prywatnego Drewniaka w „Kurjerze Poznańskim“ na str. 13, w ciągu dwóch tygodni od dnia prawomocności wyroku.

Koszta postępowania ponosi w ¾ oskarżony prywatny Drewniak, a w ¼ części oskarżyciel prywatny Bocheński

(—) Dr. Gidyński

Wygotowane

Poznań, dnia 11 stycznia 1929 r.

L. S. nieczytelne
podsekretarz sądowy.

Prawomocność wyroku niniejszego poświadcza się.

Poznań, 13 listopada 1929 r.

Sekretarjat V Sekcja 10 Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Dyrekcja Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy rozpisuje konkurs na posadę **młodszego technika budowlanego** z średniem wykształceniem. Podania z wyszczególnieniem żądanego wynagrodzenia należy wnieść do Oddziału III Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy. nw 4970

Do podań należy dołączyć:

1. Metrykę urodzenia. 2. Poświadczenie obywatelstwa polskiego. 3. Świadectwo ukończenia studjów fachowych 4. Dokładny życiorys udokumentowany świadectwami odbytej ewentualnie praktyki.

Bydgoszcz, dnia 2 listopada 1929 r.

Dyrekcja Poczt i Telegrafów.

Bydgoszcz, dnia 4 listopada 1929 r.

WYWOŁANIE

Firma Breiter i Schöning, Poznań, ul. Szewska 8 postawiła wniosek na wywołanie weksla na kwotę 512,20 zł wystawionego w dniu 24. 5. 1929 przez wnioskodawczynię a płatnego dnia 24. 8. 1929 w Międzychodzie w Landwirtschaftliche Zentralgenossenschaft. Posiadacza tego dokukmentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 10 stycznia 1930 r., przed południ., o godz. 10 w podpisanym Sądzie (pokój l. 6) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. nw 5512

Międzychód, dnia 4 listopada 1929 r.

Sąd Grodzki.

3. L. 5/29. W sprawie wniosku **Stanisława Lisieckiego, kupca w Gdyni, Skwer Kościuszki**, działającego przez adwokatów Ewert - Krzemieniewskiego i Zawodnego w Gdyni, — **o odroczenie wypłat** — wyznacza się na dzień 12 grudnia 1929 r. h. 10, w tut. Sądzie sala nr. 5, termin do rozpoznania sprawy. nw 5513

Wierzycielom wnioskodawcy przysługuje prawo stawienia się na termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień.

Gdynia, dnia 8 listopada 1929 r.

Sąd Grodzki.

P. Antonina Biczysko z Poznania, ul. Kolejowa 38, zastąpiona przez adwokata M. Koszewskiego w Poznaniu, wystąpiła z wnioskiem, by syna jej **Jana Biczysko**, ur. 10 czerwca 1894 **w Kronszkowie**, syna Egidiusza i Antoniny z domu Kukuła, który ostatnio mieszkał w Poznaniu i zaginął, uznać za zmarłego. Wspomnianego zaginionego Jana Biczysko wzywa się, aby w niżej oznaczonym Sądzie stawił się najpóźniej na terminie dnia 18 czerwca 1930, o godzinie 12 w południe, pokój 69, gdyż inaczej zostanie uznany za zmarłego. Wszyscy, którzyby mieli jaką wiadomość o życiu lub śmierci zaginionego, winni o tem donieść Sądowi najpóźniej w terminie powyższym. Poznań, dnia 22 października 1929 r. **Sąd Grodzki.** nw 5515

PRZETARG PUBLICZNY

Państwowa Inspekcja Budowlana w Rawiczu, ogłasza niniejszem przetarg publiczny nieograniczony na prace: **murarskie, ciesielskie, stolarskie i malarskie** w jednym losie przy powiększeniu kościoła kat. **w Domachowie**, powiat gostyński. nw 5516

Oferty należy złożyć w biurze niżej podanego urzędu do dnia 12 grudnia r. b., godz. 11,30 w zapieczętowanej kopercie z napisem: **„Oferta na prace murarskie, ciesielskie, stolarskie i malarskie przy powiększeniu kościoła kat. w Domachowie“**, pow. Gostyń, przy zużyciu podkładek submisyjnych, które wydaje się za opłatą 15,— zł, w biurze Inspekcji.

Bliższych informacyj udzieli się w godzinach służbowych od 8 do 13 i 14 — 16.

Oddzielnie należy przedłożyć kwit na wadjum w wysokości 5% sumy ofertowej, złożonej w kasie Skarbowej w Rawiczu, w depozyt Dyrekcji Robót Publicznych lub w walorach uznanych do rąk Przewodniczącego Komisji Przetargowej.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 12 grudnia, o godz. 11,30 przez Komisję Przetargową, która zastrzega sobie wybór oferenta bez względu na oferowaną cenę, podział prac, udzielenie zlecenia w całości lub w części oraz nieuwzględnienie żadnej oferty.

Państwowa Inspekcja Budowlana w Rawiczu
Wały Kościuszki 1a.

LICYTACJA

W poniedziałek, dnia 25 b. m., o godz. 10,15 przy ul. Małe Garbary 5 (w firmie Expres), sprzedam na rachunek dającego zlecenie: nw 5023

maszynę do krojenia (Zuschneidemaschine), marki S. Zegebrecht 1395, wraz z motorem Siemens w bardzo dobrym stanie.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sądowy, Poznań, Wielkie Garbary 32
Telefon [illegible]

PROSPEKT

na 8-procentowe obligacje komunalne Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, opiewające na złote w złocie.

——oOo——

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 grudnia 1928 r. (No. D. II. 7617/3) oraz w myśl postanowień statutu Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu wydaje Komunalny Bank Kredytowy 8-proc. obligacje komunalne opiewające na złote w złocie a brzmiące na okaziciela.

Komunalny Bank Kredytowy jest przedsiębiorstwem bankowem Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu. Związek ten, którego członkami są powiaty i miasta Województwa Poznańskiego i Pomorskiego został utworzony na mocy ustawy o związkach celowych z dnia 19 lipca 1911 r. (Zbiór Ustaw Pruskich str. 115) i posiada w myśl § ustawy tej oraz § 4 swego statutu prawa korporacji publicznej. Statut został w obecnem brzmieniu ogłoszony w

Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim nr. 26, z dnia 30. 6. 1928, poz. 319;

Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim nr. 24, z dnia 15. 6. 1929, poz. 833;

Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim nr. 7, z dnia 7. 4. 1928, poz. 44;

Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim nr. 23, z dnia 15. 7. 1929. dw 2951

Do Związku należy obecnie 110 miast i 49 powiatów.

Związek pozostaje pod nadzorem państwowym. Bezpośredni nadzór wykonuje po myśli § 22 ustawy o związkach celowych oraz § 7 ustawy z dnia 1 sierpnia 1883 r. o właściwości władz administracyjnych i administracyjno-sądowych (Zbiór Ustaw str. 237) Wojewoda Poznański.

Dla spraw pożyczek komunalnych i obligacyj komunalnych ustanawia Minister Skarbu Komisarza Rządowego, który ma czuwać przedewszystkiem nad wypuszczeniem obligacyj komunalnych i nad zachowaniem obowiązujących w tym względzie przepisów, oraz ma stwierdzić podpisem swoim na każdej obligacji komunalnej statutowe pokrycie tejże (§ 85).

Komunalny Bank Kredytowy wydaje obligacje komunalne na podstawie długoterminowych pożyczek komunalnych udzielonych na skrypty dłużne a) członkom Związku, b) innym związkom komunalnym, c) innym korporacjom prawno - publicznym, wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb, oraz d) zakładom i przedsiębiorstwom członków, a pozatem innych związków komunalnych i korporacyj prawnopublicznych, wymienionych pod c). Pożyczki komunalne winny służyć na inwestycje, utrzymane w zakresie działania związków komunalnych i wymienionych korporacyj prawno - publicznych. Bank ma prawo udzielania pożyczek komunalnych i wypuszczania na ich podstawie obligacyj komunalnych w złotych, w walucie złotej lub w obcych walutach.

Według § 1803 kod. cyw., art. 212 ustawy wprowadczej oraz art. 74 i 76 ustawy wykonawczej do kodeksu cywilnego, obligacje komunalne Banku oraz lokaty w Banku złożone stanowią lokatę pupilarnie pewną. Obligacje Banku posiadają wszelkie prawa papierów o pupilarnem bezpieczeństwie i mogą być przedmiotem lokaty kapitałów osób pod opieką lub kuratelą zostających, kapitałów fundacyjnych, kościelnych i korporacyjnych.

Członkowie Związku odpowiadają wobec Związku za jego zobowiązania oraz za zobowiązania Komunalnego Banku Kredytowego swym majątkiem i swą siłą podatkową, w szczególności za wypuszczone przez Bank w czasie ich przynależenia do Związku obligacje komunalne i to również po swojem wystąpieniu ze Związku (§ 71).

Punktualne oprocentowanie i spłata obligacyj komunalnych jak również wypełnienie wszelkich innych wynikających z nich zobowiązań jest zabezpieczone:

a) wierzytelnościami Banku z tytułu udzielonych pożyczek komunalnych,
b) funduszem zabezpieczenia obligacyj komunalnych,
c) funduszem umorzenia obligacyj komunalnych,
d) wszystkiemi innymi funduszami własnemi Banku,
e) gwarancją wszystkich członków Związku po myśli §§ 9 i 71 statutu (§ 70).

Narazie Bank wydaje 8-proc. obligacje komunalne opiewające na złote w złocie w sztukach po 5 000, 1 000, 500 i 100 zł. Obligacje podlegają losowaniu, a w każdym razie muszą być najpóźniej w ciągu 21 lat od daty wystawienia al pari wykupione.

Wylosowanie sztuki i kupony płatne są w złotych w złocie według relacji 1 złoty w złocie równy 1/5924,44 kg czystego złota. Wartość czystego złota obliczona zostanie na podstawie kursu ogłoszonego w „Monitorze Polskim“ względnie kursu giełdy warszawskiej z dnia poprzedzającego dzień płatności.

Należności za kupony od obligacyj komunalnych, nie podniesione w ciągu lat pięciu, jak również należności za wylosowane obligacje komunalne, nie podniesione w przeciągu lat trzydziestu — od dnia płatności, ulegają przedawnieniu (§ 69).

Skład Rady Banku:

1. Ratajski Cyryl, prezydent st. m. Poznania, Prezes,
2. Kłos Tadeusz, starosta powiatu poznańskiego, I-szy zastępca Prezesa,
3. Włodek Józef, prezydent m. Grudziądza, II-gi zastępca Prezesa,
4. Barciszewski Leon, prezydent m. Gniezna,
5. Czarnowski Franciszek, członek wydz. pow. gniewskiego,
6. Dabiński Wincenty, starosta pow. gostyńskiego,
7. Kasprzak Feliks, starosta pow. kępińskiego,
8. Kowalski Jan, I-szy burmistrz m. Leszna,
9. Prądzyński Łucjan, członek wydz. pow. sępolińskiego,
10. Różankowski Jan, starosta pow. średzkiego,
11. Dr. Sobierajczyk Alojzy, burmistrz m. Chojnic,
12. Klemczak Józef, burmistrz m. Krotoszyna.

Skład Zarządu:

1. Adamczewski Tadeusz, dyrektor,
2. Michciński Tadeusz, dyrektor,
3. Rakowski Michał, dyrektor.

Uchwałą z dnia 12 marca 1929 r. Rada Giełdy Pieniężnej w Poznaniu dopuściła do oficjalnego handlu i urzędowego notowania kursów 8-proc. obligacje komunalne Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu.

Prezes Rady Giełdowej: (—) Dr. Pernaczyński.
Sekretarz Giełdy: (—) Urban.

Wyprzedaje się
z wolnej ręki resztę z likwidacji przedsiębiorstwa budowlanego: dw 2963
wszelkiego rodzaju narzędzia, jak brukarskie, budowlane etc., kilkanaście wozów roboczych, większą ilość kamieni brukowych oraz tłuczony szaber do betonu wzgl. do konserwacji szosy, dwa wagony mozaiki szarej i czarnej do chodników, różne płyty chodnikowe, obwódki do drzew cem., części do wozów dla stelmachów i kowali, 2 budy oraz kilka skrzyń do narzędzi, dla pp. mierników [illegible] oraz kilofy, 2 [illegible]
i wiele innych [illegible]

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Futra
damskie różne poleca najtaniej E. Pałkowska, Masztalarska 7, I. zdw 76 119

Piecyk żelazny
do sprzedania, Dolna Wilda 64, III. piętro, lewo. zdw 76 115

Okazja!
Dom masywny z oknem wystawowem, mieszkaniem, chlewem, ogrodem owocowym, rolą, przy głównej ulicy w ruchliwem miasteczku, nadaje się na każde przedsiębiorstwo, — zaraz na sprzedaż. Cena podług ugody. Oferty do Kurjera zdw 76 113

Pomniki
wspaniałe z powodu wyjazdu okazyjnie na sprzedaż Konatowski, Poznań, Bydgoska 2. rw 7 792

Oddam
6 sztuk starych drzew orzechowych jako drzewo porządkowe. Zgłoszenia Fr. Rabow, Komandorja, młyn łączny. rw 7 794

Teren
w najlepszem położeniu na Miasteczku, 12 000 kw. metr. sprzedam lub zamienię na inny objekt Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 7 805

Futro
damskie sprzedam tanio. Małeckiego 15, III., lewo. zdw 76 136

Samochód
Renault 1½ tonnówka w dobrym stanie po gruntownym remoncie gotów do jazdy na bardzo dogodnych warunkach tanio sprzedam. Banach, Mleczarnia, Stęszew. zdw 76 149

Brylanty okazyjnie
Najtańsze źródło zakupu, zegarki biżuterja, ślubne obrączki. Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50, (dom narożnikowy ul. Kantaka). zdw 76 107

Maszyna
szewcka słupkowa na sprzedaż. Antoni Czywczyński, ul. Marszałka Focha 78. zdw 76 102

Okazja!
Willa murowana w Zakopanem 20 ubikacyj słonecznych zaraz korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Adwokat Dr. Aulich, Zakopane. zdw 76 077

Skład
przy jednej z głównych ulic w Poznaniu na sprzedaż. Kurjer zdw 76 170

Futro
męskie, nowe, kołnierz karakułowy średnia wielkość sprzedam okazyjnie. Nowak, Kręta 24. zdw 75 951

Kożuch
krótki barany sprzedam. Mikołajski, Sew. Mielżyńskiego 3. zdw 75 947

8½ złotego
kosztuje nadal serwis do kawy porcelanowy, 39 złotych serwis obiad., porcel, 6 osob., 55 złotych serwis obiad. porcel., 12 osób, 28 złotych ½ tuzina noży i widelcy Alpaka. Piece żelazne wyjątkowo tanio lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 75 944

Kinematogr. aparaty
marki Krupp-Ernemann oraz części zapasowe poleca „Filma", 27. Grudnia 19, telefon 26-22. zdw 75 938

Maszynę
do pisania, biurko, krzesło, szafę sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 005

Parcelę
pod budowę w Górczynie przy dworcu Poznań-Łazarz sprzedam po 3 zł za m². Zgłoszenia Kurjer zdw 75 925

Skład
artykułów męskich dobrze zaprowadzony w centrum Poznania, sprzedam z towarem lub bez, skład nadaje się na każdą branżę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 76 159

Cebuli
większą ilość sprzedam. Ul. Małeckiego 35, III., prawo. zdw 76 019

Sprzedam korzystnie
skład z mieszkaniem 3 pokoje kuchnia, mieście powiatowem, w którem większy przemysł, gimnazjum. Oferty do Kurjera zdw 76 017

Bufet
w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Ul. Wrocławska 15, w podwórzu, ptr. zdw 76 022

Skład
kolonjalny z mieszkaniem, dobrze prosperujący, sprzedam zaraz. — Adres wskaże Kurjer zdw 76 026

Buty
długie, płaszcze chłopięce sprzedam. W. Garbary 42, pierwsze. zdw 76 031

Dorożka
samochodowa z stałą koncesją od zaraz korzystnie do nabycia. Informacji udziela od godz. 17—19. restauracja A. Jachowski, ul. Wrocławska 30. zdw 76 032

Willę
5 pokoi wolnych, ogród sprzedam korzystnie. Kurjer zdw 76 006

Składnicę węgla
dobrze prosperującą, zaprowadzoną klijentelą sprzedam 9.000. — Oferty Kurjer zdw 75 916

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, tel. 64-25. Pw 6 186-41,75

Zegarki
zegary, biżuterję, oraz budziki w wielkim wyborze poleca K. Ostrowski, ul. Wielka 15. bpw 999

Rozmaite regały
stoły kuchenne, półki meble, sagany i kotły kuchenne sprzedaje Centralna Restauracja P. W. K., Poznań, Śniadeckich 12. dw 2940

Stoły
i krzesła restauracyjne stolarskie, styl zakopiański, sprzedaje Centralna Restauracja P. W. K., Poznań, Śniadeckich 12. dw 2941

Skład
w Grodzisku w rynku, 6 pokoi z towarem lub bez zaraz do nabycia. Zgłoszenia W. Gawęcki, — Grodzisk (Wlkp.) Stary Rynek 27 zdw 75 550

Okazja!
Młyn parowy doskonale prosperujący z kamienicą, w centrum handlowego miasta, powiatowego z powodu choroby natychmiast sprzedam. Cena 85 000 zł, wpłaty 20 000 zł. Zgłoszenia przyjmuje „Biuro Pracy", pl. Wolności 9. bpw 998

Piekarnię
z kolonjalką i towarem, dwa pokoje kuchnia, ogród, w rynku sprzedam cena 3 000 zł. Władysław Kleiber, Mosina, Budzyńska. nw 5 494

Skunksowa
etola i muf a na sprzedaż. Wjazdowa 9, II., pr., 3,30—5,30 po południu. zdw 76 043

Salon
mahoniowy, inkrustowany w stylu Biedermeyer i rozmaite starożytne meble na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr., lewo zdw 75 364

Samochód
okazyjnie afrki, marki 10/30 KM, jak nowy, afrki Peugeot 4 cylindrowa na 4 osoby doskonale się prezentujący na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 992

Meble
najtaniej poleca firma Kałkus, Wrocławska 19. zdpw 75 289

Willa
nowoczesna, komfortowa, w powiatowem kulturalnem mieście blisko Poznania wolna zaraz tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 155

Futro
skunsowe męskie korzystnie na sprzedaż. Sekula, Wielka 23, I. p. zdw 75 631

Sprzedam
samochodową koncesję. Degórski, św. Marcin 65. zdw 75 171

Willę
10 pokojową w śródmieściu z komfortem oraz budynki fabryczne z towarem sprzedam w całości lub oddzielnie z powodu spłaty rodzeństwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 248

Wózek ręczny
sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 75 988

Maszyna
do pisania z stolikiem, tanio. — Czechowska, Wielkie Garbary 8. zdw 75 997

Biurko
całe mahoniowe tanio. Czechowska, Wielkie Garbary 8. zdw 75 996

Dywan
perski ręcznej roboty (320×420) oraz mniejsze korzystnie na sprzedaż. Rzeczypospolitej 6, — skład. zdw 75 512

Stolarnia
na sprzedaż w mieście powiatowem z dobrą klijentelą, z powodu choroby, cena około 6.000 zł. Oferty Kurjer zdw 75 645

Skład
kolonjalny z towarem bez mieszkania na Jeżycach tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 75 590

Fortepian
koncertowy Blüthner, śliczny ton sprzedam za 7.500 Hildebrandt, Poznań, ul. Pocztowa 23. zdw 75 535

Interes zbożowy
pewna egzystencja. śrutownik, elektr. zaped. obszerne ubikacje bez zapasów do przejęcia. Oferty Kurjer zdw 75 508

Wypożyczalnia samochodów
z mieszkaniem i samochodami — pewny zarobek zaraz do nabycia. Zgłoszenia W. Gawecki, Grodzisk (Wielkop.) Stary Rynek 27. zdw 75 551

Skład
z dwoma oknami przy Starym Rynku, około 100 m kw. z dużemi sklepami, nadaje się na każde przedsiębiorstwo. Żurkiewicz, Rynek Łazarski 5. zdw 75 660

666 letnia
Kronika miasta Kcyni jest do nabycia, egz. 3 zł. — Księgarnia Szymańskiego, Kcynia, Rynek 29 nw 4982

Gospodarstwo
212 mórg na Pomorzu z kompletnym żywym i martwym inwentarzem, dogodną komunikacją, bonitacja 7.25 mk. z morgi — z powodu choroby właścicielki natychmiast na sprzedaż. Dogodne warunki spłaty. Adres Kurjer zdw 75 788

Elektrolux
(odkurzacz) na 220 wolt, kilka razy używany, zupełnie nowy, oraz wiolonczelę, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 684

Basen
żelazny na 500 ltr. na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 75 876

Skład
żelaza, Zbąszyń, z powodu choroby sprzedam, Zbąszyń, ul. Senatorska 28. zdw 75 818

Woźna 12
Najtańsze źródło zakupu książek dla bibljotek i wypożyczalni szkolnych, prywatnych i towarzyskich. „Książka Antykwarjat". zdwp 73 869

Kapelusze Krawaty Bieliznę

najkorzystniej w firmie „Elegant". Poznań, Wrocławska 30. zdw 75 585

Sprzedam
czarne nowe pianino. Zgłoszenia ul. Ogrodowa 18, III. p., prawo. zdw 75 642

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania Białkowski, Wroniecka 18. rw 7787/8

Singera
maszynę okrągłe czółenko płaszcz męski zimowy sprzedam. Poznańska 38, III. lewo. zdw 75 847/8

Materace
sprężynowe, nakładki, kanapy, leżanki, najtańsze tylko w pracowni. Wielkie Garbary 9. zdw 75 957/8

Lokomobila
stacjonowana system rur wyciągalny, bud. 1906 r., 45/55 KM/PS posiada palenisko na trociny. Motor Deutza - Diesel 12 KM. sprzeda tanio. M. Broński, Poznań, Nowa 6, tel. 3764. bpw 987

Samochód
limuzyna „Opel" 10/45 śliczny, 6 osobowy przebył 11 tys. km, korzystnie sprzedam Garaż Hempowicza, telefon 6403 i 7249 zdw 75 892

Powózki
półkryty, 2 bryczki lekkie na sprzedaż. Dąbrowskiego 58. jw 3043/44

Biżuterje
Perły, kolczyki, djademy, paski złote, szale - apaszki, ostatnie nowości, kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 193-4

Pierze

świeże, — darte, niedarte, puch poleca — Stanisław Dyczkowski, Wierzbiecice 13. zdw 75 795/6

Na raty!
Za gotówkę taniej, meble suche, w centralnie ogrzewanych magazynach Stanikowskiego, ulica Woźna 12 (Butelska). bpw 1003/4

Okazja
dla kupujących Samochody. — Nowe i używane. — Dogodne warunki zapłaty „Komna". Sp. z o. p. Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83/85. Tel. 7767 i 5478 nw 5133

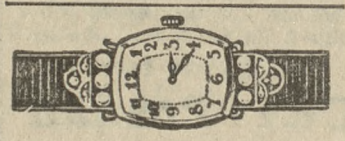

Zegarki
złoto, srebro alfenida, nagrody sportowe poleca Gąsiorowski i Frankowski, św. Marcin 34, telefon 55-28. bpw 931

Futra
wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skórki sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futer St. Piotrowski, Szkolna 9. Kw 1141

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Parkę
śnieżnobiałych kanarków rzadkie okazy sprzedam. Oferty Kurjer zdw 75 855

Majątek
800 morgowy ziemi żytnio-kartoflanej, przy Poznaniu, piękne zabudowania gospodarcze, inwentarze żywe, martwe kompletne. — sprzedam okazyjnie. Cena 190.000 zł, wpłaty 120.000. Oferty Kurjer zdw 75 854

Radjo
2 lampkowy na sprzedaż ulica Krańcowa (Główna), Wysoczyński. zdw 75 746

Pianino
„Ecke" jak nowe sprzedam z nagłej potrzeby za 2.600 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 75 863

Futra
męskie, gotowe 150.—, skórki czarne 7,50, bibrety 12.—, skunksy 35.—, spody pod futra 45.— 75 —, 95.—, gotowe jupy kożuchowe 45.—, wszelkie modne skórki najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny!! Hankiewicz Magazyn Futer Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7191/92-47.97.98

Meble
na dogodnych warunkach spłaty, gotówką wysoki rabat, olbrzymi wybór. Marcin Żytkowiak tylko Chwaliszewo 5. bpw 962-3

Teki
torebki damskie, portmonetki, portfele, torby szkolne, nesesery. Wielki wybór, niskie ceny, własne warsztaty. Borzych i S-ka, Podgórna 3. bpw 910-1

Świetnie
prosperujący od 40 lat dobrze zaprowadzony sklep cygar i papierosów przy najgłówniejszej ulicy w Gnieźnie zaraz do odstąpienia. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 514. nw 5459

Skład kolonjalny
i wiatrak oraz 5½ morgi ziemi pszennej bez konkurencji sprzedam. Dobra egzystencja dla krawca lub obuwnika. Cena 14 500 zł. Wiktor Wiśniewski, Gablin, poczta Pławce, pow. Środa. Pw 7 137-57.27

Garnitur
koszykowy (Peddig) 10 części używany tanio na sprzedaż. Pi kowski, 27. Grudnia 19, I. zdw 75 006

Pończochy

piękne, dobre, tanie. A. Szymański, Pozna św. Marcin 1. specjalny skład po czoch. Kw 1178

Tanio
się ubierzesz, umeblujesz w D mu Komisowym św. Marcin 7 Pw 6 630-1

Obuwie
kupuje się najtaniej u Sterna Chwaliszewo przy moście. bp 876

Warsztat
szewcki, urządzenie, maszyny 2.500 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 75 896

Szafę
ogniotrwałą, motocykl, szafę rzeczy sprzedam tanio. Skarbowa 20, skład. zdw 75

Naprawa lalek
oraz zabawki w wielkim wyrze na czas gwiazdkowy pole „Papier- Zabawki", św. Marc 64. zdw 75

Radjo
3 lampkowy w skrzynce kopletny, tanio sprzedam. Ławczak, Śniadeckich 14. zdw 75 956

Maszynkę
gazową, żelazko elektryczne, djo sprzedam. Adres Kurjer zdw 76 186

Skład papieru
z introligatornią, dobrze zaprowadzony, sprzedam zaraz z maszynami lub bez. Zgłoszenia Kurjera zdw 76 185

Fortepian
mahoń, korzystnie na sprzedaż Mazowiecka 7, parter. zdw 76 189

Skład
papieru, dobrze zaprowadzony przy Poznaniu, sprzedam 1 30. Spieszne oferty prosze nadsłać do Kurjera Pozn. zdw 76 1

Futro
męskie tanio Tyrakowska, Miżyńskiego 22, I., 4. wejście. zdw 76 195

Skład
towarów włókienniczych i konfekcji, z mieszkaniem, w bardzo ruchliwem mieście zaraz do oddana. Zgłoszenia Kurjer nw 550

Samochód
Chevrolet, 1927, limuzyna, sprzedam 4,000 zł, dogodnych warunkach. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 51 nw 5505

Gramofon
na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 16, III., lewo. j 3 049

Okazja
dla pp. handlarzy i piekarzy szczapy I. klasy poleca po cenach konkurencyjnych w dos „Opał" Polna 29. jw 30

S. Alt
mało używany sprzedam. Dąbrowskiego 98. Ziółkowski. jw 3039

Pianino
krzyżowe tanio. Chwaliszewo 60/62 p. Otto. zdw 75 9

100 sztuk 6.50

Mieczysław Pogorzelski — Poznań, Wodna 7. Pw 7 229-46,199

Maszyna parowa
60 konna stojąca kuplowana z generatorem elektrycznem, 250 obrotów na prąd stały, 220 volt korzystnie sprzeda Franpol, Gróbla 27, telefon 32-65. Obejrzenie można w ruchu. zdw 76 1

Akumulatory samochodowe
Typ Chevrolet i Ford po 80 zł sprzedajemy jak i naprawiamy z roczną gwarancją. Franpol, Gróbla 27, telefon 32-65. zdw 76 1

Dwa
piece żelazne wylepiane szamotem sprzedam. Łukaszewicza 3 Matuszewski. zdw 76 1

Samochód
kryty, model 27, w doskonałym stanie, gotowy do jazdy za 2 800 zł spiesznie sprzedam. Wiadomość Telefon 2194. zdw 76 130

Skład
cukierków dobrze prosperujący zaraz na sprzedaż. Oferty skierować pod adresem „Venetia" — Kępno, Rynek 23. — zdw 76 1

Wózki
dziecięce, dla lalek, rowerki wszystkie części do tychże. — Gumy. 27. Grudnia 15. zdw 75 931

Drobne ogłoszenia

mają tylko wówczas zapewniony skutek, jeśli umieszczone zostały w pismach o największej liczbie czytelników. W słusznej konsekwencji tego otrzymał Kurjer Poznański w ciągu ubiegłego roku

30730

drobnych ogłoszeń

„Sprzedaże".

Parcele
na Łazarzu, Jeżycach, Wildzie, Dębcu, Winiarach, Miasteczku, Sołaczu i centrum na dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia „Biuro Pracy", pl. Wolności 9. bpw 997

Willa
jajczarnia, stajnie i ogród na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 783

Dwa
eleganckie płaszcze tanio sprzedam. Gorzelniak, Długa 11, podwórze, II. zdw 75 782

Wagę
do papieru, orginał Louis Schopper, a 0—250 gr. 5/5 cm (do obliczania papieru ile waży kw. m) sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 778

Pianolę
czarna w dobrem stanie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 777

Szafę
dębową do wzorów papieru z gęstemi półkami, mało używaną — sprzedam Zgłoszenia Kurjer zdw 75 776

2 łóżka
z materacami, szafa, stół tanio na sprzedaż. Kramer, Strumykowa 16. zdw 75 770

Suknia
balowa, b. ładna tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 765

Gospodarstwo
34 morgi przy Poznaniu, dobra ziemia, nadająca się także na ogrodnictwo i pod budowę, budynki masywne, z żywym i martwym inwentarzem na sprzedaż, cena według ugody. Adres wskaże Kurjer zdw 75 763

Fuzja
k. 12 dobrze utrzymana do sprzedania. Górna Wilda 51, dom ogrodowy II., lewo. zdw 75 756

Lustro
duże salonowe kupię. Oferty Kurjer zdw 75 754

Garsonki
Golfy, Pullowery, Jumpry, wełne kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40. Kw 1 197-8

Maszynę
do dziurek w bieliźnie dobrze utrzymaną korzystnie sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 76 051/2

Warsztat
kowalski wraz szkołą podkuwaczy koni z powodu choroby do sprzedania. Oferty „Par". Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.10 Pw 7214/5-57.10/11

Kanapy
leżanki, kluby, materace, najtaniej za gotówkę, raty. Strzelecka nr. 31 zdw 76 116/17

Dorożka samochodowa
Landolet 9/28 KM., 6 osobowa, dobrze utrzymana z stałą koncesją i z wszelkiemi przyborami na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 991

Prasa hydrauliczna
system Lauramca 150 atm. pod gwarancją dobrze funkcjonująca, nadająca się do różnych prac sztancowanych, sprzeda okazyjnie tanio firma Hempowicz, Automobile, Fabryka Karoserji, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, telefon 6515. bpw 990

Samochód ciężarowy
11/35 KM. jak nowy, z pełną fabryczną gwarancją, nośność 1 300 —1 500 kg., ekonomiczny w użyciu paliwa, na sprzedaż bardzo korzystnie. Do obejrzenia w garażach firmy Menpowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, tel. 6515. bpw 988

Radjo
4 lampowy sprzedam, wykonuje reparacje i przebudowanie aparatów. Patrona Jackowskiego 25 Ogożeja. zdw 75 751

3 domy
z ogródkami, masywne, które nadają się dla kolejarza, stelmacha zaraz na sprzedaż. Cena podług ugody. Ignacy Wawrzyniak, Wiry, poczta Komorniki, pod Poznaniem. rw 7783

Wolny skład
ul. Marsz. Focha (nar. Jeskego) 79, dla drogerji, siodlarstwa, koszykarstwa, fotografa, szklarza itp. Informacja: telefon 41-81. zdw 75 898

Sypialnia
orzechowa. Szamarzewskiego 24, II., lewo. zdw 75 840

Pianino
jak nowe sprzedam za gotówkę. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 75 839

Rzeźnictwo
pierwszorzędne 4 km od Poznania, z urządzeniem, motorem, 4 pokoje i kuchnia, ½ morgi ogrodu, z dużemi chlewami i wszelkiemi wygod., przy kolei i szosie jest natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera zd 75 808/9

Pończochy
Bemberga od 4,85 zł, Fildecosse wełniane, w olbrzymim wyborze, bogaty asortyment deseni i kolorów najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 195-6

Płaszczyki
dziecięce podlotkowe i mundurki tanio Hurtownia, Rybaki 10. II. Pw 6940-44.12

Skład
kolonjalny, mieszkanie 2 pokoje, towar, magiel 8500. Baumgartner plac Sapieżyński 2 a. zdw 75 955

Okazyjnie
karakułowe futro damskie nowe sprzedam, ul. Różana 23, I ptr. zdw 75 952

Skład
kolonjalny z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 76 100

Pianino
jak nowe i maszynę Singera sprzedam. Wielkie Garbary 13, II., prawo. zdw 76 097

Fortepian
(skrzydło) fabrykat zagraniczny, prawie nowy, luksusowe wykonanie sprzedam okazyjnie. Zablocka, Aleje Marcinkowskiego 1. zdw 76 089

Radjoamatorzy pamiętajcie!
że najtańszem źródłem zakupu dla Was kondensatorów, transformatorów, lampek, cewek, słuchawek, akumulatorów, anodówek, głośników, drutów oraz wszelkiego sprzętu radjowego w wielkim wyborze po najniższych cenach, na bardzo dogodnych warunkach, jest „Elektrovox" Półwiejska 30, telefon 58 30 (naprzeciw Kwiatowej). zdw 75 287

Modne

i eleganckie kapelusze męskie kupisz tylko w firmie A. Pietrzykowski, ul. Wielka 8 Pw 5979-37.128

Korzystnie
sprzedaje pokoje stołowe i męskie. Maciejewski, Kolejowa 48. zdw 76 156

Dom
ze składem, tow. krótkich i kolonjalnych w małem mieście, dobrze zaprowadzony, dobra egzystencja, z powodu choroby sprzedam. Oferty do Kurjera zdw 76 075

Majątek
900 mórg pszennej ziemi, zabudowania masywne, żywym, martwym inwentarzem, cena 600 000 zł. St. Łuczak, Szlachcin, p. Środa. zdw 76 070

Składy
w Poznaniu i miastach powiatowych poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. zdw 76 058

Sprzedam
auto dorożkę z koncesją stała i sanie nowe, 4 osobowe. Zgłoszenia Polna 38, składnica drzewa. zdw 76 145

Domek
o 4 pokojach i kuchni, gaz, wodociąg, z ładnym ogrodem owocowo-warzywnym w Swarzędzu tuż przy dworcu korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 975

Karakułowy
duży płaszcz tanio z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż Matejki 68 I. lewo. zdw 75 168

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klijenteli zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem Pw 4 972-3

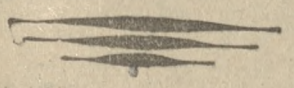

Papilotami
nawijanie włosów daje piękność i powab cena tuzina 3 4 i 5 zł płyn do zwijania włosów bu 2 zł. Rurki pudry szminki tanio Wenzlik Poznań Aleje Marcinkowskiego 19 dw 1981

Meble
na raty i za gotówkę najtaniej Ludwig, Wilda 76. zdw 73 893

Futra
Kto u mnie jeszcze nie kupił? ten nie powinien minąć mego składu, jeśli chce zaoszczedzić pieniądze Dobrowolski, Marcina 1. zdw 74 617

Trykotaże miarowe
eleganckie garsonki, suknie, szlafroczki, pullowery, swetry ubranka, kostjumy sportowe szale, kombinacje, pantalony wykonuje „Tricot" Rom Szymańskiego 10 III. róg Placu Świętokrzyskiego Pw 7121 57.5

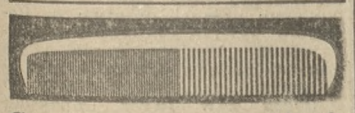

Gwarancyjne grzebienie
w wielkim wyborze! Drogerja Universum, Poznań, ul Fr Ratajczaka 38. Pw 7113 46.181

Sprzedam tanio dom
w większem mieście Pozn., centrum z dwoma składami, śpichlerzem, garażem i warsztatem z powodu stosunków rodzinnych. Jeden skład z dwoma pokojami i kuchnią zaraz wolny. Cena podług ugody Wpłaty 20.000. Oferty Kurjer zdw 71 201

2 DLA DOMU

Obraz
Augustynowicza do sprzedania. Adres Kurjer zdw 75 495

5 KUPNA

Pianino
kupię gotówką. Oferty Kurjer zdw 74 753

Pianino
kupię. Cena Kurjer zdw 75 260

Książki
poszczególne dzieła i całe bibljoteki kupuje po cenach najkorzystniejszych „Książka Antykwarjat" Woźna 12 zdpw 73 871

Poszukuję
składu najchętniej od gospodarza Oferty Kurjer zdw 75 483

Kupię
szyny wąskotorowe każdy profil, podać ceny za kg. franco wagon. M. Broński, Poznań, Nowa 6. tel. 3764. bpw 986

Kupię
gospodarstwo, dom lub jaki inny objekt przy płacie 13 tysięcy. — Dokładne szczegóły Kurjer zdw 75 437/8

Kupię
skład bez towaru z mieszkaniem Zgłoszenia Kurjer zdw 75 976

Motocykl
kupię używany lecz w dobrym stanie, wpłacę 400 zł, reszta miesięcznemi ratami. Zgłoszenia pod zdw 75 662

Rury
ocynkowane kupię, calowe i półtora. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 724

Kupię
szafę, stół i nocny stolik, dobrze utrzymany. Oferty Kurjer zdw 75 817

Kupię
pościel używaną. Oferty Kurjer zdw 75 737

Gramofon
mały kupię. Kurjer zdw 75 812

Poszukuję
składu kolonjalnego, krótkich towarów lub próżnego składu z mieszkaniem. Podanie warunków i adresu oferty do Kurjera zdw 75 852

Futro
damskie kupię okazyjnie. Cena Kurjer zdw 75 870

Kupię
mias jabłkowy (półfabrykat marmelady). Oferty Król.-Huta, skrytka pocztowa 60. dw 2 942

Kamienie
kilka możliwie z wolnemi mieszkaniami w Poznaniu dla poważnych reflektantów, poszukujemy wprost od właścicieli. Zgłoszenia „Biuro Pracy", pl. Wolności 9. bpw 996

Piec
do centralnego ogrzewania na parę kupię, używany. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 046

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 4 946

Kupię
używaną dobrą sypialnię. Potrawiak, Żupańskiego 6. zdw 76 198

Złoto
srebro, brylanty kupuje stale Zygmunt Kutzner, św. Marcin 50 zdw 76 108

Wynajmę
lub kupię kilkunastopokojową willę w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 140

6 KAMIENICE

2 kamienice
w Grodzisku w rynku za 45 000 zł. wpłaty 20 000 zł zaraz na sprzedaż. W. Gawecki, Grodzisk Stary Rynek 27. zdw 75 549

Kamienicę
komfortową, centrum Poznania, pięknym ogrodem sprzedam. Cena 160.000 zł. Oferty Kurjer zdw 75 853

Kamienica
na sprzedaż III. piętrowa, 12 lokatorów. Michalak, Półwiejska 7 zdw 75 335

Willę
na Sołaczu 9 pokojową, centralne ogrzewanie sprzedam za cenę 90 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 75 868

Kamienicę
IV. piętr., składy, centrum, dochód 16 000 zł, cena 150 000 szybko sprzedam całość lub połowę. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 75 867

Kamienicę
nowoczesną ze składami zamienię na mniejszą za dopłatą, nie wyłączając prowincji. Oferty Kurjer zdw 76 084

Kamienicę
narożnikową, III. piętrową, centrum Poznania, mieszkanie wolne dochód 13 500, przy wpłacie 40 000 zł. Oferty Kurjer zdw 76 071

Wybór
kamienic, domów, will poleca i poszukuje biuro „Krakus" Poznań, Pocztowa 30, telefon 58-66. zdw 76 150

Kamienica
trzypiętrowa w handlowej części Torunia. Dochód 5 000 rocznie. Cena 38.000 zł bez długu na dogodnych warunkach okazyjnie sprzedaż. Zgłoszenia „Biuro Pracy", Plac Wolności 9. bpw 1002

PIENIĄDZ

Pożyczkę
dolarową 15 procentową na pupilarnie pewną hipotekę kamienicy poszukuje. Oferty Kurjer zdp 74 308

Wspólnika
czynnego kapitałem 20.000 zł poszukuje bardzo intratne przedsiębiorstwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 460

Poszukuję
pożyczki 50.000 na folwark pierwszej klasy na pierwszą hipotekę 40 hektarowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 477

Kupiec
poszukuję pracy, stawi 3.000 kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 470

Pożyczki
15 do 50.000 zł za dobrem procentem i zyskiem do dobrze prosperującego — przedsiębiorstwa handlowego poszukuję. Wspólnictwo nie wykluczone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdpw 75 800

Wspólnika
cichego lub czynnego przyjmę do dobrze prosperujących dwóch interesów artykułów pierwszej potrzeby z większem kapitałem. — Gwarancja i dobry zysk zapewniony. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdwp 75 813

Do tartaku
tuż przy Poznaniu poszukuje wspólnika czynnego lub cichego z kapitałem 30—40.000. Gwarancja I. hipoteka. Zgłoszenia Kurjer zdpw 75 837

25 000 zł
w złocie sprzedam hipotekę na kamienicy miejskiej. J. Krzyżanowski, Poznań, św. Marcin 39. dw 2 926

Oddam
przedsiębiorstwo bezkonkurencyjne w Toruniu za mieszkanie 5—6 pokoi centrum Poznania, za małą dopłatą. Oferty Toruń. Panny Marji 11. „Wanda". nw 4994

40—60.000
pożyczki poszukuje na ładny 700 morgowy majątek. Zabezpieczenie hipoteczne, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 75 448

25—30.000
pożyczki na spłacenie zagranicznej hipoteki na krótki czas poszukuję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 815

Posiadając
kilkadziesiąt tysięcy złotych poszukuję rentownego interesu lub przystąpię jako czynny wspólnik. Oferty Kurjer zdw 75 805

6.000 zł
wypożycze na I hipotekę. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 833

Wspólnika
poszukuje do dobrego przedsiębiorstwa dobry zarobek, gotówka 3 000. Oferty Kurjer zdw 76 164

15.000 zł
pożyczki na I hipotekę gospodarstwa rolnego, blisko Poznania, poszukuje się, wykluczając pośrednictwo Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 766/7

Poszukuję
wspólnika na dzierżawę majątku 1 250 mórg w dobrej kulturze i dobrze zagospodarowanego z kapitałem najmniej 40 tys. złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 924

Poszukuję
pożyczki 30—40 tys. złotych ewtl. równowartość w dolarach na I. hipotekę na teren budowlany Poznań—Górczyn w wartości 70 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 923

Wspólnika
do handlu delikatesów i wódek, gdzieby można założyć śniadalnie z podaniem kapitału poszukuje. Kurjer zdw 75 913

Właścicielka
domu szuka pożyczki 7 do 8 tysięcy, dam wysoki procent i zabezpieczenie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 191

Szukam
pożyczki do 15.000 obligacji Pożyczki Konwersyjnej za dobrym procentem i zabezpieczeniem. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 190

Kto
pożyczy 15 000 zł dam 3 pokoje kuchnię, łaźnię, elektrycznem światłem. Oferty Kurjer zdw 76 013

8 DO WYNAJĘCIA

2 składy
przy Starym Rynku z urządzeniem odstąpię. Oferty Kurjer zdw 73 828

Bezpłatnie
uprasza zgłaszać składy, mieszkania, pokoje, wszelkie ubikacje, także poleca takowe „Fragut", Ratajczaka 15, pasaż I. wchód, parter. zdw 76 143

Mieszkanie
wynajmę 2 i 3 pokojowe w Żabikowie przy dworcu kolejowem Luboń. Wiadomość Borisow, Żabikowo. zdw 75 538

Mieszkanie
4 pokojowe w centrum Poznania, wprost od gospodarza za 3 letnim czynszem zgóry zaraz do wynajęcia. Agenci wykluczeni Adres wskaże „Par", Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 7 169-37.32

Trzypokojowe
mieszkanie, umeblowane pierwsze piętro (7 500) sprzedam. Kurjer zdw 74 880

2 pokoje
kuchnia umeblowane 5 000 zł. — Oferty Kurjer zdw 75 982

Mieszkanie
2 duże pokoje z kuchnią, front, częściowo umeblowane (dla bezdzietnych) za 3.500 zł do oddania Adres Kurjer zdw 75 755

Mieszkania
1 i 3 pokojowe z kuchnią i piwnicą, 3 stacje od Poznania od 1. 12. do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 75 845

4 pokojowe
słoneczne mieszkanie, kompletnie urządzone, wszelkie wygody, elektryczne światło, parowe ogrzewanie, trzy balkony, okolica Zamku odstąpię za zgodą gospodarza z powodu wyjazdu. Oferty tylko poważnych reflektantów z gotówką do Kurjera zdw 75 841. Pośrednicy wykluczeni.

2 pokoje
frontowe, umeblowane, słoneczne balkon wydzierżawię razem lub pojedyńczo. Kwiatowa 4. III. lewo. zdw 75 857

Mieszkanie
6 pokojowe komfortowe (willa) oraz wiele innych wskaże „Fragut", Ratajczaka 15. Pasaż I. wchód. parter. zdw 73 378

Mieszkanie
5 pokojowe wielkopańskie śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 76 095

Mieszkanie
trzypokojowe za dzierżawę wskaże „Informator", Ratajczaka 15. zdw 76 059

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę odda „Warta", Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 76 065

Mieszkania
1—7 pokojowe za dzierżawę odda „Komis", Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 76 064

Pokój
parterowy na warsztat lub składnicę odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 76 067

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, łazienka, dwuletnią dzierżawę 4 500. P. Mroczkowski. Wierzbięcice 30, parter, lewo. zdw 76 024

2
pokoje kuchnię, elektryczność, antyczne meble, dobre pianino, elektrolux, cenny stojak do nut, za zgodą gospodarza oddam za 10 tys. W tem roczna dzierżawa. Okolica pl. Wolności. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 76 036

Lokale
biurowe blisko Kaponiery, składające się z 2 pokoi i korytarza, idealne oddzielne położenie, elektryka, gaz, niska dzierżawa, odstąpię z meblami z powodu likwidacji, za zgodą gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 254

2 duże
frontowe ubikacje biurowe przy placu Wolności I. piętro, z oknami wystawowemi jaknajspieszniej oddamy. Zgłoszenia „Biuro Pracy", pl Wolności 9. bpw 995

Mieszkanie
wynajmę 2 i 3 pokojowe w Żabikowie przy dworcu kolejowym Luboń. Wiadomość Borisow, Żabikowo. zdw 75 538

Mieszkanie
Łazarz, 2 pokoje z kuchnią, dobrze umeblowane i elektryczne światło odstąpię zaraz, tylko za gotówkę. Zgłoszenia tylko do Kurjera zdw 76 148. Agenci wykluczeni.

Mieszkanie
jeden pokój, kuchnia wprost od gospodarza. Wskaże Kurjer zdw 76 175

Mieszkanie
5 pokojowe komfort, centrum, odstąpię za pożyczkę zagwar. Kurjer zdw 76 007

9 SZUKA MIESZK.

Młode małżeństwo
poszukuje w Poznaniu 4 pokojowego mieszkania z wygodami wprost od gospodarza. Czynsz za rok zgóry ewentl. za dwa lata. Oferty z podaniem warunków Kurjer zdw 75 599

Mieszkanie
dwupokojowe od gospodarza. — czynsz 1—2 lat poszukuje urzędnik. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 822

3
do 4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza poszukuje młode inteligentne małżeństwo. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 790

Mieszkania
dwupokojowego, kuchnia poszukuje spokojne małżeństwo. — czynsz zgóry, tylko od gospodarza, pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia spieszne Kurjer zdw 75 894

Poszukuję
3 pokojowego z kuchnią od gospodarza lub na lokale. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 047

Pokoju
lub dwóch z kuchnią szuka blacharz - instalator od gospodarza czynsz według ugody. Oferty Kurjer zdw 76 060

Mieszkania
1 lub 2 pokojowe za dzierżawę lub z meblami poszukuję. Oferty Kurjer zdw 76 062

Baczność miasta!
Grodzisk, Chodzież, Czarnków, Śrem i Środa. Poszukuje 2 pokojowego mieszkania urzędnik państwowy etatowy, czynsz według ugody ewentl. za rok zgóry. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera zdw 76 045

Mieszkania
5—6 pokojowego z komfortem poszukuję w śródmieściu. — Oferty Kurjer zdw 76 188

5 000.—
zgóry za 3—4 pokojowe mieszkanie, czynsz nie wyżej 150 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 76 194

2 pokoi
z kuchnią za dzierżawą zgóry w Poznaniu lub Głównie poszukuje. Oferty Kurjer rw 7 795.

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie urządzone nowocześnie przy ul. Marsz. Focha, na takie same względnie większe. Oferty Kurjer zdw 75 885

Inowrocław — Poznań
Mieszkanie 6 pokojowe w Inowrocławiu z wszelkiemi wygodami blisko Solanek, nadające się na pensjonat lub praktykę lekarską zamienię na mniejsze 3—4 pokojowe w Poznaniu. Zgłoszenia pod zdw 75 929

Mieszkanie
pokój, kuchnia, łazienka, korytarz zamienię na 2—3 pokojowe pobliżu Poznańskiej. Oferty Kurjer zdw 75 920

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla dwóch do trzech panienek z pościelą do wynajęcia. Br. Majchrzak, Staszica 24, w podwórzu zdw 75 450

Pokój
kuchnię wynajmę. Adres wskaże Wilczyński, Ławica, restauracja Dworcowa. zdw 75 541

Pokój
elegancki do wynajęcia. Mateckiego 27, II. zdw 75 981

Pokój
frontowy wynajmę. Kwiatowa 13, I., prawo. zdw 75 989

Pokój
słoneczny, elektryczność wynajmę solidnym panom panienkom lub małżeństwu. Grunwaldzka 23, Ciszek, III., prawo. zdw 75 993

Pokój
frontowy umeblowany 2 inteligpanom wynajmę. Pościel pożądana. Wały Król. Jadwigi 3, parter. zdw 76 000

Pokój
dobrze umeblowany zaraz. Wielkie Garbary 1. II., prawo. zdw 75 999

Pokój
dla urzędnika lub kupca, wejście z sieni do wynajęcia.. — Ogrodowa 20, I., prawo. zdw 75 970

Pokój
dobrze umeblowany dla 1 lub 2 inteligentnych panów do wynajęcia. Patr. Jackowskiego 9, parter, lewo. zdw 75 978

2 pokoje
salon, sypialnia, osobne wejście, front, elektryczność 2—3 panom na stanowisku wynajmę razem lub osobno. Pościel pożądana. Wierzbięcice 13, III., lewo. zdw 75 973

Pokój
dla lepszego pana do wynajęcia. Rynek Łazarski 7, I., prawo. zdw 75 195

Grunwaldzka 13
III. ptr., lewo, frontowy pokój, słoneczny do wynajęcia. zdw 75 672

Przyjmę
2 panów na wspólny pokój z osobnem wejściem. Drzewiecka, Kolejowa 46. zdw 75 823

Pokój
czysty, niekrępujący do wynajęcia od 1 grudnia, Kretowicz, Poznańska 53, nar Mickiewicza. zdw 76 103

Pokój
wspólny dla pana od 1 grudnia wolny. Niegolewskich 10, I. lewo zdw 76 171

Dla panienki
wspólny pokój, pościel pożądana, św. Marcin 64, w podwórzu, III. prawo. zdw 76 169

Pana
na pokój umeblowany, skromny przyjmę. Ul. Kilińskiego 4, parter, prawo. zdw 75 942

Pokój
umeblowany wynajmę. Rybaki 20, parter, prawo. zdw 75 943

Pokój
frontowy umeblowany na biuro wynajmę. Strzelecka 3, parter, prawo. zdw 75 941

Wygodnie
umeblowany pokój, łazienka, najlepsze położenie do wynajęcia. — Wały Leszczyńskiego 2, III. prawo. zdw 75 769

Pokój
oddzielne wejście, elektryczność, łazienka, wynajmę. Szamarzewskiego 26a, II., lewo. zdw 76 001

Wydzierżawię
pokój z elektrycznem oświetleniem, z łazienką. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 75 806

Pokój
umeblowany od grudnia wynajmę 2 studentom. Kozielska, Mateckiego 23. zdw 75 801

Na
wspólny pokój poszukuje skromnego pana zaraz lub 1. 12. Gąsiorowskich 11, II. prawo, dom tylny. zdw 75 794

Pokój
umeblowany dla pana do wynajęcia. Matejki 37, parter, lewo. zdw 75 793

Śródmieściu
pokój umeblowany 1—2 panom. Młyńska 4, parter, prawo. zdw 75 791

Pokój
umeblowany do wynajęcia na 2 osoby. Grunwaldzka 25, III. ptr, prawo, Rychter. zdw 75 771

Pokój
wspólny panom. Strzelecka 8, III lewo. zdw 75 762

2 pokoje
umeblowane, słoneczne wynajmę. Staszica 9, II. lewo. zdw 75 761

Pokój
dla solidnego pana lub 2 od 1. do wynajęcia. Kwiatowa 13, III. prawo. zdw 75 744

Pokój
dla dwóch panów od pierwszego Gąsiorowskich 11, w podwórzu, III. prawo. zdw 75 742

Pokój
umeblowany dla bezdzietnego — spokojnego małżeństwa od 1-go grudnia z używaniem kuchni i łazienki. Adres Kurjer zdw 75 741

Pokój
umeblowany dla dwóch osób wynajmę. Chronik, Zielona 7, III. zdw 75 874

Wspólny
pokój dla panienek do wynajęcia Szumigała, Półwiejska 37, boczny dom I. zdw 75 873

Elegancki
duży pokój z kaloryferami, telefonem i wykwintnem utrzymaniem wolny dla 2 osób z towarzystwa od pierwszego. Matejki 61, parter, prawo. zdw 75 897

Pokój
frontowy panu wynajmę. Zielona 1, parter, lewo. zdw 75 895

Pokój
frontowy, światło elektryczne, łazienka do wynajęcia, ul. Śniadeckich 11, III. prawo. zdw 75 893

Pokoik
bez pościeli solidnej osobie od 1. wolny. Demarczyk, Śniadeckich 11, I. (Łazarz). zdw 75 884

Od 1 grudnia
2 umeblowane frontowe pokoje, jeden na 2 osoby, drugi 1 osobowy bez pościeli, światłem elektr. blisko przystanku tramwajowego przy Parku Wilsona Adamska Marsz. Focha 47, I prawo. zdw 75 877

Pokój
dobrze umeblowany elektryczność wynajmę. Działyńskich 2 parter lewo. zdw 75 909

Elegancko
umeblowany pokój dla jednej lub dwóch osób wynajmę. Dąbrowskiego 33, III lewo. jw 3045

Pokój
czysty frontowy z obiadami dla dwóch osób lub małżeństwa wynajmę. Mateckiego 35, II., lewo. zdw 75 968

Pokój
dla 2 pań, panów. Wierzbięcice 11, III., lewo. zdw 76 015

Pokój
wspólny 2 panom zaraz lub 1. — Księżniak, Gąsiorowskich 11. zdw 76 027

Przyjmę
panie na wspólny pokój, Skrzypek, Rybaki 9. zdw 76 029

Pokój
umeblowany dla 2 osób od 1. 12. Ogrodowa 19 parter, lewo. zdw 75 917

Pokój
dobrze umeblowany od 1 grudnia wynajmę Zielona 7, parter, lewo zdw 75 915

Pokój
kuchnia 900 objęcie zaraz. „Centrum", Żydowska 5. zdw 76 038

Pokój
bez pościeli dla 2 spokojnych panów. Zielona 3, II., Marcinkowska. zdw 76 041

Pokój
dla młodszego małżeństwa do wynajęcia od 1. 12. za 3 miesiące zgóry. Patrona Jackowskiego 35, parter, lewo. zdw 76 069

Pokój
frontowy, ładny 2 osobom wynajmę. Dąbrowskiego 90, parter, prawo. zdw 76 068

Pokój
nowoczesnym domu. Kuchnia warszawska, dietetyczna. Wały Jagiełły 20, II., prawo. zdw 75 948

Pokój
dla 1—2 panów lub pań. Kokotowa, Grochowe Łąki 3. zdw 75 934

Niekrępujący
pokój dwom osobom wynajmę z utrzymaniem lub bez. Śniadeckich 17, III. piętro, lewo. zdw 75 961

Pokój
do wynajęcia. Ul. Długa 4, Baczkowska. zdw 76 099

Pokój
dla małżeństwa używaniem kuchni. Poznańska Informacja, Fredry 1, II. zdw 76 096

Pokój
umeblowany z całodziennem utrzymaniem na dwie osoby zaraz wolny. Pokój umeblowany z salonem na dwie osoby z całodziennem utrzymaniem od 1 grudnia do wynajęcia. Zabłocka, Aleje Marcinkowskiego 1, tel. 3905. zdw 76 090

Inteligentnemu
małżeństwu oddam ciepły pokoik z utrzymaniem. Kręta 24, III., lewo. zdw 76 157

Elegancka
sypialnia. Patschowska, Podgórna 18. zdw 76 162

Pokój
czysty i ciepły wynajmę panu tanio. Adres Kurjer zdw 76 165

Pana
na wspólny pokój bez pościeli. Szamarzewskiego 20-22, wysoki parter, prawo. (Jeżyce.) zdw 76 085

Pokój
dla 2 panów inteligentnych i solidnych od 1 grudnia. Rom. Szymańskiego 8, III., lewo, front. zdw 76 050

Pokój
frontowy, czysty, światło elektr., łazienka od 1. 12. 29. do wynajęcia. Wierzbięcice 17, wysoki parter, front. zdw 76 055

„Informator" poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 76 056

Małżeństwu
wskaże pokój używaniem kuchni. „Fragut", Ratajczaka 15 Pasaż I. wchód, parter. zdw 76 147

Elegancki
pokój. Długa 3, II., lewo. zdw 76 146

Pokój
umeblowany utrzymaniem, światłem elektr. wydzierżawię. Św. Marcin 66-67, dom fr., II. ptr., prawo. zdw 76 012

Wspólny
pokój panu wynajmę. Plac Bernardyński 1, I. piętro, prawo. zdw 76 020

Dobrze
umeblowany pokój dla inteligentnej osoby do wynajęcia od 1. 12. Patr. Jackowskiego 30, parter, prawo. zdw 76 042

Pokój
dwuosobowy bez pościeli do wynajęcia Mostowa 34, IV. piętro, prawo. zdw 75 730

Pokój
2 osobom całem utrzymaniem tanio, wprost ze schodów, niekrępujący. Półwiejska 12, I., lewo. zdw 76 183

Pokój
centralne ogrzewanie, utrzymanie, wynajmę. Dąbrowskiego 28, III., prawo. zdw 76 193

Pokój
wspólny zaraz. Zielona 3, I., prawo. zdw 76 197

Pokój
umeblowany wynajmę przy Rynku Wildeckim. Adres wskaże Kurjer zdw 76 124

Pokój
umeblowany (oświetlenie elektryczne) wynajmę solidnemu panu od 1 grudnia. Długa 16, I., lewo. zdw 76 129

Elegancki pokój
do wynajęcia zaraz panu, ewentl. dwom panom. Wielkie Garbary 11, wysoki parter, prawo. rw 7 796

Pokój
wynajmę. Szewska 13, I., prawo. rw 7 802

Pokój
elegancko umeblowany solidnemu panu wynajmę, Górna Wilda 36, III., prawo. rw 7 803

Pokój
umeblowany do wynajęcia przy Moście Teatralnym. Krasińskiego 4, II., lewo. zdw 76 134

2 pokoje
umeblowane do wynajęcia zaraz pojedyńczo lub razem, wysoki parter, front, elektryczność, łazienka, pościel pożądana. Wały Jagiełły 3, lewo. zdw 76 111

Pokój
wspólny dla solidnych panienek Szewska 11, wchód Małe Garbary, I. prawo zdw 76 152

Pokój
wynajmę Łukaszewicza 51, parter prawo. zdw 76 103

12 SZUKA POKOJU

Pan
szuka 15 grudnia pokoju sympatycznego, swobodnego, niedrogiego. Kurjer zdw 75 871

Pokoju
umeblowanego w śródmieściu od pierwszego szukają 2 panie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 74 916

Poszukuję
pokoju z utrzymaniem. Zgłoszenia z podaniem warunków. Oferty Kurjer zdw 75 481

Poszukuję
pokoju niekrępującego, dzielnica obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 630

Poszukuję
próżnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 75 998

Pokoju
centrum, zupełnie niekrępującego poszukuje pani. Oferty Kurjer zdw 75 967

Sto
złotych zapłacę za duży, słoneczny pokój. Oferty Kurjer zdw 75 602

Próżnego
pokoju poszukuje młode małżeństwo. Kurjer zdw 75 611

Pan
poszukuję pokoju 30 zł miesięcznie, pościel własna. Kurjer zdw 75 234

Nauczycielka
szuka od 1. 12. pokoju umeblowanego, słonecznego, śródmieściu I. ptr. Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 75 814

Samotny
pan poszukuje zupełnie niekrępującego, ciepłego dobrze umeblowanego pokoju z obsługą elektr., łazienką, w okolicy Wierzbięcic i Rynku Wildeckiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 739

Solidny
pan poszukuje niekrępującego pokoju umeblowanego. Oferty Kurjer zdw 75 734

Pokoju
zupełnie niekrępującego z pościelą, bez utrzymania poszukuje solidny pan. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 75 797

Pokoju
mniejszego skromnie umeblowanego, jednoosobowego, szuka starszy, spokojny, przyzwoity pan. Pożądana cena Kurjer zdw 75 792

Młode
małżeństwo poszukuje od 1. 12. pokoju do 60 zł. Pościel pożądana. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 7 800

Poszukuję
pokoju umeblowanego z pianinem ewentl. bez. Oferty Kurjer zdw 75 759

Pokoju
niekrępującego poszukuje panna inteligentna od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 899

Pokoju
czystego, frontowego, umeblowanego, bez pościeli, śródmieściu, nowoczesnym domu, poszukuje pani na stałem stanowisku od grudnia. Oferty podając cenę do Kurjera zdw 75 842

Poszukuję
pokoju dla artystki od 1 grudnia blisko Teatru Nowego. Oferty Teatr Nowy pod J. Ł. zdw 75 859

Pokoju
umeblowanego na Jeżycach poszukuje pan do 1. 12. Oferty z ceną do Kurjera zdw 75 891

Urzędnik
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer zdw 75 887

Dwóch
solidnych panów poszukuje pokoju z pościelą od 1. 12. Oferty Kurjer z podaniem ceny zdw 75 930

Centrum
pokój duży z elektryką, Kręta nr. 22, III. prawo. zdw 75 935

Pokoju
ciepłego, niekrępującego, szuka urzędnik. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 086

Urzędniczka
poszukuje pokoju od 1. 12., pościel własna. Oferty Kurjer zdw 76 061

Dwóch
solidnych panów poszukuje od 15. 12. pokoju z możliwością gotowania, pierwszeństwo gdzie fortepian do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 75 927

Niekrępującego
skromnego pokoiku poszukuje pan Oferty Kurjer zdw 75 945

Pokoju
w centrum poszukuje dwóch panów z utrzymaniem ewentualnie bez. Oferty warunkami Kurjer zdw 75 919

Pan
poszukuje czystego, skromnie umeblowanego pokoju z obiadem lub z utrzymaniem od 15. 12. 29. na Łazarzu. Oferty Kurjer zdw 75 901

Pokoju
umeblowanego ewtl. próżnego z używaniem kuchni na 2 osoby poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 76 132

Dwóch
panów (ewent. jeden) poszukuje niekrępującego, skromnego pokoju. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 76 138

Młode
małżeństwo poszukuje skromnego pokoju od 1. 12. Oferty z ceną Kurjer zdw 75 781

Skromnego
pokoju poszukuje kupiec. Proszę o warunki. Zgłoszenia Kurjer zw 7 801

Pokoju
niekrępującego u samotnej osoby poszukuje pani. Oferty Kurjer zdw 76 106

13 LOKALE

Odstąpię
lokal warsztatowy w. śródmieściu parter, ca. 120 m., kantor, telefon, gaz, elektryczność tanio. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 47.73. Pw 7 177-47.73

Ubikacja
nadająca się na warsztat do wynajęcia zaraz. Kaczmarek, Poznań, Knapowskiego 26 zdw 75 356

Interes
bardzo rentowny, skład frontowy duże okno wystawowe, centrum miasta odda, powód wyjazd. Do objęcia potrzeba 20.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 462

Pokój
z kompletnem urządzeniem z telefonem oddam dobrze zaprowadzonemu przedsiębiorstwu na biuro w śródmieście. Oferty Kurjer zdw 75 668

Ubikacyj
skromnej na warsztat stolarski poszukuję. Oferty Kurjer zdw 75 992

Lokal
Kupiec doświadczony posiadający w centrum miasta obszerny lokal poszukuje zastępstwa lub spółki. Zgłoszenia tel. 59 88 lub pisemne Kurjer zdw 75 760

Składu
kolonjalnego poszukuje mieszkaniem 2 pokojowem, kuchnią. Pośrednicy wykluczeni. Warunki Kurjer zdwp 75 843

Ubikacji
handlowej poszukuje w śródmieściu Poznania, nadające się na hurtownię ewentl. na średni przemysł. Zgłoszenia Kurjer Poza. zdw 76 158

Drogerja
skład w Poznaniu w dobrem położeniu, wynajmę na drogerję lub inną branżę. Zgłoszenia z podaniem branży do Kurjera zdw 76 151

Skład
w dobrem położeniu do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer zdw 76 161

Lokale
biurowe, ubikacje przemysłowe poleca i poszukuje „Informator", Ratajczaka 15. zdw 76 057

Dwa
pokoje na biuro lub cichy przemysł centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 014

Lokale
handlowe w centrum, wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 030

Natychmiast
lokal warsztatowy, parterowy do wynajęcia wprost od właściciela Oferty Kurjer zdw 75 908

Poszukuję
ubikacji na cichy warsztat, placę dzierżawę według ugody. — Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 76 122

14 DZIERŻAWY

Piekarni
poszukuje celem dzierżawy, takową ewentl. kupię wraz domem. Podanie warunków. Oferty Kurjer zdw 74 565

Składu
odpowiedniego na drogerję poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 424

Garaże
bardzo obszerne korzystnie, położone, nowocześnie urządzone, po cenie przystępnej do wynajęcia. Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49, telefon 6515. bpw 989

15—20 mórg
ziemi dla ogrodnika z mieszkaniem zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdpw 75 838

Kopalnia złota! Okazja!
Skład bławatów z towarem lub bez, pow. miasto, 6.000 mieszkańców w rynku, najlepsze położenie nadający się na skład porcelany szkła, którego niema, zaraz lub od 1 stycznia do wynajęcia. — Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdpw 75 164

Zawodowy
rolnik z wyższem wykształceniem posiadający kilkadziesiąt tysięcy złotych poszukuje dzierżawy majątku lub administracji poręczającej. Oferty Kurjer zdw 75 894

Poszukuję
ubikacji na cichy przemysł (suterene lub pralnie) względnie pokój z łazienką lub komórką, elektrycznością i wodą, cena obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 259

Skład
z mieszkaniem natychmiast wydzierżawię w powiatowem mieście nadający się na rzeźnictwo lub jakikolwiek interes na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Oborniki, Obrzycko 10 — Stupski, zdw 75 165/6

Ubikacje
garażowe na rozmaite warsztaty do wynajęcia Zgłoszenia Kurjer zdw 75 74 950

Willa
8 pokojowa, położona w ogrodzie w mieście powiatowem, 10 minut od miasta zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 074

Skład
kolonjalny z mieszkaniem w Środzie, ul. Krótka 4, natychmiast korzystnie do wynajęcia, egzystencja zapewniona. Zgłoszenia Piotr Gniatczyk, sekwestrator, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 14. zdw 76 072

Do wydzierżawienia
duży lokal, odpowiedni na hurtownię, 2 okna wystawowe, elektryczność, gaz, woda, obok 2 magazyny sklepione, motor czynny zaraz. Oferty Kurjer zdw 16 160

15 UZDROWISKA

Krynica
Dom Urzędników Skarbowych przyjmie na sezon zimowy urzędników państwowych wszystkich działów służbowych. Mieszkanie z utrzymaniem dziennie 9—11 zł. Zgłoszenia do Kuratora Czesława Popiela we Lwowie, ul. Stryjska 24. zdw 75 046

Zakopane
Pierwszorzędny pensjonat „Biała Róża", ul Witkiewicza 31, centrum poleca pokoje słoneczne, ciepłe, urządzone według nowoczesnych wymagań, z bieżącą zimną i gorącą wodą. Elektryczność, garaże, kuchnia zdrowa i wykwintna. Zgłoszenia do 1 grudnia. Wiktorowa Zabłocka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 1. Kw 1 185

16 OSOBISTE

Pan
Jan K., Wielkie Garbary odebrał moje listy? Kazimiera S., Grobla. zdw 75 984

Zbyszku
Znam każdą nowość beletrystyczną ponieważ pożyczam książki z wypożyczalni Dippla, Plac Wolności naprzeciw Policji, Dziunia. nw 4973

Odwołujemy
unieważnienie wekli na 8.000 zł wydanych p. M. St. Mosiowskim Polna 37. L. Kuklowie, Środa. zdw 75 775

Ostrzegam
wszystkich zainteresowanych — przed oddzierżawieniem od Spółdzielni Piekarskiej lokali mieszczących się przy Alejach Marcinkowskiego 17 a, gdyż ja tych lokali osobom trzecim w ten sposób nie oddam. Kowalska. zdw 75 564

Panie G. K.
17. bm. dlaczego nie miał odwagi podpisać nazwiska przy liście. — Nie domyślam się kto Pan jest. S. G. zdw 75 905

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową, wykaz osobisty i inne papiery na nazwisko Iwiński Stefan Poznań - Wschodni, ul. Wiejska 9, unieważniam. zdw 75 701-2

22 ROZMAITE

Salon mód
wykonuję suknie i okrycia podług najnowszych modeli Kantaka 2. zdw 55 969

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta, ulica Rom. Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdwp 71 596/7

Krawcowa
tania. Kwiatowa 13, III., prawo. zdw 74 224

Kapelusze
damskie przerabiam tanio w przeciągu 24 godzin. Sokołowska, Zwierzyniecka 22, I piętro, dawniej Plac Wolności 7. bpw 913

Subreprezentację
branży maszynowej, technicznej i elektrotechnicznej odda inż Hipolit Kamioner, Warszawa, Wilcza 24 a. Pierwszeństwo technikom. nw 5 411

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska, plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4 941

Samochód
6 osobowy kryty na tury wypożyczam. Telefon 76-65. zdw 75 279

Abażury
firany, kapy na łóżka i różne poduszki wykonuje predko i tanio Sikorska, Mostowa 14a, front, IV piętro. zdw 75 252

Piękny
podarek gwiazdkowy. Ostatnia nowość! Fotografja w lusterku za nadesłaniem fotografji i dwóch złotych wykonuje pierwszorzędnie Wytwórnia Zdobnicza, Poznań Kramarska 5, P. K. O. 211 105. bpw 984

Wypożyczalnia
książek. Największa w Poznaniu, 2 zł miesięcznie. Wożna 12 zdwp 73 870

Wróciłam
Szalbierzówna, położna. Piotra Wawrzyniaka 1 zdw 76 032

Polecam
się jako krawcowa na suknie i płaszcze po najniższych cenach. W Zielińska, Staszica 24 zdw 75 451

Prasowaczka
poszukuje pracy Nowakowska 27 Grudnia 15 III podwórze lewo zdw 75 518

Obrazy
na raty i za gotówkę, kupujesz najtaniej w firmie Ig. Krzewiński, Strzelecka 31. zdw 75 403

Kto
wypożyczy meble do jednego pokoju. Oferty Kurjer zdw 75 974

Masaże
usuwam brodawki, liszaje, blizny, łupież, farbowanie włosów (Henna). Zakład fryzjersko kosmetyczny, Maleckiego 19, I., (Rynek Łazarski). zdw 74 231

Samochód
kryty dobrze prezentujący się dla 2 osób na stałe tury (20 dni w miesiącu) poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 499

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju przerabiam, wykonanie pierwszorzędne podług miary solidnie i tanio. Warszawski Salon Mód, Willman, Matejki 51. zdw 75 819

Kino
zamierzam uruchomić 300 zł wypłacę przy kontrakcie temu kto mi wskaże odpowiednie miejsce Wielkopolska — Pomorze. Warunek: miejscowość ponad 10.000 mieszkańców. Zgłoszenia dokładnym opisem miejscowości, warunków Kurjer zdw 75 735

Szyję
pierwszorzędnie garderobę damską, znam kuśnierstwo, polecam się poza dom. Kurjer zdw 75 758

Pięknie
i tanio wykonuje suknie balowe wieczorowe według modeli paryskich. Paryski Salon Mód, św. Marcin 5, IV. ptr. zdw 75 752

Chiromantka
przepowiada przeszłość, przyszłość i teraźniejszość z rąk, fizjognomji, grafologji, fotografji i kart. Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10—1 i 4—8 wiecz. Marcelego Mottego 2, II. piętro, front, drzwi środkowe, przez Rynek Łazarski, pomiędzy ulicą Łukaszewicza a Kolejowa. zdw 75 831

Mam
rasowego ratlerka pieska, dla którego poszukuję suczki. Oferty Kurjer zdw 75 878

Dzielna
krawcowa przyjmie szycie poza domem. Zgłoszenia piśmienne Piotra Wawrzyniaka 43, prawy, parter. zdw 75 959

Krawcowa
wykonuje szybko suknie do 15, płaszcze do 20. Głowacka, Rom. Szymańskiego 5. zdw 75 949

Gosposiul
chcesz aby ci kury niosły jaja o wiele pilniej, większe i żółtsze, dodawaj do paszy tylko prawdziwej Centraliny Michałowskiego, nic nie stracisz, tylko się wzbogacisz. Żądać wszędzie tylko w oryginalnem opakowaniu. Nagrodzona 1929 roku wielkim państwowym medalem. rw 7797/8

Kuśnierka
modernizuje i naprawia futra. Wierzbięcice 39a, I. ptr., wprost. zdw 76 167

Pekińskiego pieska
zapoznam z importowaną suczką ewentualnie kupię. Czerniejewo, Młyn. zdw 76 073

Chiromantka
przyjezdna z Paryża przepowiada przeszłość i przyszłość z kart słynnej chiromantki Leonard z Paryża, z ręki i fotografji. Przyjmuje od 9—19, w piątki do 20, niedzielę do 14. Wybickiego 5, III. piętro, Wilda. zdw 76 021

Pralnia Prasowalnia i Prężalnia Firan
przyjmuje wszelkie zlecenia po najniższych cenach. Sierpińska, Piekary 3. zdw 76 034

Dziewczynkę
półroczną oddam z dobrej rodziny za wynagrodzeniem na wychowanie. Oferty Kurjer zdw 75 918

Obrazy oprawa obrazów
najtaniej w firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pw 6039 40—43.123/4

Duszność

flegmę usuwa szybko i pewnie herbata i karmelki „UKAS". Cena herbaty 1.25 zł karmelków 40 groszy. Sprzedają drogerje, apteki. Pw 7 172/3-46.72/72a

Smaczne
i tanie obiady. Baranowska, Seweryna Mielżyńskiego 5. rw 7789

Najwytworniejszy
salon mód tylko dla artystek. Specjalność: suknie wieczorowe, balowe, maskowe. Przyjmuje od godz. 7 wiecz. Adres wskaże Kurjer zdw 76 168

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 994

Obiady
smaczne tanio wydaje. Gwarna 8, III. zdw 76 008

23 OŻENKI

Blondyna
lat 30, bardzo przystojna, pełnej tuszy, szuka przyjaciela. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 75 966

Kawaler
lat 29, kupiec, kat., posiadający dobrze zaprowadzony skład na prowincji, poszukuje na tej drodze żony, panny do lat 24, zdrowej, gospodarnej i muzykalnej, mającej zamiłowanie do kupiectwa. Majątek dla wspólnego dobra wymagany przynajmniej 20 tys. zł. Zgłoszenia z całem zaufaniem wraz z fotografją (która się zwraca) skierować do Kurjera zdw 75 196

Panna
jedynaczka lat 35, dobrego domu posiadająca własny dom, kilka mórg wody zarybionej, majątek wartości 50.000, poszukuje z braku znajomości dobrego męża do lat 38, dobrego fachowca rybaka, budowniczego lub dobrego urzędnika etatowego, który posiada gotówki do 8.000. Wdowiec bezdzietny nie wykluczony. Panowie poważnie myślący zechcą złożyć oferty zdw 75 649

Dwaj urzędnicy
poszukują płci pięknej do lat 22 i 26 w celu matrymonjalnym. — Oferty z fotografją do Kurjera zdw 75 678

Wdowa
bezdzietna, lat 34, posiadam 3 pokojowe mieszkanie i skromne przedsiębiorstwo, wyjdę zamąż za pana w średnim wieku. Oferty do Kurjera zdw 74 094

Dla
mojej szwagierki brunetki przystojnej, lat 32, posiadającej 2.000 zł poszukuje męża. Oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 75 810

Szatynka
spokojnego usposobienia, posiadająca 3 pokojowe mieszkanie w śródmieściu, życzyłaby sobie poznać mężczyznę, prawego charakteru na stałej posadzie, od lat 30. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 75 803

Lekarz
średnich lat, majętny, poszukuje przystojnej, zdrowej panny z posagiem. Matrymonjalnie. Kurjer zdw 75 780

Panna
inteligentna, religijna, posiadająca własne mieszkanie z powodu braku znajomości pragnie zapoznać pana od 45 do 50 lat. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 773

Inteligentna
młoda panna szuka na tej drodze znajomości starszego pana, cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 75 900

Panna
posiadająca własne mieszkanie pozna pana na stanowisku poważnie myślącego. Oferty możliwie z fotografją złożyć do Kurjera zdw 75 972

Młodszy
kawaler poszukuje znajomości panny celem ożenku. Oferty z fotografją. Marcin Rolicz, — Szczepankowo, poczta Poznań 1 zdw 75 932

Kawaler
lat 36, inteligentny z lepszej rodziny posiadający sto i kilka morgowe gospodarstwo poszukuje towarzyszki życia. Panie do 30 lat, posiadające majątek od 20—30 tysięcy, poważnie myślące mogą złożyć swe oferty do Kurjera Pozn. zdw 75 960 możliwie z fotografją, którą się zwraca. Rzecz traktuje się serjo. zdw 75 960

Blondynka
lat 28, krawcowa pragnie zapoznać inteligentnego, szczerego i szlachetnego serca pana, bruneta, celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 76 066

Przystojna
inteligentna panna córka ziemianina, lat 27, posag 40.000, poszukuje znajomości ziemianina lub wyższego urzędnika, cel matrymonjalny. Zgłoszenia „Wanda", Fabryczna 35 a, IV. zdw 75 928

Kawaler
kupiec, lat 41, poślubi samotną panią. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 906

Przemysłowiec
starszy kawaler, przystojny, sympatyczny, solidny, nadający się na dobrego męża, posiada bardzo poważne przedsiębiorstwo w Poznaniu, zawrze znajomość z sympatyczną, niezależną panią, celem ożenku. Panie poważnie myślące zechcą łask. złożyć oferty do Kurjera zdw 76 039. Anonimy kosz.

Panna
przystojna, inteligentna, elegancka, lat 28, nauczycielka kroju, posiadająca 40.000, chciałaby poznać poważnego pana na stanowisku, któryby dał rękojmię stałego i spokojnego szczęścia w małżeństwie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 180

2 panów
blondyn i szatyn, 29 lat wieku, przystojni, z dobrem wychowaniem, z branży kupieckiej, pragną założyć dom rodzinny. Panny z mniejszą gotówką lub jakiemś przedsiębiorstwem mogą znaleźć szczęśliwe pożycie. Zgłoszenia z dołączeniem fotografji do Kurjera zdw 76 184

Wdowa

lat 33, przystojna, inteligentna, własne mieszkanie, znudzona samotnością zawrze znajomość z zamożnym, kulturalnym panem. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 76 131

Kawaler

etatowy urzędnik pocztowy, lat 29, pensja 425 zł miesięcznie, pozna pannę do lat 28 z posagiem od 12—20.000 zł wyprawą 3 pokojową. Zgłoszenia z fotografją Kurjer zdw 76 137.

Dla

mego kuzyna, wdowca 49 lat, kupca, Poznań, własne mieszkanie, poszukuję żony, wdowy lub panny odpowiedniego wieku z własnym interesem lub majątkiem, cel matrymonjalny. Pośrednictwo mile widziane. Fotografje zwracam pod słowem honoru. Oferty Kurjer zdw 76 101

Szatynka

lat 23, zapozna inteligentnego, sympatycznego idealistę. Cel matrymonjalny. Oferty z fotografją Kurjer zdw 75 588

Panienka

młoda, przystojna, posiadająca 30 000 zł gotówki, wyjdzie za pana na odpowiednim stanowisku. Zgłoszenia do biura matrymonjalnego „Rekord". Poznań, Skarbowa 15, telefon 40-18. zdw 75 946

24 NAUKA

Tani kurs tańców

półtora miesięczny 20 zł. Mielżyńskiego 1. II 6.30—9. zdw 74 837

Akademja Tańców

po powrocie z zagranicy prof. Stefan i Janina Wituszkowscy rozpoczeli naukę ostatnich nowości Wiednia, Paryża i Londynu. Skarbowa 14, parter, lewo sala komfortowa i niekrepująca. od 6—10. Pw 6922

Lekcje tańców Vala Jennings

Wpisy do towarzyskich kompletów dla inteligencji na grudzień, przyjmuje już teraz. Lekcje prywatne każdego czasu. Szkołę prowadzę po tegorocznych studjach w Paryżu, Londynie, Nowym Jorku. Godz. 3—7. Ratajczaka 29 III., lewo. Pw 6923 45.65

Pedagogiczna szkoła tańców

Baletmistrza Ignacego Szczurka wyucza pod gwarancją każdego najnowszą uproszczoną metodą przyjmuje dzieci na plastykę, asystenci rutynowani tancerze Szczurkówna Jan Szczurek. Karabasz. Plac Wolności 14 a III ptr., 4—9 zdw 74 858

Niemieckiego francuskiego

udzielam tanio. Oferty Kurjer rw 7 744

Szkoła Języków Marji Romington

Strzelecka 8. zdw 75 740

Szkoła

tańców A. Szykego. W poniedziałek, 25 listopada rozpocznie się nowy kurs tańców. Zapisy: Kwiatowa 4, parter. zdw 75 738

Francuskiego

udziela Francuz. ul. Skryta 1, (godz. 8.) zdw 75 802

Kto

nauczy panienkę malowania na porcelanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 832

Studentka

romanistka udziela francuskiego i angielskiego najchętniej początkującym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 939

Prasowanie sztywnej męskiej bielizny

ułatwionym sposobem w dziesięciu lekcjach w Szkole Gospodarczo-Zawodowej. Opłata złotych dziesięć. nw 5500

Kursy

stenografji, pisania na maszynach rozpoczynam 3 grudnia. — Księgowości 2 stycznia. Tyran-Zaworska ul. Strzelecka 33. zdw 76 048/49

Korepetytor

najchętniej Jana Kantego potrzebny. Rojewska. Grunwaldzka 13. zdw 76 154

Bilans

księgowość załatwiam, lekcyj udzielam. Kurjer zdw 76 063

Kto

udzieli stenografji niemieckiej? Oferty Kurjer zdw 75 914

Lekcyj kaligrafji

(pięknego pisania) udzielam dzieciom. Oferty do Kurjera dw 2 811

Stenografji

książkowości udziela Kromczyńska. Ogrodowa 16. zdw 76 040

Ciast świątecznych pierników

kurs 5 lekcyj wieczorem 10 złotych w Szkole Gospodarczo Zawodowej, św. Marcin 69 Tamże gotowanie wykwintne nakrycie stołu. Kurs wieczorowy 10 lekcyj 25 złotych w Stołowni Szkoły smakowite obiady od 1.50—3.50 zł nw 5499

Studentka

lingwistka udziela korepetycyj. — Zgłoszenia Kurjer zdw 75 910

Angielka

rodowita udziela lekcyj, konwersacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 126

Niemieckiego

lekcji i konwersacji udziela niemiecki akademik. Oferty Kurjer zdw 75 865

Niania

inteligentna z dobrej rodziny umiejąca szyć, przyjmie posadę do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 922

Osoba

inteligentna znająca dobrą kuchnię, piękne prasowanie bielizny, chów drobiu i trzody, przyjmie posadę u samotnej osoby, gdzieby się wszystkiem sama zajęła. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 044

Fryzjerka

poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 787

Posługaczka

uczciwa szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 75 784

Biurowy - bilansista

obeznany z kasą, piszący biegle na maszynie w języku polskim i niemieckim poszukuje stanowiska. Oferty Kurjer zdw 75 180

My abonujemy „Wielkopolską Jlustrację"!

25 MUZYKA

Pianista

rutynowany kabaretowy i kinowy wolny zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 269

Pianista

(accordeon) wolny od 1. 12. Zgłoszenia pod „Pianista" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 7 188-63,1109

Kursy

gry na fortepianie tylko dla starszych metodą bardzo szybką. Pięć sztuczek salonowych lub kolendy w trzech godzinach pod gwarancją. Kurs 25.— zł. Guziński, Dyrektor Muzyki, Aleje Marcinkowskiego 28. bpw 977

Stroję

fortepiany tanio. Oferty Kurjer zdw75 975

Trio

kwartet pierwszorzędny wolny. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 828

Kto

udziela lekcji na cytrze koncertowej. Oferty Kurjer zdw 75 890

Wiolonczelista

wolny. Zgłoszenia Fialek, Inowrocław, Nowe - Ogrody 24. nw 5491

Wiolonczelista

Jazztrąba wolny. — Zgłoszenia Malinowski, Inowrocław, Błonia 1. nw 5492

Trio

dobrze zgrane. Zgłoszenia Hotel Francuski. zdw 76 011

Pierwszorzędny jazzbandzista

(saksofonista) z pierwszorzędnemi instrumentami wolny od 1. grudnia. Zgłoszenia pod Jazzbandzista u Schünke, Bydgoszcz, 3, Maja 21. Pw 7 238-63,1111

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Kasjerka książkowa

poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 568

Kierownik

cegielni z kilkuletnią praktyką, specjalista wyrobu cienkościennego, zmieni posadę Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 519

Szukam

posady niani, mam doświadczenie jak wychowywać dzieci. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 016

Podróżujący

dobrze reprezentujący przyjmie przedstawicielstwo branży spożywczej lub innej. Posiada szerokie znajomości w Poznańskiem i Pomorzu, dobrze wymowny w polskim i niemieckim ewentl. wstąpie jako wspólnik do rentownego przedsiębiorstwa. Oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 75 789

Były podoficer

zawodowy rachunkowy szuka posady w biurze wzgl. za inkasenta. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 926

Pracownik

umysłowy szuka jakiejkolwiek pracy. Dobre referencje Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 463

Zastępstwa

najchętniej z branży rolniczej lub jako podróżujący, własne auto, poszukuję Zgłoszenia Kurjer zdwp 75 468

Młynarz

mistrz samodzielny z znajomością księgowości, spraw handlowych, poszukuję stałej pracy ewentl. za poręczeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 503

Ekspedjentka

siła pierwszorzędna młoda, sumienna, poważne referencje — przyjmie od 1 12 posadę w cukierni — piekarni. Oferty Kurjer zdw 75 498

Fryzjerka

poszukuje posady zaraz lub 1. — Zgłoszenia Szamarzewskiego 19 a skład obuwia. zdw 75 912

Uczciwy

woźnica poszukuje posady. Adres wskaże Kurjer zdw 75 230/31

Panienka

inteligentna i wymowna pragnie objąć posadę jakąkolwiek. Oferty Kurjer zdw 75 911

10.000 zł kaucji

wstawię za otrzymanie posady urzędnika gosp., kawalera lub żonatego, lat 29. 10 letnia praktyka Oferty Kurjer zdw 75 907

Eleganckie

b. tanio robię kapelusze nowe i przerabiam stare. Małeckiego 4, III. ptr., lewo. zdw 75 904

Szofer - mechanik

praktyką rzetelny i trzeźwy poszukuję posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 902

Szofer kowal

z praktyką, poszukuje zaraz posady, miejscowość obojętna. I. Machajewski, Kleszczewo, poczta Kostrzyn. dw 2945

Wybijaczka

obciągaczka, maszyniarka poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer zdw 75 774

Praczka

poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 75 882

Uczciwy

młody człowiek, żonaty poszukuje jakiegokolwiek stałego zajęcia w Poznaniu za kaucją do 300 zł. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 764

Rządcy

posadę pod dyspozycję przyjmie zaraz lub później młody energiczny, pracowity, zamiłowany rolnik Studjował też na U. P. Łaskawe oferty proszę kierować do ekspedycji Kurjera zdw 75 757

Młodszy

pomocnik z branży żelaza poszukuje jakiegokolwiekbądź, lecz stałego zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 748

Panna

lat 24, z prowincji, znająca szycie bielizny, wszelkie robótki, język polski i niemiecki z ładnym charakterem pisma poszukuje jakiejkolwiek posady jako początkująca. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera zdw 75 711

Czeladnik

piekarski, b. urzęd. poszukuje pracy lub wstąpi jako wspólnik do dobrze prosperującej piekarni. Oferty Kurjer zdw 74 566

Książkowa

obeznana z żurnalem amerykańskim oraz wszelkiemi pracami biurowemi z dobremi referencjami przyjmie odpowiednią posadę od 1. 12. rb. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 188

Młodszy

pomocnik biurowy, znający książkowość i wszelką pracę biurową poszukuje posady. Kurjer zdw 75 292

Inteligentna

panieka poszukuje posady najchętniej jako gosposia do samotnej osoby Oferty do Kurjera zdw 75 571

Pierwszorzędna

krawcowa szyje eleganckie suknie, płaszcze, futra w domach tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 179

Panna

inteligentna szkołą gospodarczą, szuka posady gospodyni, bez pomocy, u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 182

Pierwszorzędna

krawcowa z dobrem poleceniem szuka posady w magazynie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 76 181

Dziewczyna

z prowincji szuka posady do wszystkiego, z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 76 187

Bona

sumienna poszukuje posady z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 75 746

Krawcowa

dziennie 3.50. Oferty Kurjer zdw 75 836

Kucharka

poszukuje posady ewentl. do wszystkiego od 1. 12. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 835

Biuralistka

(młodsza) znająca książkowość, pisanie maszyną szuka stosownej posady, miejscowość obojetna. Zgłoszenia L. Antkowiakówna. — Buk, Pniewska 25. zdw 75 834

Piekarz

starszy samodzielny, obeznany wszelkiemi pieczami i cukiernictwem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 827

Trio

(kwartet) pierwszorzędny wolny. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 826

Szukam pracy

inkasenta magazyniera lub woźnego. Na żądanie złożę kaucje do zł 2 000.— Oferty kierować proszę do „Par". Poznań, Al. Marciukowskiego 11 pod 57.15. Pw 7159/57.15

Przyjmę posadę

inkasenta, woźnego, biurowego lub t. p., znam dobrze książkowość amerykańską, mogę złożyć kaucji 2 000—3 000 zł, władam językiem polskim, niemieckim. Spieszne zgłoszenia z podaniem czynności oraz pensji upraszam przesyłać do Kurjera zdw 74 070

Osoba

z dobrej rodziny dobrze wychowana, poszukuje posady do prac domowych z gotowaniem, samodzielna w lepszych domach przebywała pracowita, wzorowo czysta nawskroś uczciwa, polecenia lepszy dom. od 1. Oferty Kurjer zdw 75 615

Ekspedjent dekorator

malarz, z branży artykułów męskich poszukuje posady od 1-go stycznia. Oferty Kurjer zdw 75 587

Pomocnik

handlowy, sierota, poszukuje posady z całkowitem utrzymaniem i małem wymaganiem. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno, 518. nw 5504

Dziewczyna

do dzieci lub prac domowych szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 133

Ekspedjentka

z branży bielizny i towarów krótkich, biegła w polskim i niemieckim poszukuje posady. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 76 129

Służąca

do wszystkiego, świadectwa konieczne Zgłoszenia niedziela 3—4 Szamarzewskiego 8, II., lewo. zdw 76 127

Inteligentna

panienka, 3 letnią praktyką poszukuje posady do składu kolonjalnego najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 76 125

Krawcowa

szuka pracy poza domem. Rzeczypospolitej 2 III. zdw76 121

Wyręczycielka

osoba z dobrej rodziny, posiada jaknajlepsze świadectwa i referencje, szuka posady do samodzielnego prowadzenia domu. — Oferty uprasza się pod zdw 76 114

Ślusarz

maszynowy, kawaler, pracowity z trzyletnią praktyką i dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 081

Młynarz kawaler

lat 26, który pracował w młynach mniejszych samodzielnie, poszukuje posady. Świadectwa dobre, uczciwość gwarantowana. Dąbrowski, „Zubczyna" poczta Wyszanów, pow. Kępno. zdw 76 082

Książkowa - kasjerka

z kilkuletnią praktyką poszukuje posady, najchętniej w przedsiębiorstwie zbożowem lub w majątku. Oferty szczegółowe Kurjer zdw 76 079

Książkowa - kasjerka

z 5 letnią praktyką, pisząca również na maszynie poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 76 078

Posługaczka

poszukuje posługi albo prania. — Oferty Kurjer zdw 75950

Krawcowa

dzielna szuka pracy w dom i poza dom. Kopernika 5, IV., front. zdw 76 009

Młody handlowiec

kolonjalista poszukuje posady jako ekspedjent lub magazynier. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 75 846

Panienka

uczciwa, uzdolniona zna haft, różne robótki, krawiecczyznę, w krytycznem położeniu, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 74 606

Gospodyni

samodzielna z wykwintnem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 844

Propagandzistka

wymowna poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 75 570.

Biuralistka

obeznana z wszelkiemi pracami biurowemi, biegła w rachunkach, piśmie polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 569

Panienka

młodsza poszukuje posady jako ekspedjentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 681

Majster

ceglarski z długoletnią praktyką, obeznany z wyrobem cegły, dreny, pustaków i dachówek, z pierścieniowemi piecami i maszynami także prowadzenie książkowości, poszukuje posady od 1 stycznia lub później. Oferty Kurjer zdw 75 616

Kierownik młyna

z długoletnią praktyką z dobremi świadectwami, z 3 miesięcznym kursem książkowości, poszukuje posady kierownika lub nadmłynarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 635

Służąca

lat 21, przystojna i uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z dobrem gotowaniem u 2 lub 3 osób zaraz lub od 1. 12. 29. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 388

Inwalida

liczący 22 lata, zawodu pomocnik młynarski, który przez nieszczęśliwy wypadek utracił prawą rękę, szuka posady jako woźny, inkasent lub tp. Łaskawe zgłoszenia Bernard Leśnik, Wilkowo Polskie p. Śmigiel. zdw 75 385

Szofer

kawaler z praktyką, z dobremi polecającemi świadectwami, — trzeźwy sumienny, 1000 złotych gwarancji szuka od 1. 12. 1929 stałej posady. Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 390

Duet lub trio

zgrane poszukuje posady w kinie lub lokalu dancingowym. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 75 050

Panienka

inteligentna znajomością książkowości poszukuje posady jako kasjerka lub ekspedjentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 860

Ekspedjentka

z branży cukierniczej znająca się na aparacie Ekspresso poszukuje posady zaraz lub od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 858

Panienka

sierota poszukuje posady pokojowej lub do wszelkich prac domowych dobre świadectwo od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 856

Samodzielna

książkowa-bilansistka obeznana z żurnalem kontokorentem i kasą szuka posady od 1 grudnia lub później. Oferty Kurjer zdw 75 851

Ekspedjentka

z branży towarów krótkich poszukuje posady od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 75 875

Młodszy

emeryt. urzed. Policji Państw. szuka posady woźnego inkasenta portjera t. p. Oferty Kurjer zdw 75 872

Skromna

panienka przyjmie posadę do starszej samotnej osoby umiejąca szyć prasować i gotować. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 869

Dziewczyna

uczciwa do wszelkiej pracy domowej szuka posady od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 866

Praczka

poszukuje prania Kurjer zdw 75 864

Absolwent

Krakowskiej Akademji Handlowej z odsłużonem wojskiem piszący na maszynie, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 862

Młodsza

biuralistka pisząca na maszynie z praktyką poszukuje jakiejkolwiek posady biurowej Zgłoszenia Kurjer zdw 75 861

Dziewczyna

poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 75 883

Czeladnik

siodlarsko tapicerski poszukuje posady zaraz. Homa — Toruń, Żeglarska 27. Pw 7 230-64.456

Panna

do dzieci z robótkami do lepszego domu szuka posady. Oferty Kurjer zdw 75 953

Młoda

inteligentna panna obezn. z szyciem o miłym charakterze, łagodnego usposobienia, lubiąca dzieci, poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 716

Podróżujący

sumienny, chętny, wymowny, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer zuw 76 155

Student

wyższej szkoły handlowej I. rok, szuka jakiejkolwiekbądź posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 153

Inwalida

wojenny stolarz szuka pracy. — Wykonuje polerowanie mebli oraz wszelkie reparacje po cenach przystępnych Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47 telef. 29-94. zdw 75 903/a

Płyty gramofonowe

Najnowsze nagrania

Poleca Kw 1204/05

„KASTOR"

Gramofony - Rowery

Warsztaty naprawy

Poznań św. Marcin 55.

Gospodyni
kucharka samodzielna, poszukuje posady, posiadam długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer zdw 76 098

Bona
z egzaminem freblowskim, sześć lat praktyki, znająca doskonale swój zawód, szycie, robótki, kochająca dzieci, szuka posady, w lepszym domu na wsi zaraz lub później. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 732

Panienka
poszukuje posady od 1. 12 lub 1. 1. 30 do dzieci, może i na prowincję. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 699

Pokojowa
z szyciem sumienna, uczciwa — przyjmie posadę w Poznaniu 1. 12 Zgłoszenia Kurjer zdpw 75 772

Krawcowa
dzielna przyjmie posadę w interesie lub szyje poza domem. Kurjer zdw 75 983

3 000 zł
kaucji za posadę da młody handlowiec, później pożyczy. Wyczerpujące zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 514

Młodszy
dypl. drogerzysta przyjmie posadę od 1 grudnia w drogerji lub perfumerji, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 820

Dentysta
uprawniony poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 75 824

Rutynowany kupiec
lat 29, energiczny, dobry organizator, znający języki: francuski, niemiecki, angielski oraz wszelkie prace wchodzące w zakres biurowości i kasowości zmieni posadę. Okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 736

Panienka
młoda inteligentna umiejąca pisać na maszynie poszukuje posady jako początkująca siła biurowa. Zgłoszenia do Kujrera zdw 75 811

Książkowa-korespondentka
polsko-niemiecka, siła samodzielna przyjmie posadę, najchętniej branży obuwia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 807

Agronom
z wyższem wykształceniem, 12 letnią praktyką w renomowanych gospodarstwach Wielkopolski, posiadający chlubne świadectwa i rekomendacje, poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 799

Pomocnik
krawiecki w starszym wieku, pilny, solidny, obeznany z przymiarkami i krojem poszukuje stałej posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 75 798

Młynarz
lat 24, obeznany z wszelkiemi maszynami, wykonuje mniejsze remonty przy motorach i t. d., poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 080

Praczka
uczciwa i rzetelna poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 75 985/6

Starsza
dziewczyna niem.-katoliczka, poszukuje posady do lekkich prac domowych ewentl. do dzieci lub posługi od 1. 12. Oferty Kurjer zdw 76 054

Szofer
kowal, kawaler, lat 25, z dłuższą praktyką, znam również narzędzia rolnicze i traktor, poszukuje od 1. 12. stałej posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 76 142

Starsza
panna z konwersacją francuskiem niemieckiem, muzyka, poszukuje posady do dzieci ewentl. wyręczycielki pani domu. Oferty Kurjer zdw 76 141

Maszynista
szuka posady w branży papieru. Czesława 11, III., lewo. zdw 76 002

Kuchmistrzyni
dobre kwalifikacje poza sobą, poszukuje posady do lepszego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 028

Młoda
praczka poleca się w dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 023

Palacz
z kilkoletnią praktyką, doświadczony, różnego systemu kotłów, centralne ogrzewania również wykonuje prace ślusarskie, kowalskie i naprawy światła elektrycznego, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 76 018

Dziewczyna
z poleceniem do wszystkiego zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer zdw 75 496

Kucharka
restauracyjna szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 75 489

Poszukuję
posługi po południu. Oferty Kurjer zdw 75 480

Posługaczka
poszukuje posługi przed południem lub po południu. Oferty Kurjer zdw 75 478

Drukarz - maszynista
lat 40 poszukuje stałej posady na wszelkie ilustracje i kolorowe prace. Oferty do Kurjera zdw 75 467

Inteligentna
uczciwa panieka poszukuje posady do 1—2 osób lub do dzieci. — Oferty Kurjer zdw 75 531

Piekarz
piecowy znający dobrze cukiernictwo, dobre świadectwa, poszukuje posady najchętniej w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 555

Uczciwa
dziewczyna z dobremi świadectwami i dobrem gotowaniem poszukuje posady do wszelkiej pracy od pierwszego. Oferty Kurjer zdw 75 560

Posługaczka
przyjmie posługę od 1. (przed południem). Oferty Kurjer zdw 75 523

Wdowa
inteligentna osoba znająca niemiecki, francuski, szuka pracy przyjmie tłumaczenia w tych językach. Oferty Kurjer zdw 75 544

Kucharka
młodsza z dobremi świadectwami poszukuje dobrej posady możliwie tam gdzie pokojowa, skromne wymagania. Oferty Kurjer zdw 75 561

Posługaczka
z gotowaniem na pół dnia poszukuje posady w centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 510

Poszukuję
posady jako asystentka do pomocy lekarza. Oferty Kurjer zdw 75 537

Wdowa
poszukuje posady do samotnego pana lub małżeństwa. A. Fellenberg u p. Cieślik, Małe Garbary 7a. zdw 75 624

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady od 1. 12. z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 75 637

Młodsza
zawijaczka do cukierków, poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 75 638

Posługaczka
młoda, uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 647.

Praczka
dobra tania, szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 621

Ekspedjentka-magazynierka
z branży obuwia, z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady zaraz ewentl. jako kasjerka z kaucją. Oferty Kurjer zdw 75 247

Szwajcar
dojarz samotny szuka posady samodzielnej zaraz. Oferty Kurjer zdw 75 507

Praczka
poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 75 506

28 WOLNE MIEJSCA

100 zł
dziennie mogą zarobić akwizytorzy Okazja dla agentów losowych i asekuracyjnych. Zgłoszenia: Śniadeckich 30 II. 4—7 zdw 71 461

Samodzielny
kierownik do hurtowego składu towarów żelaznych potrzebny od 1. 1. 1930. Udział niewykluczony. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 037

Oddamy
każdemu dobrą i pewną egzystencję bez wszelkiego ryzyka — Zgłoszenia piśmienne przyjmuje za załączeniem znaczka Em-Ka Werk, Mysłowice G. Śl. Pw 6 058-71.439

Zbożowiec rutynowany książkowy
z 7 letnią praktyką, lat 23, zna języki polski, niemiecki i francuski w słowie i piśmie, biegły korespondent, obecnie na niewypowiedzianem samodzielnem stanowisku, zmieni posadę od 15 listopada lub później. Zgłoszenia do „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.22. Pw 7 174-57.22

Niania
dla 3-letniego chłopczyka sumienna dobrej rodziny z dobremi świadectwami z powodu choroby dotychczasowej potrzebna zaraz lub od 1 12 29 Wojtkiewiczowa ul Nowa 11 skład zdw 74 963

Uczenica
potrzebna do składu wędlin i delikatesów. Zgłoszenia piśmienne W. Chorobiński, Wodna 22. rw 7 791

Na prowincji
do składu kolonjalnego i rzeźnictwa potrzebna dzielna ekspedjentka znająca język niemiecki dobrą i grzeczną obsługę gości przy pełnem utrzymaniu z własną pościelą. Zgłoszenia z podaniem wymagań dokładnych odpisów świadectw, których się nie zwraca do Kurjera Poznańskiego pod zdw 75 681-2

Uczenice
do haftu mogą się zgłosić. Zakład haftów koniecznych i pracownia sztandarów. Andrzejewska, Poznań, Różana 6. zdw 75 529

Grafologja chiromantka
przyjezdna z Ameryki przepowiada przeszłość i przyszłość z linij pisma i kart i cały stan życia 27 Grudnia 5 II. wprost. Przyjmuje także w niedziele. zdw 75 312/3

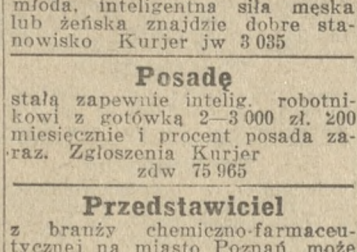

Pw 7 180-47.77

Posługaczka
może się zgłosić cały dzień. Izdebska, ul. Drużbackiej 8. zdw 76 104

Kilkanaście
inteligentnych, wymownych, dobrze prezentujących pań do lekkiej akwizycji potrzebnych. Załączyć znaczek 50 gr. Oferty Poznań, skrzynka pocztowa 1006 zdw 76 091

KINO KAPITOL

przy pl. św. Krzyskim. ul. Półwiejska 2.

Dziś i dni następne potężne arcydzieło znakomitego powieściopisarza H. H. Ewersa.

STUDENT Z PRAGI

Momenty pełne tytanicznej grozy, ścinające krew w żyłach!

Agnes Esterhazy, Konrad Veidt, Werner Krauss.

Pw 7249-47.198

1.500—3.000
złotych miesięcznie zarobią zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacyj najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa prowizja zdolnym pensja, patent, kolej djety Uwaga — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne Początkujących pouczamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206 np 5304

Władzio Zwirlicz

(Telepata-jasnowidz) przyjechał, przyjmuje od godz. **11 do 6** rynek **Łazarski 4, II. p.** zw 2080

Blacharzy
karoseryzystów przyjmie Krakowska Fabryka Karoserji, Kraków, Mazowiecka 35. nw 4 989

Poszukuję
służącej do wszystkiego zaraz, cośkolwiek z gotowaniem, silnej i ponad 24 lata. Rzeźnictwo — Szamarzewskiego 19. zdw 75 693

Młody
człowiek może się zgłosić do rąbania drzewa i rozwożenia po mieście. Baczyńska, Fabryczna nr. 41. zdw 75 963

Szofer
jako inkasent potrzebny zaraz z kaucją do 3 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 75 971

Podróżujących
artykuł biurowy Poznań — Prowincja kaucja 200, pensja prowizja. Zgłoszenia niedziela 1—2 po południu. Skarbowa 7, parter prawo. zdw 75 977

Cukiernik
z dobrem pieczywem przy wolnym stole i stancji za równoczesnem podaniem warunków potrzebny od 1. 12 29. Grand Café, Jarocin. zdw 75 493

Posługaczka
potrzebna. Grottgera 5. II. prawo zdw 75 768

Technik
dentystyczny (techniczka) mogą się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 75 821

Pomocnik
ogrodniczy potrzebny od 1. 12. 29 r. specjalista na wczesne warzywa i kwiaty. Oferty z dołączeniem kopji świadectw, których się nie zwraca, nadesłać Kurjer zdw 75 816

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z praniem, cośkolwiek gotowaniem do 2 osób zaraz lub 1 grudnia potrzebna. — Kasprowicz, Piekary 13. zdw 75 880

Magazynier
zdolny i energiczny z branży szkła i porcelany, mogący się zarekomendować dobremi świadectwami potrzebny zaraz. Tylko pierwszorzędne oferty mogą liczyć na powodzenie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 75 879

Rzutka
młoda, inteligentna siła męska lub żeńska znajdzie dobre stanowisko Kurjer jw 3 035

Posadę
stałą zapewnie intelig. robotnikowi z gotówką 2—3 000 zł. 200 miesięcznie i procent posada zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 965

Przedstawiciel
z branży chemiczno-farmaceutycznej na miasto Poznań, może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer zdw 75 753

Szofer
kowal (ciężarówka) potrzebny. — Marsz. Focha 72, I. zdw 75 743

Piekarski
czeladnik, który pracował i zna dobrze pracę przy piecu piersiowym potrzebny zaraz. Portaszkiewicz, Swarzędz. zdw 75 830

Podróżującego
z branży spożywczej za dobrą prowizją poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 829

Posadę
dobrze płatną i udział w zyskach dam osobie pożyczającej 10 000 zł do zyskownego interesu. Oferty Kurjer zdw 75 849

Posadę
otrzyma pomocnik gastr. za udzielenie pożyczki 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 75 886

Starszy
pomocnik z branży kolonjalnej z znajomością książkowości może się zgłosić od 1. 12. z kaucją 500 złotych oraz z podaniem pensji. W. Kołodziejczak, (hurt-detal), Września, Sienkiewicza 6. zdw 75 785

Młody człowiek
umiejący malować transparenty potrzebny natychmiast do kina na stałą pracę. Zgłoszenia do Kina Bajka na Łazarzu. zdw 75 825

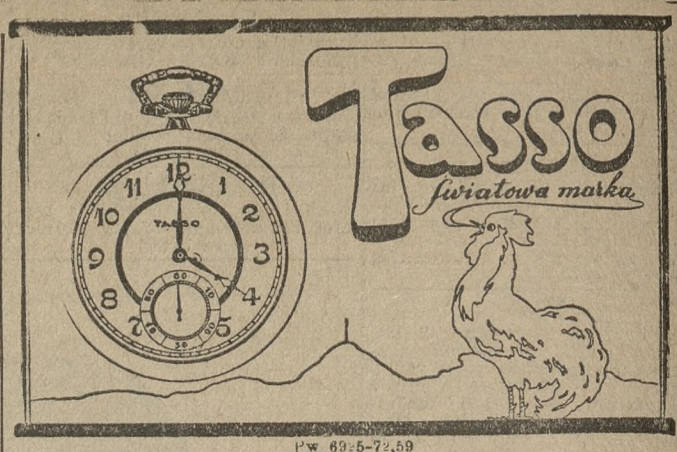

Pw 69-5-72,59

Krawcowa
rutynowana potrzebna. „Femina", Fredry 3. zdw 75 995

Ucznia
stolarskiego przyjmie Głębocki mistrz stolarski. Szwajcarska 19 zdw 76 109/10

Kreślarz
działu maszyn, młody, zdolny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 76 025

Służąca
do wszystkiego czysta i umiejąca dobrze gotować, może się zgłosić. Ul. Nowa 6. II. piętro, na prawo. zdw 76 037

Uczenice
przyjmie Prasowalnia, Piekary 3. zdw 76 035

Obciągaczka
biegła swym zawodzie i chłopak do posyłek. Zgłosić prywatnie — Piekary 24, I. ptr., w podwórzu. zdw 75 921

Panie — Panowie
chcący akwizytować na Poznań i okolice. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 176

Ślusarz
za wypożyczenie 1.000 zł może się zgłosić na stałą pracę. Zgłoszenia Kurjer zdw 76 196

Fryzjerski
pomocnika potrzebny zaraz. — Miśkiewicz, Krotoszyn, Florjańska 1. nw 5509

Kuśnierz
lub kuśnierka dzielna zaraz potrzebna. Szyperska ulica Słowackiego 10. zdw 76 135

Poszukuję
się od 1. 12. inteligentnej pani w średnich latach, z skromnemi wymaganiami do pomocy w składzie, domu, zarazem jako towarzyszkę przy wolnem mieszkaniu i stołowaniu. Zgłoszenia z fotografją, która się zwraca i poleceniami do Kurjera Poznańskiego zdw 76 128

Poznańskie - Pomorskie
Agenci losowi, asekuracyjni zgłoszą swój adres. Dołączyć znaczek 50 gr, otrzymają dodatkową akwizycję na wysoką prowizję. — Poznań, skrytka pocztowa 1006. zdw 76 092

Potrzebny
uczeń fryzjerski, Wodna 15. rw 7 790

Stróż
nocny do kamienicy potrzebny. Zgłoszenia z referencjami i świadectwami proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 76 139

Służąca
przyjmie Golusowa, Grobla 18. zdw 76 174

Zegarmistrzowskiego
pomocnika, młodszego przyjmie Teodor Białas, Poznań, ul. Wrocławska 38. zdw 75 940

Kowal
żonaty z własnemi narzędziami potrzebny od 1. 1. 30 r., znający się na reparacji wszelkich maszyn roln., prowadzeniu lokomobili oraz centrali elektrycznej. — Zgłoszenia do Kurjera dw 2 944

400 zł
wypożycze za stałą posadę pomocnika gastronomicznego. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 76 010

Agent
na obrazy mniejszych rozmiarów może się zgłosić. Jackowskiego 43, II., prawo. zdw 75 936

Sierotę
młodszą do pracy domowej i cerowania przyjmie z przyłączeniem do rodziny bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 75 933

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem 2 osoby potrzebna. Weberowa, Patrona Jackowskiego 25. zdw 75 954

Panna
do 3 dzieci tylko zdolna, przychodnia. Remleinowa, św. Marcin 45a. zdw 76 093

Ekspedjentka
potrzebna do towarów krótkich. Wielkie Garbary 40, Podbielska. zdw 76 166

Posługaczki
z praniem szukam na piątki i soboty. Musi być czysta i rzetelna. Zgoszenia w poniedziałek między godziną 10—11 u Gmurowskiej, Przecznica 9, I. piętro, II. wejście. zdw 76 083

Poszukuje
woźnego, któryby mógł udzielić 2 000 zł pożyczki, stała praca i gwarancja. Zgłoszenia ul. Kraszewskiego 11, III. p., wprost od 9—6. zdw 76 087

Uczenice
do szycia bielizny potrzebne. — Skryta 7, III., lewo. zdw 75 979/80

Biurowej
biegłej w korespondencji, pisaniu na maszynie i książkowości, poszukujemy od 1 grudnia do naszej fabryki w Wyrzysku przy wolnem utrzymaniu i mieszkaniu. — Język niemiecki pożądany. Schroeder, Poznań, Młyńska 4. zdw 76 144

WIELKOPOLANKA

NAJLEPSZA WODA KOLOŃSKA

DO NABYCIA W APTEK. DROGERJACH i PERFUMERJ.

Kw 1201

Humor zagraniczny

— Zresztą, wypadki pozornej śmierci są bardzo rzadkie. Ja — n. p. — w mej tak długiej karjerze, nie natrafiłem ani na jednego.

— No tak, ale pan, panie doktorze, pracuje bardzo sumiennie... (London Opinion) S. F.

Przedpłata na grudzień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86 kwartalnie zł 14.58 pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt. do godz. 9 przed południ. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149